

Priloga:

KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE

NAČRT UPRAVLJANJA

2011–2021

2011

I. PRAVNI OKVIRI

- 1.1 Splošno**
- 1.2 Načrt upravljanja parka**

II. OPIS IN OCENA STANJA

II/I SPLOŠNI OPIS IN OCENA STANJA

- 1. Osebna izkaznica**
- 2. Pogled v preteklost**
- 3. Osnovne značilnosti**
- 4. Značilnosti nežive narave**
- 5. Značilnosti žive narave: habitatni tipi, rastlinske in živalske vrste**
- 6. Naravovarstveni pomen**
 - 6.1 Državni naravovarstveni pomen
 - 6.2 Mednarodni naravovarstveni pomen
- 7. Krajina**
- 8. Kulturna dediščina**
- 9. Socioekonomske značilnosti**
 - 9.1 Ravnanje, dejavnosti, raba:
 - Solinarska dejavnost
 - Turizem in rekreacija
 - Kmetijstvo
 - Marikultura
 - Lov in ribolov
 - Promet, privezi
 - Znanstvenoraziskovalno delo
 - Kulturni dogodki
 - 9.2 Sprejeti načrti občine
- 10. Infrastruktura**
- 11. Lastništvo**

II/II OPIS IN OCENA STANJA NARAVNIH VREDNOT, BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN PARKA

- 1. Stanje naravnih vrednot**
- 2. Stanje biotske raznovrstnosti: habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst**
- 3. Stanje upravljanja parka**
- 4. Dejavniki, ki vplivajo na stanje – analiza ogrožanja in pritiskov**
- 5. Dejavniki, ki vplivajo na učinkovitost upravljanja**

III. UPRAVLJANJE

- 1. Vizija parka**
- 2. Izhodišča upravljanja**
- 3. Analiza prednosti, priložnosti, slabosti in nevarnosti za park**
- 4. Cilji, naloge in dejavnosti upravljanja**
 - 1. Cilj: ohranitev naravnih vrednot, vrst in habitatnih tipov ter krajine**
 - 1.1 Izvajanje neposrednih dejavnosti za varstvo vrst in habitatnih tipov
 - 1.2 Izvajanje solinarske dejavnosti v obsegu, potrebnem za ohranitev biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot
 - 1.3 Zagotavljanje svežih informacij o stanju: stalno spremljanje in analiziranje stanja narave in naravnih vrednot ter omogočanje znanstvenoraziskovalnega dela

- 1.4 Sodelovanje z uporabniki naravnih virov
- 2. Cilj: omogočanje doživljanja in spoznavanja parka**
 - 2.1 Zagotavljanje prepoznavnosti parka
 - 2.2 Zagotavljanje obiska, ki je optimalen z vidika varstva in obiskovalcev
- 3. Cilj: prispevanje k uresničevanju ciljev javnega interesa z drugih področij**
 - 3.1 Prispevanje k ohranjanju, predstavljanju in spoznavanju kulturne dediščine
 - 3.2 Prispevanje k zaščiti pred delovanjem »zunanjih« voda
 - 3.3 Prispevanje upravljavca k odpravljanju posledic naravnih nesreč in izrednih ekoloških stanj
- 4. Cilj: omogočanje povezanosti lokalnega prebivalstva s parkom**
- 5. Izvajanje neposrednega nadzora v naravi**
- 6. Splošne naloge in dela**

5. Upravljavec parka

- 5.1 Koncesijsko razmerje
- 5.2 Naloge upravljanja parka
- 5.3 Organiziranost upravljavca
- 5.4 Načrt delovanja in razvoja službe
 - 5.4.1 Izobrazba in delovne izkušnje
 - 5.4.2 Obseg nalog
 - 5.4.3 Ovrednotenje nalog
- 5.5 Razmerja med upravljavcem parka in upravljavcem Muzeja solinarstva

6. Načrt zagotavljanja finančnih sredstev

- 6.1 Predvideni stroški
- 6.2 Predvideni finančni viri
- 6.3. Razmerja med stroški

IV. VARSTVENE IN RAZVOJNE USMERITVE, VARSTVENI REŽIMI ZA RAVNANJA, DEJAVNOSTI IN POSEGE TER NJIHOVA UMESTITEV V PROSTOR

- 1. Splošne varstvene in razvojne usmeritve**
- 2. Varstvene in razvojne usmeritve za posamezna ravnanja, dejavnosti in posege:**
 - 2.1 Upravljanje voda
 - 2.2 Varstvo kulturne dediščine
 - 2.3 Varstvo okolja (pred onesnaževanjem)
 - 2.4 Solinarska dejavnost kot pridobivanje mineralnih surovin
 - 2.5 Turizem in rekreacija
 - 2.6 Kmetijstvo
 - 2.7 Lov in ribolov
 - 2.8 Marikultura
 - 2.9 Uporaba vozil in plovil
 - 2.10 Znanstvenoraziskovalno delo
 - 2.11 Dogodki
 - 2.12 Snemanje in fotografiranje v komercialne namene
- 3. Varstvene usmeritve za vplivno območje parka**

V. PROGRAM DELA JAVNE SLUŽBE VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE NA OBMOČJU MUZEJA SOLINARSTVA IN VODNOGOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE

1. Program dela javne službe varstva kulturne dediščine na območju Muzeja solinarstva

2. Program dela vodnogospodarske javne službe

VI. OCENA URESNIČLJIVOSTI NAČRTA UPRAVLJANJA

VII. OBLIKA POROČILA O IZVAJANJU NAČRTA UPRAVLJANJA

PRIKAZI NA KARTAH*:

* meje na kartah so shematske

Karta 1: Krajinski park Sečoveljske soline, varstvena območja

Karta 2: Ledinska in druga imena delov solin in kanalov

Karta 3: Glavni kanali, čelni nasip, zapornice in črpališča

Karta 4: Pretok in uravnavanje notranjih voda

Karta 5a: Habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju: habitatni tip 1410

Karta 5b: Habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju: habitatni tip 1320

Karta 5c: Habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju: habitatni tip 1310

Karta 5č: Habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju: habitatni tip 1140

Karta 5d: Habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju: habitatni tip 1420

Karta 5e: Habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju: habitatni tip 1130

Karta 6: Naravne vrednote, ekološko pomembno območje

Karta 7: Posebno varstveno območje (območje Natura 2000)

Karta 8: Potencialni posebni ohranitveni območji (potencialni območji Natura 2000)

Karta 9: Kulturna dediščina v parku

Karta 10: Prostorska umestitev nalog in dejavnosti 1. cilja: ohranitev naravnih vrednot, vrst in habitatnih tipov ter krajine

Karta 11: Prostorska umestitev nalog in dejavnosti 2. cilja: omogočanje doživljanja in spoznavanja parka

Karta 12: Prostorska umestitev nalog in dejavnosti 3. cilja: prispevanje k uresničevanju ciljev javnega interesa z drugih področij

Karta 13: Ureditev notranjih voda

Karta 14: Ureditev voda med gnezditvijo ptic

Karta 15: Ureditev voda med prezimovanjem ptic

Karta 16: Obiskovanje parka 2011

Karta 17: Obiskovanje parka 2012–2013

Karta 18: Obiskovanje parka 2014–2016

Karta 19: Obiskovanje parka – končna vizija

Karta 20: Rekreatijske dejavnosti, turizem

Karta 21: Kmetijske površine, travnišča

Karta 22: Plovni kanali

Karta 23: Privezi

I. PRAVNI OKVIRI

1.1 Splošno

Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, in 8/10 – ZSKZ-B; v nadaljnjem besedilu: Zakon) določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot. Z Zakonom je vzpostavljen pravni sistem obvezujočih pravil ravnanja, ki je v celoti namenjen ohranjanju narave, pri čemer so določene tudi pristojnosti v te procese vključenih organov in organizacij, oseb javnega prava in posameznikov, pa tudi obveznosti načrtovanja ohranjanja narave in financiranja ukrepov ter dejavnosti na tem področju.

Kot enega temeljnih in najstrožjih ukrepov varstva narave ureja Zakon tudi ukrep zavarovanja, s katerim se ustanovi zavarovano območje. Z zavarovanjem se uresničujejo primarni cilji varstva naravnih vrednot, ohranjanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

Krajinski park Sečoveljske soline je na ravni države zavarovan od leta 2001 z Uredbo o Krajinskem parku Sečoveljske soline (Uradni list RS, št. 29/01; v nadaljnjem besedilu: Uredba), ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije.

Občina Piran je že leta 1990 na tem območju razglasila Krajinski park Sečoveljske soline (Odlok Občine Piran o razglasitvi Krajinskega parka Sečoveljske soline, PN – Uradne objave, št. 5/90). Na občinski ravni razglašeni krajinski park ni imel upravljavca, zato izvajanja vseh določil sicer precej splošnega odloka v praksi ni bilo. Zakon je ohranil v veljavi vse akte o razglasitvah naravnih znamenitosti oziroma redkosti oziroma prirodnih znamenitosti, ki so bile razglašene na podlagi zakonov, ki so do tedaj urejali področje varstva naravne dediščine. Za park pa je posebej določil, da gre za naravno vrednoto državnega pomena, s čimer je bila izrecno izkazana pristojnost države za njeno varstvo. Občinski odlok se je prenehal uporabljati s sprejetjem Uredbe, in sicer v delu, ki se nanaša na ohranjanje narave – pravila ravnanja, vezana na krajinski park, velja pa še v delu, ki se nanaša na varstvo kulturne dediščine – pravila ravnanja, vezana na kulturni spomenik.

Namen zavarovanja z Uredbo je ohranitev naravne vrednote in biotske raznovrstnosti, ki je posebna v državnem in mednarodnem merilu in ki temelji na različnih, v slano okolje vpetih življenjskih okoljih, odvisnih od tradicionalnega solinarstva, ter na specifičnih rastlinskih in živalskih vrstah.

Krajinski park Sečoveljske soline (v nadaljnjem besedilu: park) je na podlagi 11. člena Uredbe razdeljen na tri varstvena območja:

1. območje: območje s primarno varstveno namembnostjo, na katerem ni dovoljeno opravljati gospodarskih dejavnosti;
2. območje: območje, na katerem je zaradi varstva naravnih vrednot obvezno tradicionalno izvajanje solinarstva, druge dejavnosti pa se opravljajo le, če ne ovirajo varstva naravnih vrednot v parku oziroma dejavnosti tradicionalnega solinarstva;
3. območje: območje, na katerem se poleg varstva naravnih vrednot štejejo za prednostne tudi tradicionalni načini rabe in opravljanja dejavnosti, če se opravljajo v obsegu in na način, ki ne ogroža naravnega ravnovesja v parku.

Na podlagi 12. in 20. člena Uredbe se zunaj parka z načrtom njegovega upravljanja določi območje, na katerem se pričakujejo vplivi na park ter se stalno spremljajo stanje narave in naravnih pojavov in vplivi, ki lahko spreminjajo vodni režim ali kakovost voda, ki se izlivajo v park (v nadaljnjem besedilu: vplivno območje parka).

1.2 Načrt upravljanja parka

Zakon določa, da zavarovana območja upravlja upravljavec. Upravljanje tega območja je opredeljeno kot javna služba ohranjanja narave. Zakon določa tudi naloge te službe, pri čemer se z aktom o zavarovanju lahko določi, da opravlja upravljavec samo nekatere od teh nalog. Predpisano je še, da se zavarovano območje upravlja na podlagi načrta upravljanja, če je v aktu o zavarovanju tako določeno. Zakon opredeljuje temeljno naravo tega načrta kot pravnega dokumenta, in sicer je to programski dokument, ki ga sprejema vlada z uredbo. Z Zakonom je vzpostavljen odnos načrta upravljanja do prostorskih načrtov in načrtov rabe naravnih dobrin tako, da je načrt upravljanja podlaga za te dokumente.

Uredba določa, da se park upravlja v skladu z načrtom upravljanja, in obdobje, za katero se ta načrt sprejema. Okvirno vsebino načrta upravljanja določa že Zakon, v Uredbi pa so zapisane dodatne obvezne vsebine tega načrta.

V Načrtu upravljanja parka se za deset let opredeljuje vizija varstva in razvoja parka. Na podlagi Uredbe, predpisov, mednarodnih konvencij in evropskih predpisov o ohranjanju narave, ocene in analize stanja parka se določijo cilji slednjega. Ti so dolgoročni in izvedbeni, ki se naprej delijo na kratkoročne in srednjeročne. Posledično se določijo naloge in dejavnosti upravljanja parka kot konkretizacija opravljanja nalog javne službe tega upravljanja s prednostnim redom in usmeritvami za njihovo izvajanje. Pri tem se upošteva, da je območje parka tudi območje, varovano po predpisih o varstvu kulturne dediščine. Del parka je razglašen za kulturni spomenik državnega pomena (Odlok o razglasitvi Muzeja solinarstva za kulturni spomenik državnega pomena, Uradni list RS, št. 29/01), preostali del pa je kulturni spomenik lokalnega pomena (Odlok o razglasitvi Krajinskega parka Sečoveljske soline, PN – Uradne objave, št. 5/90). Pri določanju nalog in dejavnosti upravljanja se upošteva tudi pravno dejstvo, da na delu parka, na katerem so delujoče soline, poteka solinarska dejavnost kot gospodarska dejavnost rabe mineralne surovine na podlagi podeljene koncesije. Hkrati na istem delu parka poteka del dejavnosti varstva kulturne dediščine, in sicer se kot muzejska dejavnost izvaja prikaz srednjeveške pridelave soli. Z načrtom upravljanja se določajo podrobnejša varstvena ureditev ter usmeritve za dejavnosti, posege in ravnanja. Podrobnejša varstvena ureditev se umešča tudi v parkovni prostor. Sestavni del načrta upravljanja sta še kadrovski in finančni načrt, ki določata potrebni obseg osebja, višino finančnih sredstev in njihov vir. Kadrovski in finančni načrt sta podrobneje opredeljena za prvo petletno obdobje, za drugo pa le okvirno, v povprečju za posamezno leto. Ta ureditev je ustrezna glede na obveznost, določeno z Uredbo, da je treba vladi vsakih pet let predložiti poročilo o izvajanju načrta upravljanja, pri tem pa se ji lahko predlagajo tudi spremembe in dopolnitve tega načrta.

Načrt upravljanja Krajinskega parka Sečoveljske soline temelji na določilih teh pravnih aktov:

- Uredbe o Krajinskem parku Sečoveljske soline (Uradni list RS, št. 29/01) – 19. in 20. člen;
- Uredbe o koncesiji za rabo naravne vrednote Sečoveljskih solin in o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline (Uradni list RS, št. 11/02) – 15. člen;
- Koncesijske pogodbe za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline in rabo naravne vrednote Sečoveljske soline, sklenjene med Vlado Republike Slovenije in podjetjem Soline, Podjetje za pridelavo soli, d. o. o., z dne 12. 7. 2003 – točka 2.3.

Načrt upravljanja vključuje vsebine, ki jih določata Zakon v 60. in 61. členu ter Uredba v 20. členu. Uredba v 8. in 9. členu še določa, da so del načrta upravljanja naloge gospodarske javne službe na področju vodnega gospodarstva ter naloge javne službe varstva kulturne dediščine na območju Muzeja solinarstva.

II. OPIS IN OCENA STANJA

II/I SPLOŠNI OPIS IN OCENA STANJA

1. Osebna izkaznica parka

Lokacija: leži na skrajnem jugozahodnem delu Slovenije, tik ob meji z Republiko Hrvaško, v južnem delu občine Piran.

Površina: 650 ha, 552 ha (vodne površine), 98 ha (kopno).

Naselja v parku: 0.

Število prebivalcev v parku: -

Lastništvo: Republika Slovenija (v veliki večini), preostalo Občina Piran in zasebni lastniki.

Upravljavalec: podjetje SOLINE, Pridelava soli, d. o. o., na podlagi podeljene koncesije za upravljanje parka.

Varstvena območja v parku: prvo varstveno območje, ki obsega območje Fontanigge, drugo varstveno območje, ki obsega območje Lere, in tretje varstveno območje, ki obsega neposredno okolico solin.

Vplivno območje parka: povodje Dragonje in Drnice ter akvatorij Piranskega zaliva, vključno s polotokom Seča, in južno pobočje Savudrijskega polotoka.

Muzej solinarstva: kulturni spomenik državnega pomena, ki je znotraj parka na Fontaniggeah; upravljavalec: Pomorski muzej »Sergej Mašera« iz Pirana.

Karta 1: Krajinski park Sečoveljske soline, varstvena območja

2. Pogled v preteklost

Sečoveljske soline so ene od treh nekdanjih Piranskih solin, med katere so spadale še Strunjanske, ki še vedno delujejo, in soline v Luciji, ki so že nekaj desetletij zasute in pozidane. Prvi zapisi o Piranskih solinah segajo v leto 804. V dolgih stoletjih obstoja so doživljale obdobja razcveta in nazadovanja, povezana s spreminjanjem političnih in družbenih razmer ter menjavanjem gospodarjev. V prostorskem in tehnološkem razvoju solin je bilo več pomembnih prelomnic, na primer v drugi polovici 14. stoletja, ko se je temeljito spremenil tehnični postopek za pridobivanje soli in so vanj vnesli gojenje petole v kristalizacijskih bazenih. Sol se še danes pridobiva tako in Sečoveljske soline so edine, kjer se navedeni postopek še uporablja. V 19. stoletju so se soline v Sečoveljski dolini nekajkrat povečale. V tehnološkem pogledu pridelave soli se je zadnja večja sprememba zgodila na Leri v začetku 20. stoletja. Tedanji lastniki (Avstrijci) so povezali bazene za zgoščevanje vode v večje enote in poskusili racionalizirati postopek pridelave še z drugimi ukrepi. Na Leri tako posodobljena proizvodnja poteka zvezno, medtem ko so na Fontaniggeah proizvodnjo soli ob koncu 60. let prejšnjega stoletja opustili. Fontanigge so od takrat prepuščene naravni sukcesiji (izjema je območje Muzeja solinarstva), tako da je nastalo biotsko pomembno območje, ki ga odlikuje izjemna pestrost vrst, habitatov in habitatnih tipov.

3. Osnovne značilnosti parka

Sečoveljske soline so z bližnjimi Strunjanskimi solinami najbolj severno ležeče še delujoče soline v Sredozemlju. Zaradi dolgotrajnega delovanja človeka je na njih nastal tipičen solinski ekosistem redkih habitatov ogroženih ter značilnih rastlinskih in živalskih vrst. So ene redkih solin, kjer sol še pridelujejo po več stoletij starih postopkih. Severni del parka, v katerem se še prideluje sol, se imenuje Lera. Od južnega dela parka, imenovanega Fontanigge, v katerem so opuščene soline, ga loči struga potoka Drnica. Bazen Fontanigge ohranja materialne ostanke srednjeveškega tipa solin, ki so delovale do konca 60. let 20. stoletja. Značilno zanje je bilo pridobivanje soli na zaključenih solnih poljih in sezonsko prebivanje solinarjev v solinah. Bazen Fontanigge oblikujejo trije glavni kanali, ki povezujejo prostor z morjem: Giassi s Cavano 131, Curto in slikovito zaviti Pichetto s številnimi odcepi. Na kanale in kavane se navezujejo solna polja različnih oblik in velikosti.

Ob kanalih, med bregovi in solnimi polji so nanizane solinske hiše in skladišča. 117 lokacij stavb (Benčič M. E. & Z. Žagar, 2003), ohranjenih v različnih stopnjah ruševin, še priča o značilnem solinarskem naselju, edinem ohranjenem na območju severnega Jadrana. Naselje je obenem pomembno kot sooblikovalec posebne krajine, ki jo določajo soline na meji kopnega z morjem.

Bazen Lera je bil leta 1904 posodobljen. Prej zaključena solna polja so združili v eno samo, slanica pa se pretaka z uporabo električnih črpalk, ki so zamenjale nekdanje bencinske. Kristalizacijski bazeni so osredotočeni na enem mestu zaradi poenostavitve pobiranja in prenašanja soli. Izparilni in kristalizacijski bazeni pravokotnih oblik so razvrščeni v enakomerno tlorisno mrežo, ki jo sestavljajo kanali s kavanami, bregovi, zemeljski nasipi, stavbe na obzidanih ploščadih in solna polja z vsemi vodnimi pretoki.

Na Leri se je spremenil način pridelave, ki ne potrebuje več sezonskega prebivanja v solinah. Zato so solinske hiše zamenjale lesene barake ob kristalizacijskih bazenih, namenjene počivanju solinarjev in spravi delovnega orodja. Druga poslopja so omejena na najnujnejše: upravno poslopje, črpališče in delavnice, ki so strnjene na enem mestu.

Oba kompleksa, Fontanigge in Lera, se uvrščata med tradicionalne soline, saj oba načina pridobivanja soli temeljita na izkoriščanju naravnih danosti: morske vode, sonca, vetra, plime in oseke, v proizvodnji pa prevladuje ročno delo.

Strunjanske in Sečoveljske soline se uvrščajo med edine soline ob vzhodni obali Jadranskega morja, kjer s tradicionalnimi postopki v celotnem procesu pridelujejo sol z dnevnim pobiranjem v slanici na biosedimentu – petoli. Ker so te soline tudi edine ohranjene od nekdanj številnih solin v Tržaškem zalivu, je njihova pričevalnost še bolj dragocena.

Karta 2: Ledinska in druga* imena delov Sečoveljskih solin in kanalov

* druga imena delov Sečoveljskih solin in kanalov so imena, ki jih upravljavec parka dnevno uporablja pri svojem delu in na katera se nanašajo naloge in aktivnosti načrta upravljanja

Okolica parka

Območje polotoka Seča je pozidano s pretežno zasebnimi hišami in apartmaji, tu je tudi manjši počitniški dom, cerkev in vrt kaktusov (plantaža oziroma steklenjak). Ob izlivu kanala Sv. Jernej so trije kompleksi: popravljavnica plovil, ki je po predpisih s področja varstva kulturne dediščine varovan kot stavbna dediščina (Seča – Škver, EŠD 25999), gostilna Ribič z večjim parkirnim prostorom ter ribogojna baza oz. objekti, v uporabi marikulturnih podjetij s poslovnimi prostori, skladišči, privezi (po Občinskem odloku

ima to pristanišče status ribiškega pristanišča) in manjšim objektom (oboje je zelo neurejeno in neugledno), ki bodo skladno z veljavnimi prostorskimi načrti urejeni v opremljeno ribiško oz. ribogojско pristanišče in urejen moderen center za pretovor in odpremo ribogojških pridelkov. Območje zahodno od gostilne se nadaljuje v nasutje in skalomet, kjer so rekreativne površine (plaža in pot). Ob vhodu na Lero je čistilna naprava. Tudi prometna ureditev na dovozni poti ob vznožju Seče je še neurejena, čeprav je pot asfaltirana. Tik ob vhodu v park na Leri je tudi večji industrijski kompleks (»Pick and Place«; nekdanja Drogina Začimba), ki pa bo skladno z veljavnimi prostorskimi načrti preoblikovan v turistične zmogljivosti z apartmaji, bazenom, popravljalnico plovil, privezi in gostinskim objektom.

Polotok Seča je po predpisih s področja varstva kulturne dediščine varovan kot naselbinska dediščina (Seča – Naselje, EŠD 28337), kulturna krajina (Seča - Kulturna krajina Seča polotok, EŠD 28601) in kot kulturni spomenik lokalnega pomena Seča - Forma viva (EŠD 647). Na polotok Seča sega tudi registrirano arheološko najdišče Seča - Villa maritima Rt Seča (EŠD 26281).

Ob vzhodni meji parka, severno nad kanalom Sv. Jernej ter vzhodno od ceste med Lucijo in mejnim prehodom Sečovelje, se na pobočju izmenjavajo individualne hiše z vrtovi v naseljih (Parecag in Sečovelje). Večja kmetijska kompleksa sta severno in južno od Sečovelj. Prevladujejo nasadi, vinogradi, travniške in njivske površine. Zahodno od naselja Sečovelje se kot klin do meje parka zajeda kompleks letališča Portorož, kjer so poleg asfaltne letališke steze in pripadajočih letaliških objektov, restavracije in hangarjev tudi začasna deponija gradbenega materiala in travniške površine. Severno od letališke upravne stavbe je opuščeni rudniški kompleks (rudnik črnega premoga), v sklopu katerega so začasna skladišča, odlagališča odpadkov in trgovina tehničnega materiala. Območje je neurejeno. Nekaj stanovanjskih objektov je zgoščenih tudi na skrajni jugovzhodni točki parka, ob mejni kontrolni točki slovenske policije. Celotno južno pobočje Savudrijskega hriba nad mejo parka je poraslo s kraškim gozdom in je bilo do nedavna skoraj neurbanizirano. Izjeme so makadamska pot, ki se prek hriba spusti do morja, velik igralniški kompleks »Mulino« s pripadajočimi parkirnimi površinami in obnovljena hiša na levem bregu Dragonje. Prek Dragonje je v park speljan cevovod (z jaškom) Rižanskega vodovoda.

Območje parka na zahodni strani omejuje Piranski zaliv, katerega večji del je opredeljen kot možno območje Nature 2000, za polotok Seča pa še vedno veljajo določila občinskega odloka o razglasitvi krajinskega parka iz leta 1990, ki se nanašajo na varstvo kulturne dediščine. Zgornji del povodja Dragonje leži v vodovarstvenem območju. V Piranskem zalivu pred solinami je 14 koncesijskih polj za gojenje školjk in 2 koncesijski polji za gojenje morskih rib v morju.

4. Značilnosti nežive narave v parku

Podnebni opis

Sečoveljske soline so del Slovenske Istre s sredozemskim podnebjem, za katero so značilne povprečne januarske temperature med 0 in 4 °C in povprečne julijske temperature med 20 in 22 °C. Največ padavin je med septembrom in novembrom (do 150 mm je povprečna vrednost mesečnih padavin za september), najmanj pa februarja (do 38 mm). Najpomembnejša vetrova sta dnevni termični veter – maestral, ki piha z morja v smeri doline, in nočni burin, ki piha v obratni smeri.

Geološki opis

Sorazmerno nova usedlina v podlagi Sečoveljskih solin leži do 90 m globoko in jo je večji del naplavila Dragonja. V spodnjem delu se menjavajo plasti peščene gline in zaglinjenega proda.

Človek že stoletja uravnava vodo v solinah. V ta namen je zgradil sistem nasipov in kanalov, zaporničnih mehanizmov in prelivov. Visokomorski (čelni) nasipi na morski strani preprečujejo, da bi morje preplavilo soline (s širšo okolico) ob visokih plimah in neurjih. Visokovodni nasipi ob Dragonji, Drnici in kanalu Sv. Jernej pa preprečujejo, da bi se vode s prispevnih območij teh vodotokov v ekstremnih razmerah prelile prek solin. Te vode: morje in vodotoki Dragonja, Drnica in Sv. Jernej, se imenujejo **zunanje vode**. Potrebno vodno infrastrukturo, ki jih uravnava, vzdržuje javna služba urejanja voda.

Kanali v notranjosti solin dovajajo morsko vodo do solnih polj in odvajajo odvečno vodo nazaj v morje. Pretakanje vode med solnimi polji, kanali in morjem se uravnava po sistemu prelivov, prepustov in preprostih lesenih zapornic. To je t. i. **sistem notranjih voda**.

V pretežno slanem okolju solin imajo posebno vrednost sladkovodni viri. Poleg omenjenih vodotokov je večje sladkovodno močvirje ob območju Korea; napaja se s talno vodo (ob nekdanjem rudniku) in površinskimi hudourniški pritoki z obrežnega pobočja nad Sečovljami in zaselki. Sladkovodni izviri (fontane) so tudi ob levi strani toka Dragonje. Podrobnejših hidroloških podatkov o sladkovodnih izviri in površinah ni.

Ob spodnjem toku Dragonje so tudi večje poplavne in plazljive površine, prav tako pa je ta del občutno morfološko preoblikovan.

- Karta 3: Glavni kanali, čelni nasip, zapornice in črpališča
- Karta 4: Pretok in uravnavanje notranjih voda

5. Značilnosti žive narave v parku

V Sečoveljskih solinah so, ker človek na tem prostoru že stoletja uravnava vodo in je s časom preoblikoval površje v značilno tlorisno mrežo, nastale posebne razmere, od katerih je odvisen obstoj posebnih življenjskih okolij ter rastlinskih in živalskih vrst. Pri natančnem pregledu zastopanosti in razširjenosti vrst in habitatnih tipov v parku je mogoče ugotoviti, da je največja njihova številčnost na tistih površinah, na katerih je človekov vpliv omejen; zlasti se to nanaša na vzdrževanje vodnega režima. Takšno je celotno območje Fontanigge; na Leri pa je pestrost vrst in habitatnih tipov nižja, predvsem na območjih večje zgoščenosti vode (in tako bistveno zahtevnejših razmer za življenje, odvisnih od velike slanosti vode) in na območju kristalizacije. Tod je človekovih motenj (stalna prisotnost ljudi/solinarjev na solnih poljih) največ. K nekoliko manjši pestrosti vrst na Leri prispevajo še betonske in asfaltne površine, ki že več desetletij spremljajo pridelavo soli.

Habitatni tipi

Kartiranje oziroma celovitega popisa habitatnih tipov v parku še ni. Znani so le osnovni podatki o habitatnih tipih, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju (Uredba o habitatnih tipih, Uradni list RS, št. 112/03 in 36/09) in so uvrščeni v dodatek Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L, št. 206, 22. 7. 1992, str. 7; v nadaljnjem besedilu: Habitatna direktiva), njihov obseg in lokacija, in sicer:

- pionirski sestoji vrst rodu *Salicornia* in drugih enoletnic na mulju in pesku (1310), cca 11 ha,
- sestoji metličja (*Spartina maritima*) (1320), cca 16 ha,
- muljasti in peščeni položi, kopni ob oseki (1140), cca 20 ha,

- sredozemska slanooljubna grmičevja (*Sarcocornetea fruticosi*) (1420), cca 12 ha,
- sredozemska slana travišča (*Juncetalia maritimi*) (1410), cca 60 ha,
- izlivi rek, estuariji (1130), cca 22 ha.

■ Karte 5a–5e: Habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju

Karta 5a: Habitatni tip 1410

Karta 5b: Habitatni tip 1320

Karta 5c: Habitatni tip 1310

Karta 5č: Habitatni tip 1140

Karta 5d: Habitatni tip 1420

Karta 5e: Habitatni tip 1130

Rastlinske vrste

V Sečoveljskih solinah uspeva kar 45 vrst z rdečega seznama ogroženih rastlin v Sloveniji (Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam, Uradni list RS, št. 82/02 in 42/2010). Med najpomembnejše spadajo: **redke vrste** (R): morsko metličje (*Spartina maritima*), obmorsko ločje (*Juncus maritimus*), **ranljive vrste** (V): močvirska slanovka (*Puccinellia palustris*), ozkolistna mrežica (*Limonium angustifolium*), navadni osočnik (*Salicornia europaea*), grmičasti in sinji členkar (*Sarcocornia fruticosum*, *A. glaucum*), navadni lobodovec (*Artiplex portulacoides*), obmorski oman (*Inula critmoides*), navadna obrežna lobodka (*Suaeda maritima*), sodina solinka (*Salsola soda*), **prizadete vrste** (E): navadni hijacint (*Bellevallia romana*), tatarska loboda (*Atriplex tatarica*).

Mikroorganizmi

Posebnost Sečoveljskih solin je petola, mikrobna odeja, ki prekriva dno kristalizacijskih bazenov in je osnova za tradicionalno pridelavo soli. To je »živa« raznovrstna mikrobna podlaga. Sedemsto let nenehnega razvoja je omogočilo pestrost mikroorganizmov, ki jo najdemo le v izjemno redkih drugih solinah po svetu.

Živalske vrste

V parku je bila ugotovljena prisotnost 6 vrst dvoživk, 9 vrst plazilcev, 293 vrst ptic in 11 vrst sesalcev. Število vrst nevretenčarjev in rib ni znano.

Ptice:

Med vrstami, ki so opredeljene kot ciljne v smislu zagotavljanja razmer za njihov obstoj, so pomembne zlasti:

a) gnezdilke:

beločeli deževnik (*Charadrius alexandrinus*) – 30 do 40 parov, mala čigra (*Sterna albifrons*) – 10 do 35 parov, navadna čigra (*Sterna hirundo*) – 40 do 70 parov, polojnik (*Himantopus himantopus*) – 30 do 60 parov, rumenonogi galeb (*Larus cachinnans/michahelis*) – 150 do 250 parov, čapljica (*Ixobrychus minutus*) – 1 do 2 para občasno, srpična trstnica (*Acrocephalus scirpaceus*) – do 10 parov, rakar (*Acrocephalus arundinaceus*) – do 5 parov, svilnica (*Cettia cetti*) – do 7 parov, brškinka (*Cisticola juncidis*) – do 22 parov.

Poleg omenjenih, v merilu Evropske unije ogroženih vrst in torej uvrščenih v dodatek Direktive Sveta z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prostoživečih ptic (UL L št. 103 z dne 2. 4. 1979, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Ptičja direktiva), so v državnem merilu še nekatere vrste, ki imajo tu edino ali eno redkih

gnezdišč v Sloveniji; med njimi so duplinska kozarka (*Tadorna tadorna*) ter občasni gnezdilki sabljarka (*Recurvirostra avosetta*) in rdečenogi martinec (*Tringa totanus*);

b) letujoče vrste, preletniki, prezimovalci:

polarni slapnik (*Gavia arctica*) – nekaj 10 jih redno prezimuje na morju, rdečegrlji slapnik (*Gavia stellata*) – redki na prezimovanju, pritlikavi kormoran (*Phalacrocorax pygmeus*) – redki na prezimovanju, vranjek (*Ph. arcticus*) – letuje do 1000 osebkov na morju pred solinami in na čelnih nasipih, črnovrati ponirek (*Podiceps nigricollis*) – do 100 jih prezimuje na morju pred solinami, žvižgavka (*Anas penelope*) – od 300 do 800 osebkov med prezimovanjem, mala bela čaplja (*Egretta garzetta*) – do 100 in več osebkov jeseni, velika bela čaplja (*Egretta alba*) – vse leto, tudi do 20 osebkov, jeseni do 50 skupaj, črnoglavi galeb (*Larus melanocephalus*) – 400 do 800 letujočih, rumenonogi galeb (*Larus cachinnans/michahelis*) – do 26.000 osebkov na letovanju, kričava čigra (*Sterna sandvicensis*) – pojavlja se občasno na morju pred solinami, spremenljivi prodnik (*Calidris alpina*) – vse leto posamezniki ali manjše skupine, pozimi do 300 osebkov in več, togotnik (*Philomachus pugnax*) – na preletu nekaj deset do nekaj sto, vodomec (*Alcedo atthis*) – redno pozimi do 10 osebkov.

Druge živali:

Solinski bazeni s povečano slanostjo so življenjski prostor številnim vodnim živalim, kakršne so: solinski rakec (*Artemia parthenogenetica*), različne školjke, mnogoščetinci ter ribi solinarka (*Aphanius fasciatus*) in kavkaški glavaček (*Knipowitchia caucasica*). Prva od navedenih vrst je uvrščena v dodatek Habitatne direktive, ki od držav članic EU zahteva posebne varstvene ukrepe za ohranjanje ugodnega stanja te živali. V solinskih bazenih z obilico hrane odraščajo tudi številne ribje mladice, ki se pozneje preselijo v morje.

Favna kopenskih vretenčarjev v Sečoveljskih solinah je skromna, a zastopana s predstavniki pravih sredozemskih vrst, kakršne so med malimi sesalci navadna belonoga miš (*Apodemus sylvaticus*), vrtna rovka (*Crocidura suaveolens*), etruščanska rovka (*Suncus etruscus*), hišna miš (*Mus domesticus*), pritlikava miš (*Micromys minutus*), črna podgana (*Rattus rattus*) in jež (*Erinaceus concolor*). Med sesalci, ki se bolj ali manj redno in pogosto pojavljajo v solinah, so srne, jazbec, lisica in poljski zajec, od zveri pa kuna belica (*Martes foina*). Zanimiva predstavnika živalskih vrst sta tudi primorska kuščarica (*Podarcis sicula*) in ostrouhi netopir (*Myotis blythi*), posebnost pa je želva močvirska sklednica (*Emys orbicularis*). Slednja je uvrščena v dodatek Habitatne direktive, ki od držav članic EU zahteva posebne varstvene ukrepe za ohranjanje njenega ugodnega stanja.

Območja zgostitve rastlin in živali

Območja zgostitve so tista, na katerih se rastline in živali v parku zadržujejo v večjem številu ter v življenjskih obdobjih, v katerih so najobčutljivejše. Taka mesta so primeroma gnezdišča, prezimovališča, območja ranljivih habitatnih tipov ipd. Zaradi naravne dinamike (giblјivost živali, vsakoletno izbiranje gnezdišč ...), sezonskih prilagoditev (gnezdenje spomladi, prezimovanje pozimi ...) in naravnih procesov (naravna sukcesija) se ta območja spreminjajo, zato jih je treba ugotavljati in upoštevati sproti glede na tekoče spremljanje stanja.

6. Naravovarstveni pomen

Sečoveljske soline imajo zaradi številnih redkih, ogroženih in na slano okolje navezanih vrst in habitatnih tipov velik državni in mednarodni pomen. Ta je izkazan z varstvenimi statusi, ki jih ima območje na podlagi slovenskih in evropskih pravnih predpisov ter mednarodnih konvencij glede ohranjanja narave.

6.1 Državni naravovarstveni pomen

EKOLOŠKO POMEMBNO OBMOČJE

Na podlagi četrtega odstavka 32. člena Zakona o ohranjanju narave je Vlada Republike Slovenije izdala Uredbo o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04) in z njo opredelila Sečoveljske soline s Sečo kot ekološko pomembno območje, to je območje, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti.

NARAVNA VREDNOTA DRŽAVNEGA POMENA

Na podlagi šestega odstavka 37. člena Zakona o ohranjanju narave je minister za okolje izdal Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06 in 58/09) in z njim opredelil Sečoveljske soline kot naravno vrednoto državnega pomena, znotraj katere so kot naravne vrednote opredeljena še štiri območja: Sečovlje – ob rudniku, Sečovlje – Stare soline, Sečovlje – Stojbe, Sečovlje – Curto, Pichetto.

 Karta 6: Naravne vrednote, ekološko pomembno območje

6.2 Mednarodni naravovarstveni pomen

POSEBNO VARSTVENO OBMOČJE (OBMOČJE NATURA 2000), POTENCILANO POSEBNO OHRANITVENO OBMOČJE

V skladu s Habitatno in Ptičjo direktivo je vlada v Sloveniji aprila 2004, pred vstopom v Evropsko unijo, opredelila posebna varstvena območja – območja Nature 2000 in potencialna posebna ohranitvena območja (Uredba o posebnih varstvenih območjih – območja Natura 2000; Uradni list RS, št. 49/04) ter v skladu z določbami Resolucije o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (Uradni list RS, št. 2–3/06) pripravila Operativni program – program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007–2013.

I. Posebno varstveno območje (SPA): celotne Sečoveljske soline z delom odprtega morja v Piranskem zalivu.

Ident. št. območja	Ime PosVO (SPA)	Vrste, zaradi katerih je opredeljeno posebno varstveno območje (Uredba o posebnih varstvenih območjih – območja Natura 2000 na podlagi Ptičje direktive)
SI5000018	Sečoveljske soline	Beločeli deževnik (<i>Charadrius alexandrinus</i>), črnoglavi galeb (<i>Larus melanocephalus</i>), črnoprsti ponirek (<i>Podiceps nigricollis</i>), kričava čigra (<i>Sterna sandvicensis</i>), mala bela čaplja (<i>Egretta garzetta</i>), mala čigra (<i>Sterna albifrons</i>), navadna čigra (<i>Sterna hirundo</i>), polarni slapnik (<i>Gavia arctica</i>), polojnik (<i>Himantopus himantopus</i>), pritlikavi kormoran (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>), rdečegrli slapnik (<i>Gavia stellata</i>), rjava cipa (<i>Anthus campestris</i>), rumenonogi galeb (<i>Larus cachinnans/michahelis</i>), spremenljivi prodnik (<i>Calidris alpina</i>), togotnik (<i>Philomachus pugnax</i>), velika bela čaplja (<i>Egretta alba</i>), vodomec (<i>Alcedo atthis</i>), žvižgavka (<i>Anas penelope</i>)

II. Potencialni posebni ohranitveni območji (SCI): kanal Sv. Jernej in območje Fontanigge

Identifikac. številka območja	Ime poten. PosOO – (SCI)	Habitatni tipi, rastlinske in živalske vrste, zaradi katerih je območje opredeljeno (Uredba o posebnih varstvenih območjih – območja Natura 2000 na podlagi Habitatne direktive)
-------------------------------	--------------------------	--

SI3000239	Kanal Sv. Jernej	Rastlinske in živalske vrste: močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>), solinarka (<i>Aphanius fasciatus</i>) Habitatni tipi: pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> ter drugih enoletnic na mulju in pesku (1310), sestoji metličja (<i>Spartinion maritimae</i>) (1320), Muljasti in peščeni položi, kopni ob oseki (1140)
SI3000240	Sečoveljske soline in estuarij Dragonje	Rastlinske in živalske vrste: močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>), solinarka (<i>Aphanius fasciatus</i>) Habitatni tipi: sredozemska slanljubna grmičevja (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>) (1420), sredozemska slana travišča (<i>Juncetalia maritimi</i>) (1410), sestoji metličja (<i>Spartinion maritimae</i>) (1320), pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> in drugih enoletnic na mulju in pesku (1310), muljasti in peščeni položi, kopni ob oseki (1140), izlivi rek, estuariji (1130)

■ Karta 7: Posebno varstveno območje (območje Natura 2000)

■ Karta 8: Potencialni posebni ohranitveni območji (potencialni območji Natura 2000)

RAMSARSKA LOKALITETA

Območje Sečoveljskih solin je bilo 6. 1. 1993 kot prvo slovensko mokrišče uvrščeno na seznam mednarodno pomembnih mokrišč pod okriljem Konvencije o močvirjih, ki imajo mednarodni pomen, zlasti kot prebivališča močvirskih ptic, Ramsar 1971 (Akt o notifikaciji nasledstva, Mednarodne pogodbe, št. 15/92). Meja območja poteka po meji parka.

Glej karto 1.

7. Krajina

Sečoveljske soline so posebna solinska krajina na meji morja in kopnega. Sistemi kanalov, nasipov, mostov, solnih polj, poslopij in vsega, kar je človek v tem prostoru ustvaril, so izjemen primer uravnoveženosti med naravnimi in antropogenimi elementi danega okolja.

8. Kulturna dediščina

Kulturna dediščina v parku:

- Sečovlje - Muzej solinarstva v Sečoveljskih solinah (EŠD 13697): kulturni spomenik državnega pomena z vplivnim območjem,
- Sečovlje – Sečoveljske soline (EŠD 7868): kulturni spomenik lokalnega pomena, ki zajema celotno območje parka,
- Seča - Villa maritima Rt Seča (EŠD 26281): registrirano arheološko najdišče, ki obsega Rt Seča z območjem Škvera in območje ustja izliva v morje Sv. Jerneja.

Sečoveljske soline so ovrednotene kot etnološka, tehnična, zgodovinska, naselbinska in krajinska dediščina izjemnega pomena v državnem in širšem smislu. Vsebujejo dva tipa »tradicionalnih« solin, ki sta oba določena za kulturna spomenika: predel Lera za tehnični spomenik, bazen Fontanigge pa za tehnični in etnološki spomenik, saj priča tudi o nekdanjem solinarskem stavbarstvu, o bivanjski kulturi solinarskih družin, o njihovem načinu dela in vsakdanjega življenja, o delovanju solnih polj in organizaciji naselja.

Oba spomenika, pa tudi celotno območje solin, vključno s polotokom Seča, so **zavarovani na lokalni ravni** z Odlokom o razglasitvi Krajinskega parka Sečoveljske soline (Primorske novice, Uradne objave, št. 5/90). (Odlok se uporablja v delu, ki se nanaša na varstvo kulturne dediščine.)

Del območja Fontanigge je poleg tega razglašen za **kulturni spomenik državnega pomena** (Odlok o razglasitvi Muzeja solinarstva za kulturni spomenik državnega pomena, Uradni list RS, št. 29/01). K muzeju spadajo kanal Giassi in Cavana 131 s pripadajočimi bregovi, hišami in platoji ter muzejska solna polja. Z aktom o razglasitvi je bilo okoli muzeja določeno vplivno območje, ki obsega solna polja med kanalom Giassi in cesto ter od Cavane 131 do muzejskih solnih polj in od teh polj do morja. Prvi del obnove objektov muzeja je potekal med letoma 1989 in 1991, leta 2003 pa je bila obnovljena še tretja hiša v muzejskem kompleksu.

Opredeljena je varstvena ureditev, po kateri se omejujejo vse dejavnosti, ki neugodno vplivajo na varovano kulturno dediščino. Za vplivno območje Muzeja solinarstva je določeno, da varstvena ureditev zagotavlja nemoteno muzejsko delovanje.

Muzej solinarstva upravlja Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran (Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran, Primorske novice, Uradne objave, št. 37/06), (v nadaljnjem besedilu: upravljavec muzeja). Upravljavec muzeja opravlja naloge javne službe ter v skladu z navedenimi zakonskimi in podzakonskimi akti skrbi za vzdrževanje Muzeja solinarstva. Njegovo poslanstvo je tudi ohranjanje nematerialne dediščine in prikazovanje tradicionalnega solinarstva po srednjeveških postopkih.

Dosedanje dejavnosti upravljavca muzeja v okviru javne službe varstva kulturne dediščine na območju kulturnega spomenika državnega pomena na Fontaniggeah so:

- a) prikazovanje postopkov tradicionalnega pridobivanja soli na srednjeveški način in vzdrževanje vodnega režima na območju muzeja

Na območju obnovljenih solnih polj v okviru muzeja so izvajali zaposleni in zunanji sodelavci prikaz postopkov tradicionalne pridelave soli na srednjeveški način. Pri vzdrževanju vodnega režima na tem območju je bistveno, da so se hidrološke razmere po opustitvi pridelave soli na Fontaniggeah v šestdesetih letih prejšnjega stoletja spremenile, zato je ureditev dovoda in odvoda vode na solinska polja in z njih temu ustrezno prilagojena. Ključna kanala, ki sta se neposredno odpirala na morje (kanala Giassi in Curto), oziroma njuni ustji sta bili namreč pozneje pregrajeni, kar danes omogoča le omejeno komunikacijo z morskovo vodo. Upravljavec muzeja je izvajal tudi vzdrževalna in sanacijska dela na notranjih nasipih in zaporničnih objektih v muzeju.

- b) vzdrževanje in obnova infrastrukture za izvajanje solinarske in muzejske dejavnosti za predstavitev območja in omogočanje obiska

Poleg vzdrževalnih in obnovitvenih del na objektih in napravah za odvoz, transport in izpust vode (nasipi, kanali) je upravljavec muzeja opravljal obnovitvena, vzdrževalna in pripravljalna dela. Mednje spadajo primeroma vzdrževanje notranjih zemeljskih in zidanih nasipov, tradicionalnih zaporničnih nasipov, zapore kanala Giassi in visokomorskih zapornic (št. 17, 18 in 19 na karti 3), vzgoja petole, vzdrževanje in obnova tradicionalnega orodja, solnih polj, opreme, objektov in celotne muzejske zbirke.

Upravljavec muzeja je skrbel za vzdrževanje dostopne poti na območju kulturnega spomenika in celotne poti do kulturnega spomenika ter opravlja druga dela za omogočanje obiska, na primer odvoz smeti, čiščenje odpadkov, skrb za manjšo infrastrukturo, klopi in koše za odpadke.

- c) vzgojno-izobraževalna dejavnost in razlage

Upravljavec muzeja izvaja dejavnosti vzgoje, izobraževanja in razlaganja kulturne dediščine z namenom dviga zavesti o njej. V času, ko je muzej odprt (od 1. aprila do 1. novembra, sicer pa le ob vnaprejšnji napovedi) za obiskovalce, je tam strokovno usposobljena oseba (vodnik), ki jim razlaga posebnosti postopka pridelave soli in daje druge pomembne informacije v zvezi s kulturno dediščino območja. V muzejskem kompleksu se prodajajo tudi spominki ter informacijsko in izobraževalno gradivo. Poleti upravljavec muzeja v sodelovanju z drugimi organizacijami (Zavodom za prostovoljno

delo Voluntariat - Slovenija) izvaja (mednarodne) delovne tabore za mlade, ki se spoznavajo s postopki pridelave soli in vzdrževanjem solin.

Karta 9: Kulturna dediščina v parku

9. Socioekonomske značilnosti

V krajinskem parku ni stalnih prebivalcev. Okoliški prebivalci pa so s parkom tradicionalno tesno povezani. Socioekonomske značilnosti se izkazujejo z ravnanjem, dejavnostmi in rabo, ki so prisotne v krajinskem parku in za katere so izkazani interesi.

9.1 Ravnanje, dejavnosti, raba

SOLINARSKA DEJAVNOST KOT GOSPODARSKA RUDARSKA DEJAVNOST

Tradicionalno solinarstvo, nekoč ključno gonilo kraja in okolice, je postalo na evropskem in domačem trgu zaradi vdora ceneno pridelane soli z afriških obal in iz evropskih rudnikov kamene soli nekonkurenčno. Tako je bila že leta 1967 opuščena pridelava soli na Fontaniggeah, na Leri pa je do prihoda novega lastnika podjetja Soline, d. o. o., leta 2002 solinarstvo bolj ali manj životarilo. Zdajšnja letna proizvodnja soli na Leri dosega vrednosti do okoli 3.500 ton na leto. Na Fontaniggeah se solinarstvo kot gospodarska komercialna dejavnost ne izvaja, še vedno pa se na tem območju upravlja voda, ki se prečrpava na Lero za potrebe pridelave soli.

Izvajanje tradicionalnega solinarstva na Leri ima neposreden vpliv na socioekonomski razvoj kraja. Poleg rednih in sezonskih zaposlitev na solnih poljih obnova in vzdrževanje solin omogočata delo številnim podizvajalcem in ponudnikom storitev (gradbena, strojna, mizarska, vrtnarska in druga dela, prevoznitvo); solinarstvo ponuja tudi dodatno priložnost za uveljavitev turizma in prepoznavnosti kraja, možnosti za dodatno gostinsko in prenočitveno ponudbo in drugo. Podjetje Soline, d. o. o., je razvilo dve blagovni znamki (Solnce in Lipa Vida), povezani s soljo in drugimi proizvodi, ki nastajajo pri pridelavi soli, ter znamko KPSS, povezano s parkom. Na teh proizvodih sloni tudi del turistične ponudbe zdraviliških kompleksov v Portorožu in Piranu.

Tradicionalno solinarstvo je pomembno zaradi varstva biotske raznovrstnosti, ker vzpostavlja in vzdržuje različno slano, tudi ekstremno življenjsko okolje rastlinskih in živalskih vrst, ki zaradi posebnih prilagoditev drugje ne morejo preživeti. Z vidika varstva kulturne dediščine pa je tradicionalno solinarstvo eden ključnih vzvodov za doseganje celostnega ohranjanja varovanih vrednot tega območja.

PRIKAZOVANJE SREDNJEVEŠKE PRIDELAVE SOLI KOT DEJAVNOST VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE

Na Fontaniggeah, na območju Muzeja solinarstva, Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran predstavlja srednjeveške postopke pridelave soli. Vzdrževanje solnih polj in prikazovanje solinarske dejavnosti na njih sta sestavni del muzejske zbirke. Pridelovalni postopki so varstveni ukrep in so določeni v odloku o razglasitvi tega območja za kulturni spomenik državnega pomena.

TURIZEM IN REKREACIJA

Posamezniki ali manjše skupine, praviloma do 15 oseb, izvajajo fizično rekreacijo, npr. kolesarjenje, hojo, tek in podobne dejavnosti. Čeprav je njihov namen rekreacija in ne ogled parka, plačajo vstopnino. Nekateri izvajajo tod jogo ali druge oblike meditacije za duhovno sproščanje.

V parku ima svoje prostore Veslaški klub Piran in po kanalu Drnica trenira veslače. V zadnjem času se je ob izlivu kanala Sv. Jernej in v morju pred čelnimi nasipi solin zelo razmahnilo deskanje s padalom. V vetrovnih dneh se tako na parkirišču pred gostilno Ribič zbere več kot deset takšnih rekreativcev. V park občasno prihajajo tudi posamezniki, ki spuščajo modele letal, plovil in vozil.

KMETIJSTVO

Kmetijska dejavnost se izvaja le na tretjem varstvenem območju parka. Kmetijske površine obsegajo cca 42 ha. Na levem bregu Dragonje so to pretežno travniki in pašniki, ki proti izlivu reke v morje prehajajo v grmovje in trstičje (22 ha), v pasu med kanalom Sv. Jernej in cesto Lucija–Sečovlje so obdelovalne površine z njivami, sadovnjaki in vinogradi (7 ha), v Pradi (ob letališki stezi in Stojbah) prevladujejo vinogradi, nekaj pa je tudi opuščanih in zaraslih obdelovalnih površin (dobrih 13 ha). S stališča vplivov na okolje, pa tudi s socioekonomskega stališča, je najpomembnejše območje Prade. Lastniki in najemniki teh površin so večinoma že vključeni v programe integrirane kmetijske pridelave.

MARIKULTURA

Marikulturna dejavnost se izvaja v omejenem obsegu ob izlivu kanala Sv. Jernej, ob katerem imajo sedež podjetje in posamezniki, tako imenovana ribogojna baza. Pridelovalni del njihove dejavnosti poteka v morju – školjčičišča in ribogojne kletke so v zalivu pred solinami zunaj meja parka, se pa površine v parku uporabljajo za vse spremljevalne kopenske ribogojske dejavnosti, to je shranjevanje ribogojske opreme, delov ribogojskih kletk, sidrišč, linij za gojenje školjk, pranje in popraviljanje ribogojskih mrež, ribogojskih in školjkarskih plovil ter ostale ribogojske opreme, skladiščenje ribje krme, vzrejo ribjih mladit, tu so tudi stalni privezi za ribogojska in školjkarska plovila ter mesto za prvi pretovor ribogojskih in ribiških pridelkov ter ribjih in školjčjih mladit, odlaganje ostankov školjk ter za shranjevanje in čiščenje plovil ter ustrezni transporti po kopnem in morju.

V Piranskem zalivu je razglašen ribolovni rezervat. Trenutno se na področju Piranskega zaliva gojita predvsem užitna klapavica in brancin; možnost razširitve gojenja na ostale domorodne vrste.

LOV IN RIBOLOV

Lov in ribolov sta v parku prepovedana. Območje parka v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04 in 17/08) zaradi trajne prepovedi lova spada med nelovne površine.

PROMET, PRIVEZI

Promet v parku na Leri poteka za potrebe solinarske dejavnosti – vzdrževalna dela, odvoz soli in dostava. Z motornimi vozili prihajajo v park nekateri zaposleni, najemniki privezov na Drnici, najemniki solnih polj in prostorov za dejavnosti (mizarstvo), poslovni partnerji, vzdrževalci, izvajalci del in drugi. Promet pretežno poteka po asfaltni cesti od vstopa do upravne stavbe in skladišč, le manjši del, izključno zaradi solinarske dejavnosti, tudi po asfaltni poti prek solinarskih polj.

Obiskovalci parka praviloma ne vstopajo na Lero z motornimi vozili (niti skupine z avtobusi ne), pač pa občasno člani veslaškega kluba in njihovi spremljevalci.

Promet na Fotnaniggeah se izvaja zlasti zaradi vzdrževalnih del, muzejske dejavnosti in obiskovanja Muzeja solinarstva.

Vodni promet poteka po kanalih Drnica in Sv. Jernej. Kanal Drnica kot prehodno plovno pot uporabljajo tudi domačini, ki imajo priveze zunaj parka na odseku kanala Grande – Drnica v Sečovljah.

Na Drnici je urejenih 45 privezov ob objektih upravne stavbe in skladišč ter gorvodno do prvega vrtljivega mostu. Ti privezi so za potrebe solinarske dejavnosti, vodnogospodarske javne službe in upravljanja parka ter zunanjih uporabnikov. V kanalu Sv. Jernej je stanje s privezi povsem neurejeno (skupno število nelegalnih privezov je prek 400).

V neposredni bližini parka je letališče. Poleg vzletanja in pristajanja letal se izvajajo tudi športne padalske dejavnosti, ob tem pa še letalsko in helikoptersko izobraževanje.

ZNANSTVENORAZISKOVALNO DELO

Soline so kot edinstven ekosistem ter območje kulturne dediščine in tradicije zelo zanimive za izvajalce znanstvenoraziskovalnega dela. Praviloma se predhodno povežejo z upravo parka, tudi z osebjem, ki je odgovorno za spremljanje stanja in nadzor, ter pridobijo ustrezne pogoje za izvajanje raziskav. Osebe parka in Pomorskega Muzeja »Sergej Mašera« Piran sodeluje tudi pri izdelavi različnih seminarских in diplomskih nalog.

Največkrat znanstvenoraziskovalna dela potekajo znotraj različnih projektov. Med večjimi je treba omeniti sodelovanje z Morsko biološko postajo Piran pri preučevanju petole, projekte in naloge Nacionalnega inštituta za biologijo s področja halofitov, študentske naloge preučevanja upravljaljskih razmerij v parku in drugo. Pri pridelavi soli se opravlja tudi redno kemijsko vzorčenje surovin in izdelkov.

DOGODKI V PARKU

V parku so pogoste razstave umetniških del ali izobraževalnih vsebin v prodajni galeriji Lera in v multimedijem središču. V sklopu tega središča so v dvorani ali pred njo občasno tudi umetniške predstave ali nastopi kantavtorjev. Ob solinarskem prazniku in dnevih odprtih vrat muzejev (Muzejska noč) sta organizirana brezplačen vstop in vodenje po muzejski zbirki. V parku redno ustvarjajo priznani umetniki na delavnici Genius loci (dela so pozneje razstavljena v prodajni galeriji Lera), občasno pa na slikarski delavnici Ex-tempore, ki jo pripravlja lokalno Turistično društvo Taperin.

Po predhodnem soglasju in pogojih, ki jih postavi upravljavec parka, potekajo v parku tudi poročni obredi, ob upoštevanju omejitev glede števila in gibanja udeležencev, pravil obnašanja in fotografiranja ter omejenega dostopa z motornimi vozili za udeležence poroke.

V parku poteka »team building«, tradicionalna in zabavna igra solinarjev. Dogodke v parku, kakršni so delavnice, tabori in srečanja, organizira tudi Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran.

SNEMANJE IN FOTOGRAFIRANJE V KOMERCIALNE NAMENE

Sečoveljske soline so privlačna in prepoznavna krajinska podoba za reklamna sporočila ter ustrezno okolje za snemanje filmov. Vsako leto je izkazano zanimanje za 5–10 tovrstnih snemanj.

9.2 Sprejeti načrti občine

Temeljni prostorski akt, ki ureja tudi območje parka, je občinski plan Spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana Občine Piran (Ur.obj. PN št. 26/98, 22/99, 31/99, 37/99, 46/00, 17/02, 24/02, 36/02, 7/03, 37/03, 26/04, 36/04, 20/10), in skladno z njim sprejeti sledeči prostorski akti, ki podrobneje opredeljujejo merila in pogoje za urbanistično urejanje, z opredelitvijo dejavnosti na posameznih območjih. Krajinski park Sečoveljske soline spada v območje, ki ga urejajo Prostorski ureditveni pogoji (PUP) območja planskih celot Strunjan (1), Fiesa - Pacug (2), Piran (3), Razgled - Moštra - Piranska vrata (4), Portorož (5), Lucija (7), Seča (8), Sečoveljske soline

(10), Dragonja (12), in M SE/2 v občini Piran (Ur. objave št. 25/93, 14/97, 19/99, 23/00, 28/03, 14/05, 31/06, 40/07, 28/08, 5/09), ki na območju parka (solin) dovoljuje urejanje in obnovo solinskih polj in nasipov, kanalov, urejanje poti, obnovo ter sanacijo solinskih hiš ter ureditve za vzgojo marikulture.

Kontaktno območje, ki vpliva na krajinski park, urejajo naslednji prostorski akti: na severu velja lokacijski načrt LN Seča polotok (Ur. objave št. 35/05 in 42/05); vzhodno Občinski podrobni prostorski načrt (OPPN) opuščene rudnika v Sečovljah (Ur. obj. PN št. 13/10).

10. Infrastruktura

V Sečoveljskih solinah, ki so antropogeno preoblikovano in vzdrževano območje krajine, so številni objekti in naprave, ki so jih zgradili ali postavili ljudje. Nekateri objekti, od teh večina na Fontaniggeah, so priča delovanja solin pred več stoletji. Infrastruktura je hkrati uporabna za različne namene.

Infrastruktura obsega:

- celoto objektov, kanalov, solnih polj in naprav, ki so bili oziroma so potrebni za izvajanje tradicionalnega solinarstva, vključno z ostanki objektov oziroma njihovimi ruševinami;
- infrastrukturo, ki omogoča delovanje, obiskovanje, ogledovanje in doživljanje parka, kakršni so upravni objekt na Leri, objekti za dajanje informacij – multimedijski prostor in razgledna ploščad na Leri, Muzej solinarstva na Fontaniggeah, trgovina in razstavni prostor v objektu Caserma na Leri, informacijski točki na obeh kopenskih vseh v park, informativne table, usmerjevalni in drugi znaki ter druge ureditve in oprema, poti za obiskovanje in ogledovanje parka (peš ali s kolesom);
- infrastrukturo, ki omogoča vožnjo po vodi za obiskovanje in upravljanje parka, za izvajanje vodnogospodarske javne službe in za druge uporabnike ter zajema plovne poti, pristajalne pomole in priveze za plovila;
- infrastrukturo, s katero se fizično preprečuje ogrožanje parka;
- infrastrukturo, s katero se vzpostavljajo nadomestni habitati, kakršni so primeroma gnezditveni otočki in stene, zaščitne ograje in robni vodni kanali;
- nasipe in naprave, ki so uvrščene med vodno infrastrukturo, kakršni so morski visokovodni nasipi ob Dragonji, Drnici in kanalu Sv. Jernej, s posameznimi prekinitvami – npr. zapornice na nasipih, ustja kanalov (Pichetto), zazidana ustja kanalov s prelivnimi objekti (Giassi, Curto, Lera).

Električna napeljava je le na delu območja Lera, na Fontaniggeah elektrike ni. Del Lere ima urejeno oskrbo z vodo, na Fontaniggeah, vključno s kompleksom Muzeja solinarstva, ni vodnega priključka. Izjema je le jašek Rižanskega vodovoda tik ob prečkanju vodovodne cevi prek Dragonje, ki se napaja z elektriko iz distribucijskega sistema iz Buj (Hrvaška), pa tudi voda priteka iz zajetja Gradine na Hrvaškem. Vodooskrbni sistem se nadaljuje proti Sečovljam.

Območje upravne stavbe, objekti za obiskovalce parka (multimedijsko središče za obiskovalce in prodajna trgovina) ter objekti za skladiščenje in pakiranje soli na Leri imajo urejen sistem tlačne kanalizacije.

Za obiskovalce Lere, solinarje in receptorje so urejena stranišča, priključena na kanalizacijski sistem oziroma so postavljena posamezna kemična stranišča, območje Muzeja solinarstva ima samo eno stranišče z greznico. Na Fontaniggeah je eno kemično stranišče za uslužbenke na zapornici in obiskovalce parka tudi pri vhodu ob Dragonji.

TLF/internetna povezava je urejena za upravo parka in pridelavo soli na Leri.

11. Lastništvo

Nepremičnine na območju parka, zemljišča, vsa infrastruktura in stvari za upravljanje, vzdrževanje in varstvo parka ter pridobivanje soli so skoraj v celoti v državni lasti. Manjši del parcel, večinoma na tretjem območju parka, je v zasebni lasti, posamezne parcele v parku pa so v lasti Občine Piran.

II/II. OPIS IN OCENA STANJA NARAVNIH VREDNOT, BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN PARKA

1. Stanje naravnih vrednot

Ime/identifikacijska številka	Kratka oznaka	Zvrst	Stanje 2009
Sečoveljske soline 270 V	Soline, nahajališče halita pri Sečovljah	Geomorfol., hidrol., geol., botan., zool.	Ugodno
Sečovlje – Curto, Pichetto 3195	Del solin pri Sečovljah	Ekos., botan., zool.	Sprejemljivo: zaradi porušenih nasipov ni mogoče v celoti nadzorovati vodnega režima, kar povzroča škodo ekosistemu, rastlinstvu in živalskim vrstam ter povečuje škodo na nasipih
Sečovlje – ob Rudniku 3637	Del solin pri Sečovljah, nahajališče halita	Geol., botan., zool., ekos.	Ugodno: obstaja morebitna nevarnost onesnaženja iz zaledja zaradi neurejenih odlagališč odpadkov in obrtne delavnice
Sečovlje – Stare soline 3628	Del solin pri Sečovljah	Ekos., botan., zool.	Sprejemljivo: del solin na levi strani Dragonje, kjer se večkrat krši prepoved izvajanja lova
Sečovlje – Stojbe 3674	Del solin pri Sečovljah	Ekos., botan., zool.	Ugodno: obstaja morebitna nevarnost fragmentacije in onesnaževanja naravne vrednote zaradi spremenjenih kmetijskih praks in spreminjanja namembnosti kmetijskih površin (sprememba kultur)

2. Stanje sestavin biotske raznovrstnosti

Za oceno stanja sestavin biotske raznovrstnosti so izbrani habitatni tipi ter rastlinske in živalske vrste, za katere obstajajo dovolj natančni podatki tega spremljanja.

Vrsta	Opis habitata	Ocena populacije	Stanje ohranjenosti
Beločeli deževnik (<i>Charadrius alexandrinus</i>)	Poloji, vlažni ali suhi bazeni	40–60 parov	Ugodno
Solinarka (<i>Aphanius fasciatus</i>)	Vodno okolje s povišano slanostjo	Ni točno znana, a stabilna	Ugodno
Ozkolistna mrežica (<i>Limonium angustifolium</i>)	Območja pod občasnim vplivom plimovanja, zasoljena tla	Ni točno znana, a upada	Neugodno: kljub temu da mrežice, ki spada med trajnice, nabiranje ne ogroža neposredno, pa slabi odpornost rastlin; populacija je bila drastično prizadeta ob spremembah vodnega režima v 80. in 90. letih prejšnjega stoletja na Fontaniggeah
Mala čigra (<i>Sterna albifrons</i>)	Blatni in goli otočki sredi vodnih bazenov; lovi v kanalih in v morju	30–40	Sprejemljivo: malo čigro močno ogroža nenadzorovano poplavljanje gnezd zaradi slabega stanja nasipov in propad gnezd zaradi poletnih nalivov (naravni vzrok)
Polojnik (<i>Himantopus himantopus</i>)	Gnezdišče na dvignjenih otočkih halofitnega rastlinstva sredi vodnih bazenov, hrani se v plitvi vodi	40–60	Ugodno
Mala bela čaplja (<i>Egretta garzeta</i>)	Kanali, plitvi bazeni		Ugodno
Žvižgavka (<i>Anas penelope</i>)	Bazeni z globljo vodo		Ugodno
Spremenljivi prodnik (<i>Calidris alpina</i>)	Bazeni z zelo plitvo vodo		Ugodno
Polarni slapnik (<i>Gavia arctica</i>)	Obalno morje		Ugodno
Rjava cipa (<i>Anthus campestris</i>)	Suhi travniki		Neugodno: z obnovo solin in večanjem deleža vodnih površin izginjajo suhi in osušeni predeli, ki jih je vrsta naselila v obdobju opuščanja pridelave na Fontaniggeah

Habitatni tip	Stanje ohranjenosti
1320 Sestoji metličja (<i>Spartinion maritimae</i>)	Neugodno: metličje ob ustju Dragonje sicer ni ogroženo, ob kanalu Sv. Jernej pa ga ogrožajo vplivi nelegalnega in neurejenega pristanišča (onesnaženje, poškodbe habitata, fragmentacija)

1310 Pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> in drugih enoletnic na mulju in pesku	Ugodno: habitatni tip občasno ogroža le nenadzorovano poplavljanje zaradi slabega stanja čelnih in visokovodnih nasipov
1140 Muljasti in peščeni poloji, kopni ob oseki	Ugodno: habitatni tip občasno ogroža le nenadzorovano poplavljanje zaradi slabega stanja čelnih in visokovodnih nasipov
1130 Izlivi rek, estuariji	Neugodno: habitatni tip ob izlivu kanala Sv. Jernej ogrožata onesnaženje in fragmentacija zaradi nelegalnih privezov v kanalu

3. Stanje upravljanja parka

Upravljaivec parka je koncesionar, podjetje SOLINE Pridelava soli, d. o. o. (krajše: Soline, d. o. o.). Osnovna njegova dejavnost je pridelava soli po tradicionalnem postopku v solinah v Sečoveljah in Strunjanu. Podjetje je v 100-odstotni lasti gospodarske družbe Mobitel, d. d., ki ga je v začetku leta 2002 odkupila od Droge Portorož, živilska industrija, d. d.. V njem je 58 zaposlenih, vodi pa ga direktor. Razvili so tri blagovne znamke (Solnce, Lepa Vida in KPSS), svoje izdelke pa prodajajo doma in na tujem. Upravljajo tudi tri trgovine (na Leri v parku, v Piranu in Ljubljani).

Podjetje je usposobljeno za izvajanje vzdrževalnih in gradbenih del, ki se opravljajo predvsem z morja ter zahtevajo posebno opremo, stroje in znanje.

Z državo imajo Soline, d. o. o., poleg koncesije za izvajanje javne službe ohranjanja narave sklenjene te koncesijske pogodbe:

- za rabo mineralne surovine morske soli na območju pridobivalnih prostorov Strunjan, Lera in Fontanigge za 20 let (do 2021) na podlagi Uredbe o podelitvi rudarske pravice imetnikom dovoljenj za raziskovanje oziroma pridobivanje mineralnih surovin (Uradni list RS, št. 103/00) in koncesijske pogodbe z dne 21. 12. 2001, št. 354-14-225/01;
- za rabo naravne vrednote Sečoveljske soline za 20 let (do 2023) na podlagi Uredbe o koncesiji za rabo naravne vrednote Sečoveljskih solin in o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline (Uradni list RS, št. 11/02) in koncesijske pogodbe z dne 12. 7. 2003.

Na podlagi Uredbe o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Uradni list RS, št. 109/2010) izvaja upravljaivec parka tudi obvezno državno javno službo na področju urejanja voda.

Med sedemletnim upravljanjem parka so bile izvedene številne naloge in dejavnosti, ki so bistveno izboljšale stanje v njem in pripomogle k doseganju zastavljenih ciljev. Z **investicijskim vlaganjem** upravljavca in njegovega lastnika je bila v velikem obsegu obnovljena solinarska infrastruktura, zlasti na Leri. Upravljaivec je z aktivnim in naravi prilagojenim izvajanjem solinarske dejavnosti ključno prispeval k ohranjanju redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter k obstoju redkih habitatnih tipov. To delujoče solinarstvo je ključno tudi za ohranjanje solinarske krajine in kulturne dediščine.

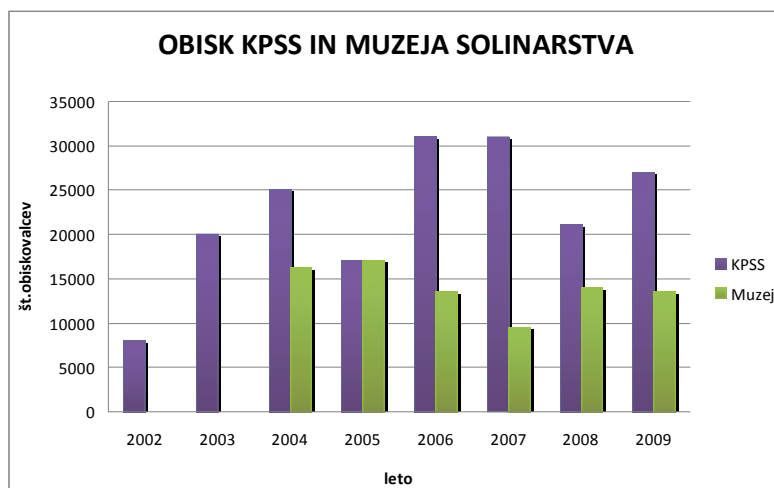
Za **nadzor** nad varstvenimi režimi parka skrbijo naravovarstveni nadzorniki. Na kopenskih vhodnih točkah vsakemu obiskovalcu razložijo ključna pravila obnašanja (razložena so tudi v zgibanki, ki jo dobi ob vstopu v park) in ga usmerijo na označene poti. Opravljajo tudi nadzor v parku, vendar je njihovo število premajhno, da bi bili lahko učinkoviti.

Svoje poslanstvo naravovarstveni nadzorniki uresničujejo tudi z organiziranim vodenjem skupin, ki jih spremljajo; med razlago naravovarstvenih vsebin skrbijo za okoljsko ozaveščenje, razlagajo pravila obnašanja in posredno vplivajo na spoštovanje teh pravil tudi pri posameznih obiskovalcih.

Poleg spremljanja stanja in vodenja skupin obsega delo nadzornikov različno vzdrževanje in obnovo infrastrukture za obiskovanje, pa tudi različne predstavitve in prikaze parka obiskovalcem itd. Upravljalavec parka uporablja za nadzor tudi čoln.

Za **spremljanje stanja** biotske raznovrstnosti je v parku zaposlen strokovni sodelavec, ki opazuje izbrane živalske skupine in vrste (predvsem ptice) ter habitate.

Število obiskovalcev parka in Muzeja solinarstva se je v letih od 2004 do 2009 gibalo okoli 25.000. Največji obisk je bil maja, junija in septembra (kar je povezano z obiskom šolskih skupin), najmanj pa (pričakovano) v zimskih mesecih. Število obiskovalcev Muzeja solinarstva se je v navedenih letih gibalo okoli 14.000.

Obiskovalci parka vstopajo skozi kopenska vhoda z zapornico na Leri (praviloma peš; skupine nad 15 v spremstvu naravovarstvenega nadzornika) in na Fontaniggeah ali po morski poti. Organizirane skupine dostopajo tudi prek pomolov ob kanalih Giassi in Drnica. Park je odprt za obiskovalce vse dni v letu, medtem ko je muzej mogoče obiskati od 1. aprila do 31. oktobra, v drugih mesecih pa le s predhodno napovedjo.

Obstoječa **infrastruktura za obiskovanje parka** obsega več sprehajalnih in kolesarskih poti v skupni dolžini 9,1 km (pot na Lero od vhoda do multimedijskega središča: 1,1 km, in skupaj s krožno potjo po solnih poljih na Leri: 1,4 km; kolesarska pot Parencana: 2,2 km, pot ob Dragonji in okoli Muzeja solinarstva na Fontaniggeah: 4,4 km). Plovne poti v parku so v kanalih Sv. Jernej (od izliva do mostu na Lero) in Drnica (od izliva do vrtljivega mostu). Za vožnjo s kanujem pod vodstvom naravovarstvenega nadzornika je urejen del kanala Pichetto (ustje je sicer pregrajeno s piloti, da se preprečijo nedovoljene vožnje z motornimi čolni in skuterji, ki so bile v preteklosti pogoste). Ob kopnih in plovnihih poteh je postavljena informacijska in izobraževalna infrastruktura, ki pripomore k okoljskemu ozaveščanju in opozarja na veljavno varstveno ureditev v parku, ter drugi objekti, namenjeni obiskovalcem, kakršni so Muzej solinarstva na Fontaniggeah, trgovina in razstavni prostor v objektu Caserma na Leri, multimedijski prostor z maketo solin, okrepčevalnico in sanitarijami ter razgledna ploščad na Leri in informacijski točki na obeh kopenskih vlohlih v park.

K infrastrukturi za obiskovalce spadajo tudi privezi in pomoli za vodna plovila. V parku je bila urejena menza za prehranjevanje solinarjev in zadovoljevanje osnovnih prehranskih potreb obiskovalcev.

Upravljalavec je razvil **posebno blagovno znamko KPSS**, s katero se označujejo in predstavljajo izdelki, povezani s parkom. Poleg tega so organizirana različna srečanja in manjši dogodki, ki so postali prepoznavni med obiskovalci in lokalno skupnostjo – predvsem redna letna čistilna akcija v parku, slikarski ex-tempore v organizaciji lokalnega turističnega društva, solinarski praznik, razstave o varstvu narave, predavanja in prikazi za lokalne šolske skupine itd.

4. Dejavniki, ki vplivajo na stanje v parku – analiza nevarnosti in pritiskov

POPLAVLJANJE MORSKE IN/ALI SLADKE VODE

Visokomorski nasipi in nasipi ob kanalih in vodotokih zaradi večdesetletnega slabega vzdrževanja vodne infrastrukture ne preprečujejo nenadzorovanega vdora vode. Visoka plima decembra 2008 in nato še v januarju 2009 jih je močno poškodovala, morje je preplavilo soline in povzročilo veliko škodo. Dodatna škoda je nastala še ob poplavih septembra 2010, ko je bil prizadet predvsem Muzej solinarstva. Porušeni nasipi ne zagotavljajo varnosti pred škodljivim delovanjem voda. Zaradi nenadzorovanega preplavljanja nastaja škoda na naravnih vrednotah, habitatih, kulturni dediščini in infrastrukturi v parku, vključno s solnimi polji.

➡ Poglavje III/ naloge: 3.2 & poglavje V/2.
Poglavje IV/varstvene usmeritve: 2.1.

SPREMINJANJE UREDITVE »NOTRANJIH VODA«

Posamezniki zaradi lova in nabiranja živali pogosto samovoljno odprejo zapornice na območju Fontanigge, s čimer spremenijo vodni režim in vplivajo na življenjske razmere rastlin in živali ter na razmere na območju Muzeja solinarstva. Na območju Muzeja solinarstva se pri upravljanju voda občasno ne upoštevajo ekološke zahteve ribjih populacij, gnezdečih ptic in halofitov na rastišču pred muzejem. Hkrati je izkazano neusklajeno uravnavanje voda na območju Velike in Male Lame ter slabo stanje brežin kanalov, kjer voda poplavlja območje, razglašeno za kulturni spomenik državnega pomena.

➡ Poglavje III/naloge: 1.2.1, 5.1 in 5.3.
Poglavje IV/varstvene usmeritve: 2.2.

VZNEMIRJANJE ŽIVALI IN NJIHOV ODVZEM IZ NARAVE

Kljub nedovoljenemu lovu in ribolovu hrvaški lovci in njihovi gosti občasno streljajo race in malo divjad na območju parka. Na levem bregu Dragonje so znani primeri organiziranega in posamičnega ribolova ter pobiranja školjk in mehkužcev v kanalih po solinah. Na zapornicah na Fontaniggeah posamezniki pogosto namestijo mreže, samovoljno odprejo zapornice in polovijo celotno populacijo rib v kanalih.

Na nekaterih pridelkih na kmetijskih površinah povzroča škodo divjad. Nekateri najemniki/lastniki kmetijskih zemljišč uporabljajo naprave za plašenje ptic med zorenjem grozdja.

Na vzletanje in pristajanje letal na bližnjem letališču so se ptice prilagodile in ne kažejo znakov vznemirjenosti. Veliko bolj so moteče dejavnosti akrobatskih letalcev in helikopterskih šol, tako za živali, kot za solinarske delavce in obiskovalce, ki v parku opravičeno pričakujejo mir. Nič manj moteče niso zračne športne dejavnosti, npr. skakanje s padali. Padalci v zraku plašijo ptice, posledica pa je upad vitalnosti osebkov in populacij zaradi izgubljanja energije ter propad gnezd. Splašene valeče ptice si ne upajo nazaj do jajc ali mladičev v gnezdu. Zato se jajca v vročih sončnih dneh pregrejejo, v hladnih,

deževnih dneh pa podhladijo. Oboje ima pogubne posledice. Na hrup in vznemirjanje se delno lahko prilagodijo nekatere neobčutljive vrste, na solinah pa je več občutljivih in na človekovo prisotnost neprilagodljivih vrst, kakršne so beločeli deževnik, polojnik, sabljarka, rdečenogi martinec, čigre in druge.

Deskanje s padalom oziroma jadranje tik ob čelnih nasipih povzroča podobno veliko motnjo za ptice kakor zgoraj opisane zračne dejavnosti. Ptice se namreč mnogo bolj kakor ob nevarnosti s kopnega vznemirijo zaradi neznanih »objektov« v zraku. V času, ko so deskarji na morju pred solinami, je mogoče opazovati večdesetglave jate vznemirjenih ptic. Prav tako so živali, zlasti ptice, vznemirjene pri spuščanju modelnih letal, plovil in vozil.

Poglavje III/naloge: 5.1 in 5.3.

Poglavje IV/varstvene usmeritve: 2.5, 2.9 in 3.

OBISKOVANJE, KI ŠKODI

Nekateri obiskovalci se ne držijo označenih poti in pravil obnašanja (čeprav so pravila natisnjena v zgibanki, ki jo vsakdo prejme ob vstopu), posegajo v solna polja in sol, odpirajo zapornice, odvzemajo solinsko blato in petolo ter spuščajo pse po parku in neposredni okolici. Ob kanalu Sv. Jernej in na posameznih parkiriščih v parku nekateri na plovilih in v »kamperjih« tudi prenočujejo. Obiskovalci pogosto kršijo prepoved kopanja in mazanja z blatom v parku. V okolici prirejajo piknike, trgajo halofite in druge rastline. Posledice so poškodovani habitati, rastlinstvo in gnezda, vznemirjanje živali, ogrožena je pridelava soli kot živila ..., pojavlja se erozija na nasipih.

Število obiskovalcev v nekaterih terminih tako naraste, da bi lahko ogrozilo nosilno zmogljivost območja. Občasno je opaziti tudi vandalizem – posamezniki razbijajo table in infrastrukturo. Množične prireditve prav tako pogubno vplivajo na park.

Poglavje III/naloge: 2.1.1, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 5.1 in 5.3.

Poglavje IV/varstvene usmeritve: 2.11.

VPLIVI VOŽNJE Z MOTORNI MI VOZILI IN PLOVILI, PRIVEZI PLOVIL

Območje Lere je močno obremenjeno s prometom, ki poteka po asfaltni cesti do upravne stavbe in solinarskih objektov. Neugodne posledice so zlasti zaradi izpušnih plinov, hrupa in drugih motenj, saj je cesta tudi glavna dostopna pot za obiskovanje tega dela parka. Neugoden je vtis na z avtomobili natrpano parkirišče v parkovnem jedru. V letu 2010 so bili izvedeni prvi ukrepi za omejevanje prometa na Leri.

Motorna vozila, predvsem težki avtobusi, privozijo do Muzeja solinarstva na prvem varstvenem območju parka na Fontaniggeah po poti, ki nima statusa javne poti in spada med objekte vodne infrastrukture, namenjene vzdrževanju nasipov. Vožnja z motornimi vozili po prvem varstvenem območju ni v skladu z njegovo namembnostjo.

Posamezniki z motornimi plovili (čolni, vodni skuterji) zahajajo v kanale, kar povzroča valovanje in erozijo brežin. Ob poti ob kanalu Sv. Jernej je nelegalno parkirišče (in deponija) vozil in prikolic s čolni. Nekaj težav povzroča tudi usklajevanje ureditve dostopa članov veslaškega kluba in njihovih spremljevalcev z motornimi vozili v park.

V kanalu Sv. Jernej so neurejeni in nelegalni privezi, kar kvari krajinsko podobo ter škodi tamkajšnjemu okolju in stanju habitatov in vrst. Lastniki gradijo zasilne pomole, prenočujejo na barkah, parkirajo vozila na nedovoljenih mestih ob kanalu, odlagajo odpadke, popravljajo plovila in onesnažujejo okolico; ob

kanalu tudi niso urejene sanitarije. Z gradnjo pomolov so neposredno ogroženi habitati evropsko pomembne združbe metličevja.

➡ Poglavlje III naloge: 2.2.4, 2.2.6, 2.2.11, 5.1 in 5.3.
Poglavlje IV/varstvene usmeritve: 2.9.

ONESNAŽEVANJE VODA

V sklopu kompleksa Pick & Place deluje sodobna popravljalnica plovil, na ustju istega kanala pa tradicionalni »škver« oziroma manjša popravljalnica. Posebno prva pogosto onesnažuje kanal z delci barv, premazov in maziva. Obe popravljalnici plovil v kanalu Sv. Jernej ne izpolnjujeta meril za varstvo okolja. Ostanke brušenja, premazov in barv se izpuščajo v vodo.

V zaselkih ob Dragonji ni urejene kanalizacije. Visoka koncentracija bakterij fekalnega izvora kaže, da se v reko spuščajo neprečiščene fekalne vode iz naselij, med drugim iz neurejenih gnojišč. Razlog je neučinkovito delovanje čistilne naprave na Drnici in kolektorja ob Pick & Place. Podatki o točkovnih virih onesnaženja niso znani (Inštitut za vode RS, 2007). Vse komunalne odplake in vse izcedne vode s poljedelskih površin ter z njimi pesticidi se stekajo neposredno v povirje Dragonje. Viri kemičnega onesnaženja so prepoznavni (odplake, kemična gnojila, pesticidi). Pravzaprav vsi desni pritoki Dragonje se v svojem zgornjem delu bliže naselij uporabljajo kot divja odlagališča vsakovrstnih odpadkov.

V izlivnem delu Dragonje so bile odkrite čezmerne koncentracije bakra, domnevno zaradi čezmerne uporabe fungicidov v kmetijstvu. Dragonja je opredeljena kot občutljivo območje v skladu s predpisi, ki urejajo izpuste snovi pri odvajanju odpadnih voda iz komunalnih čistilnih naprav (občutljiva za evtrofikacijo). Njen spodnji tok je po podatkih Inštituta za vode RS (2007) čezmerno obremenjen z organskimi hranili (nitrati, BPK5), pa tudi vrednosti toksičnega indeksa, ki opredeljuje delež hranil v vodi, so na tem odseku Dragonje najvišje.

Posamezni deli poseljenih območij Seče, Parecaga in Sečovelj nimajo urejene kanalizacije (ni priključkov na kanalizacijsko omrežje), zato je tu stopnja zbiranja in čiščenja komunalnih odplak nizka.

Po podatkih Inštituta za vode RS (2007) so bile v Piranskem zalivu presežene vrednosti koncentracij bakra in niklja na prostorih za gojenje školjk pred solinami, po drugi strani pa po podatkih Morske biološke postaje (Flander, ustno) velja, da so vplivi gojenja rib na okolje zanemarljivi in močno omejeni na samo gojišče.

Ribogojni objekti ob ustju kanala Sv. Jernej še nimajo zadovoljivo rešenega vprašanja odvodnje odpadnih voda ter ostankov organizmov in čiščenja mrež.

Za obiskovalce Muzeja solinarstva ni zadosti sanitarij. Na voljo je samo eno stranišče z greznico, pri čemer je v muzeju pogosto do 100 obiskovalcev hkrati.

➡ Poglavlje IV/varstvene usmeritve: 2.3 in 2.6.

ODLAGANJE ODPADKOV IN SMETI

V parku je nekaj odlagališč odpadkov izpred več desetletij. Čeprav je dostop nanje prepovedan in so postavljene ovire, posamezniki tam še vedno odlagajo odpadke.

Posamezniki odpadke odmetavajo, veliko jih naplavi morje in vodotoki.

➡ Poglavlje III/naloge: 5.1., 5.3.

Vse več je neurij in gladina morja se viša. Močni nalivi z vetrom, ki so pogosto ravno med gnezdenjem, v trenutku uničijo skoraj vse populacije talno gnezdečih vrst ptic.

➡ Poglavje III/naloge: 3.2.2.

ČEZMerno ŠTEVILO PRILAGODLJIVIH PLENILSKIH VRST, INVAZIVNE IN TUJERODNE VRSTE

Zaradi porušenega naravnega ravnovesja zunaj parka in širše so se precej povečale populacije nekaterih vrst. Tako je v zadnjih letih v parku opazen porast števila lisic, kun, podgan in jazbecov, kar vpliva na močnejše plenjenje zarodov in legel nekaterih drugih solinskih vrst, predvsem ptic. Med lokalne vzroke za povečanje populacije plenilskih vrst spadajo tiste spremembe, ki omogočajo lažje preživetje v neugodnih vremenskih oziroma sezonskih razmerah (izobilje hrane ...), spremembe v kulturni krajini in spremenjen lovski režim (manjši odstrel). Med plenilske vrste lahko štejemo tudi potepuške pse in mačke, ki zahajajo v park.

Podoben poguben vpliv na nekatere avtohtone vrste v parku ima ekspanzija rumenonogih galebov, katerih število se je v Sredozemlju v zadnjih desetletjih izredno okrepilo. Neljube posledice povečanega števila teh ptic, ki priletijo v tisočih po gnezditveni sezoni na soline, se kažejo tudi pri izvajanju solinarske dejavnosti.

Prav tako je v zadnjih letih videti vse več srak in zlasti sivih vran, ki so se specializirale za plenjenje legel solinskih ptic. To povečanje populacije je povezano tudi z upadanjem števila naravnih plenilcev, kakršne so ujede.

Med tujerodnimi živalskimi vrstami je opazen prihod nutrije na soline in lahko se pričakuje porast populacije ter vpliv na druge vrste. Med rastlinami je opazna tujerodna akacija in razrašča se trstika na račun trstičja.

➡ Poglavje III/naloge: 1.1.2.

IZKOPI, NASIPAVANJE MATERIALA

Nasutje materiala pod Žekarjem slabo vpliva na habitate; izvajajo se posegi na rastišču divjega hiacinta. Nasutja materialov slabo vplivajo tudi na kulturno dediščino, zlasti nasutje v bližini vstopa v soline na Fontanigge s kopne strani.

➡ Poglavje III/naloge: 5.1 in 5.3.

INTENZIFIKACIJA KMETIJSKE DEJAVNOSTI

Intenzifikacija kmetijstva povzroča onesnaževanje naravnega okolja s pesticidi, herbicidi in fungicidi. Fragmentirajo se habitatni tipi.

Kljub vključenosti več kmetovalcev v integrirano kmetijsko pridelavo obstajajo posamezni primeri negativnih kmetijskih praks, predvsem »izboljšave« zemljišč z odkopom zemljine in zasipanjem z drugo

zemljino, izkopi odcednih jarkov, posek rastlinstva, pretirana uporaba kemičnih dodatkov itd. Posege za »izboljšavo« kmetijskih površin kmetovalci praviloma ne napovedo upravljavcu parka, čeprav Uredba to izrecno zahteva.

➡ Poglavlje III/naloge: 1.4.1.
Poglavlje IV/varstvene usmeritve: 2.6.

DEJAVNOSTI NA LEVEM BREGU DRAGONJE

Pozidava, gradnja ceste, izvajanje lova, onesnaževanje, odlaganje odpadkov ... so dejavnosti na levem bregu Dragonje, na območju, kjer je nerešeno vprašanje državne meje s Hrvaško. Hrvaška stran onemogoča vsakršen nadzor.

5. Dejavniki, ki vplivajo na učinkovitost upravljanja parka

Upravljavec že osmo leto skrbi za park po danih finančnih in kadrovskih možnostih. Na tej podlagi se ugotavljajo zlasti naslednji dejavniki, ki vplivajo na učinkovitost upravljanja:

NEUSKLAJENOST DELOVANJA JAVNIH SLUŽB ZA UPRAVLJANJE PARKA IN MUZEJA SOLINARSTVA

V Sečoveljskih solinah sta dve javni službi za upravljanje zavarovanih območij, in sicer za ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine. Prvo, to je upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline izvaja upravljavec krajinskega parka Soline d.o.o., ki ga financira Ministrstvo za okolje in prostor, drugo, to je opravljanje nalog v zvezi z varstvom solinarske kulturne dediščine in muzejske dejavnosti na območju Muzeja solinarstva, pa Pomorski muzej Sergej Mašera iz Pirana, ki ga sofinancira Ministrstvo za kulturo. Naloge in dejavnosti obeh služb se prepletajo in delno podvajajo. Na Leri se ob izvajanju solinarske dejavnosti in upravljanju parka zagotavlja tudi varovanje kulturne dediščine. Med službo za upravljanje parka in Muzejem solinarstva ni enotnega pogleda na upravljanje, posebno močno pa so že leta v ospredju težave v zvezi z/s:

- a) urejanjem voda: različna pristopa do zagotavljanja morske vode za muzej, različna pristopa do ustreznega vodnega režima po eni strani za halofite in gnezdeče živali, po drugi strani pa za prikazovanje srednjeveške solinarske dejavnosti;
- b) obiskovanjem muzeja: na prvo varstveno območje vozijo avtobusi do muzeja, kar je v nasprotju z namembnostjo območja, ločeno se pobira vstopnina za park in muzej (dogovori med službama so neuspešni);
- c) pridobivanjem soli: koncesijo za rabo mineralnih surovin in za trženje soli ima podjetje Soline, d. o. o., vendar se s pridelavo soli ukvarja tudi Muzej solinarstva zaradi prikazovanja srednjeveškega pridobivanja soli; nerešeno je vprašanje komercialne porabe tako pridelane soli;
- d) vzdrževanjem nasipov, kanalov, zapornic: prelivanje visokih voda – neenotna skrb za nasipe.

➡ Poglavlje III/5.5.

NERAZDELANI ODNOS MED KONCESIONARJEM IN KONCIDENTOM

Koncesijsko upravljanje parka je mogoče obravnavati kot eno od oblik javno-zasebnega partnerstva, ki pa ob vzpostavitvi koncesijskega razmerja ni bila izoblikovana v popolnosti. V smislu obojestranskih koristi obeh pogodbenih partnerjev niso dovolj določno opredeljena njuna bonitetna razmerja, zlasti ne v odnosih: pridelava soli – ugodnosti za posebno solinsko biotsko raznovrstnost, brezplačna uporaba

državnega premoženja – vlaganje v infrastrukturo, vzdrževanje naravne vrednote in krajinske podobe – uporaba podobe solin za reklamiranje blagovnih znamk.

➡ Poglavje IIIV/naloge: 5.4.

NEDOREČENA RAZMERJA GLEDE NEPREMIČNIN

Koncesionar je vlagal v nepremičnine, ki so na območju parka v lasti države, v lastnem imenu in za svoj račun, pri tem pa so vsa leta ostajala odprta vprašanja glede amortizacije, davkov, prenosov v državne knjigovodske evidence. Koncesionarju se vsa leta niso zagotavljala sredstva za amortizacijo in investicijska vlaganja, s čimer se ni izvajal del koncesijske pogodbe (točka 2.6.1), ki določa, da država kot vir sredstev za upravljanje parka zagotavlja tudi sredstva v višini najmanjše letne amortizacijske stopnje.

➡ Poglavje III/5.6.

III. UPRAVLJANJANJE

1. VIZIJA PARKA

- Sečoveljske soline se ohranjajo **kot območje, na katerem je človekova prisotnost usmerjena in ne vpliva škodljivo na naravne vrednote in biotsko raznovrstnost ter ne ogroža ekološke, biotske in krajinske vrednosti območja, prispeva k učinkovitemu varovanju okolja, ohranjanju izročila o življenju ljudi na solinah v preteklosti, ohranjanju izjemne kulturne dediščine in razumni rabi naravnih virov, hkrati pa ponuja razvojne možnosti za lokalno prebivalstvo današnje in prihodnjih generacij.**
- Sečoveljske soline se ohranjajo **kot solinski ekosistem mednarodnega naravovarstvenega pomena**, ki ga sestavlja mozaik različno slanih solnih polj in polojev, močvirij, kanalov in trstičij s slano in sladko vodo, halofitnih travnikov, izjemna kulturna dediščina, tesno povezana s tradicionalno kulturo solinarjev in pridobivanjem soli, območje značilne obmorske krajine solin in Slovenske Istre.
- Sečoveljske soline se ohranjajo **kot območje v zavetju grmišč, travnikov, njiv, nasadov in vinogradov ter plitvega morja**, ki ga zaznamuje pester rastlinski in živalski ter odseva zgodovinske vzorce človekovega delovanja izpred več stoletij.
- Sečoveljske soline ostajajo **območje, ki ni stalno poseljeno, tesno povezano z lokalnim prebivalstvom oziroma delom in kulturo solinarjev**, v harmoniji z naravnimi danostmi in kulturnimi posebnostmi prostora, kar se kaže predvsem v tradicionalnem pridobivanju soli in s soljo povezanih proizvodov ter negovanju tradicije pridelave lokalnih proizvodov in dejavnosti.
- Na pretežnem delu prvega varstvenega območja **na Fontaniggeah** se ohranjajo mir in naravni procesi ter se omogoča čim bolj nemoteno življenje rastlin in živali. Ohranjajo se obstoječa solinska polja z nasipi oziroma značilna florisna mreža opuščenih polj in vodnih kanalov v obstoječih dimenzijah. Naravna sukcesija se ustavlja z vzdrževanjem ustreznega vodnega režima, na ravni, ki omogoča prikaz tradicionalne solinarske dejavnosti na območju Muzeja solinarstva. Namembnost in obseg površin za prikaz tradicionalne srednjeveške solinarske dejavnosti, obisk in ogled parka in Muzeja

solinarstva se na pretežnem delu ne spreminja bistveno glede na obstoječe stanje. Za varstvo kulturne dediščine se na objektih na preostalem delu izvajajo nujni konservacijski in rekonstrukcijski ukrepi, medtem ko se za ohranjanje pričevalnosti solinarske kulturne krajine in ostalin srednjeveškega solinarstva, upoštevajo tudi varstvo izjemne in ogrožene biotske raznovrstnosti, ne spreminja njihova namembnost.

- Na pretežnem delu drugega območja **na Leri** se izvaja tradicionalno solinarstvo, druge dejavnosti pa le v obsegu in na način, ki ne ovirajo varstva naravnih vrednot, ohranjanja biotske raznovrstnosti in krajine oziroma dejavnosti tradicionalnega solinarstva ter druge nepremične kulturne dediščine.

2. IZHODIŠČA UPRAVLJANJA PARKA

Izhodišča načrta upravljanja so:

- **Predpis o zavarovanju parka, splošni predpisi o varstvu naravnih vrednot, rastlinskih in živalskih vrst, habitatov in habitatnih tipov, Habitatna in Ptičja direktiva, Ramsarska konvencija o mokriščih**, ob upoštevanju predpisov o varstvu kulturne dediščine.
- **Operativni program – program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007–2013**
Operativni program, ki ga je sprejela vlada v oktobru 2007, podrobneje opredeljuje varstvene zahteve, cilje in ukrepe na območjih Natura 2000. Za Sečoveljske soline določa podrobnejše varstvene zahteve za vsako od kvalifikacijskih rastlinskih in živalskih vrst ter za vsakega od habitatnih tipov, pri čemer podrobnejša razdelava temelji na zahtevah iz Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), ki so:
 - ohranitev obstoječega obsega in vsaj obstoječih ekoloških značilnosti solin in trstišč,
 - zagotovitev miru okoli gnezdišč, zlasti za vznemirjanje občutljivih vrst,
 - zagotovitev miru na najpomembnejših počivališčih in prezimovališčih vodnih ptic.
- **Prisotnost in velika občutljivost OBMOČIJ ZGOSTITEV RASTLIN IN ŽIVALI**
Na območju parka se v nekaterih obdobjih življenjskih ciklov pojavljajo zgostitve rastlin in živali, kjer so zgoščena gnezdišča ptic, prezimovališča ali drugi pomembni deli habitatov rastlinskih in živalskih vrst. Ker so to območja posebnega pomena za biotsko raznovrstnost, od katerih je odvisno doseganje varstvenih ciljev parka, je nujno njihovo upoštevanje pri načrtovanju in izvajanju vseh ravnanj v parku. Ta območja se zaradi dinamičnosti žive narave neprestano naravno spreminjajo, zato jih ni mogoče trajno prostorsko opredeliti, temveč se je spreminjanju treba sproti prilagajati in upoštevati tako, da so negativni vplivi čim manjši. Njihova prostorska opredelitev se ugotovi vsako leto znova ter se upošteva pri letnih načrtih vseh dejavnosti in ravnanj v parku.
- **Družbeno-ekonomski okviri solinarstva in pridelave soli**
Tradicionalno solinarstvo s pobiranjem soli se izvaja na Leri, kjer je izkazan interes podjetja Soline, d. o. o. Cena soli ni konkurenčna ceni soli z afriških obal in iz evropskih rudnikov kamene soli. Ne glede na nekonkurenčnost tradicionalnega solinarstva je slednje izjemnega pomena tudi kot kulturni identitetni pričevalec življenja na slovenski obali v preteklosti ter kot poligon za proučevanje etnološke in tehnične dediščine.

Revitalizacija solinarstva na Fontaniggeah zaradi družbenih in ekonomskih razmer današnjega časa ni mogoča zaradi prevelikih nujnih predhodnih finančnih naložb za obnovo solin, veliko potrebnih dodatnih zaposlitev za izvajanje solinarstva in s tem povezane nekonkurenčne cene tako pridelane soli. Poleg tega je območje medtem pridobilo mednarodni in državni naravovarstveni pomen in status,

zato varstvena ureditev v tem delu solin ne dopušča gospodarske rabe. Srednjeveški način pridobivanja soli se lahko vzdržuje le za predstavitev na majhnem delu solin kot del javne službe v smislu varstva in ohranjanja nepremične, premične, nesnovne in žive kulturne dediščine.

3. ANALIZA PREDNOSTI, PRILOŽNOSTI, SLABOSTI IN NEVARNOSTI ZA PARK

Prednosti • neposeljeno območje, ni konfliktov z lastniki • izjemnost solinskega ekosistema in krajine, ki sta redka v slovenskem in širšem merilu • izjemna sporočilnost o sožitju človeka in narave • podpora lokalnega prebivalstva ciljem parka • ohranjena avtentičnost in pričevalnost solinarske dejavnosti kot elementa varovanja kulturne dediščine	Priložnosti • sinergijsko varstvo narave in kulturne dediščine • možnost prispevanja k učinkovitosti omrežja zavarovanih območij na obalno-kraškem območju, vključno z načrtovanim zavarovanjem doline Dragonje in s tem bistvenega povečanja danosti za naravoslovni in kulturni turizem • ekosistemske koristi – zdravo okolje za življenje ljudi
Slabosti • na majhnem prostoru veliko interesov • množice, tudi z motornimi vozili, prihajajo globoko v park, obremenitve zaradi notranje lege upravne stavbe, muzeja solinarstva in multivizijskega središča • okolica z veliko poseljenostjo in velikimi obremenitvami okolja • nedoločena državna meja s Hrvaško ter s tem povezana nedodelana pravila ravnanj in nadzora	Nevarnosti • pritiski kapitala, ob katerih je varstvo drugotnega pomena, težnja po stacionarnem infrastrukturnem (elektrifikacija, komunala, ceste) opremljanju solin in stacionarnih dejavnostih ter po vzpostavljanju marine pred solinami in v kanalih • težnja po uvajanju dejavnosti, ki s solinarsko nimajo povezave • intenzifikacija kmetijske dejavnosti v parku in njegovi okolici • širitev športnih in rekreativnih dejavnosti letališča ter dejavnosti letalskih in helikopterskih šol

4. CILJI, NALOGE IN AKTIVNOSTI UPRAVLJANJA

CILJI UPRAVLJANJA

Cilji upravljanja parka so:

1. cilj (varstveni): **ohranitev naravnih vrednot, vrst in habitatnih tipov ter krajine**
2. cilj: **omogočanje doživljanja in spoznavanja parka**
3. cilj: **prispevanje k uresničevanju ciljev javnega interesa z drugih področij**
4. cilj: **omogočanje povezanosti lokalnega prebivalstva s parkom**

V okviru navedenih **ciljev upravljanja** se določajo **izvedbeni cilji**, v okviru slednjih pa **naloge in aktivnosti**, ki so prikazani tabelarično. Nosilec aktivnosti in nalog je upravljevec parka.

Razlaga tabele:

Naloge	Aktivnosti	Časovni potek ¹	Kazal-nik nalog ²	Sodelujoči ³	Šte-vilo enot ⁴	Strošek /leto oz. /nalogo ⁵ EUR
--------	------------	----------------------------	------------------------------	-------------------------	----------------------------	---

¹ - Časovni potek pove, v katerem letu/-ih se naloge ali aktivnosti izvajajo; če se dnevno, mesečno, letno ali v drugačnih časovnih obdobjih ponavljajo, je naveden opis časovnega poteka.

² - Kazalnik nalog pove, kako se prikazujejo rezultati njihovega uresničevanja.

³ - Sodelujoči so ključni zunanji deležniki, pri čemer se ne navajajo tisti, ki so deležniki na podlagi predpisanih postopkov, kot npr. Zavod RS za varstvo narave, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ARSO, itd. in tisti, ki so izvajalci nalog na podlagi javnih naročil.

⁴ - Število enot je število ponovitev nalog v enem letu; če je v rubriki Časovni potek naveden določen termin, gre za število ponovitev v tem terminu.

⁵ - Strošek/leto oz. nalogo prikazuje oceno sredstev, potrebnih za izvedbo naloge oziroma aktivnosti, in zajema stroške storitev, izredne materialne stroške ali investicijske stroške, NE zajema pa stroškov rednega dela in osnovnih materialnih stroškov. Strošek je naveden kot letni strošek, pri terminsko določenih nalogah in aktivnostih pa kot enkratni strošek za nalogo ali aktivnost.

1. CILJ (VARSTVENI): OHRANITEV NARAVNIH VREDNOT, VRST IN HABITATNIH TIPOV TER KRAJINE tako, da se bodo ohranile vse bistvene lastnosti naravnih vrednot ter vsi habitatni tipi, vse domorodne rastlinske in živalske vrste v uravnoteženih velikostih populacij ter v dobrem stanju ohranjenosti, kar za posamezne habitatne tipe in vrste pomeni:

– ohranitev cca 16 ha sestojev metličja (*Spartinion maritimae*) (1320) ter cca 22 ha habitatnega tipa v izlivu rek, estuarijih (1130) in trstičju ob Dragonji za gnezdenje 5 parov rakarjev, 7 parov srpičnih trstnic, 3 parov svilnic in 5 parov brškinj;

– ohranitev cca 20 ha muljastih in peščenih polojev, kopnih ob oseki (1140), cca 12 ha sredozemskih slanoljubnih grmičevij (*Sarcocornetea fruticosi*) in cca 60 ha sredozemskih slanohajskih travnišč (*Juncetalia maritimi*) (1410) ter povečanje obsega sredozemskih slanoljubnih grmičevij (*Sarcocornetea fruticosi*) na

cca 24 ha in pionirskih sestojev vrst rodu *Salicornia*, pa tudi drugih enoletnic na mulju in pesku (1310) na cca 15 ha;

– ohranitev/povečanje populacije v Evropi in Sloveniji ogroženih vrst, in sicer želve sklednice na do 150 osebkov, gnezdečih beločelih deževnikov (50 parov), malih čiger (50 parov), navadnih čiger (80 parov), polojnikov (100 parov);

– ohranitev/povečanje populacije negnezdečih ciljnih vrst ptic, in sicer črnoglavega galeba do 400 letujočih osebkov, spremenljivega prodnika do 300 osebkov na preletu/prezimovanju, togotnika do 200 osebkov na preletu, žvižgavke do 800, vodomca do 20 osebkov, prezimujočih na morju/solinah, 100 malih belih čapelj in do 50 velikih belih čapelj;

– ohranitev/povečanje populacij na morju prezimujočih vrst ptic, in sicer črnovratega ponirka do 100, kričave čigre do 10, polarnega slapnika do 80, rdečegrlega slapnika do 5, pritlikavega kormorana do 20 in vodomca do 20 osebkov.

IZVEDBENI CILJI:

1.1 Izvajanje neposrednih aktivnosti za varstvo vrst in habitatnih tipov

1.2 Izvajanje solinarske dejavnosti v obsegu, potrebnem za ohranitev biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot ter krajine

1.3 Zagotavljanje svežih informacij o stanju: stalno spremljanje in analiziranje stanja narave, naravnih vrednot in krajine ter omogočanje znanstvenoraziskovalnega dela

1.4 Sodelovanje z uporabniki naravnih virov

NALOGE IN AKTIVNOSTI

1.1 Izvajanje neposrednih aktivnosti za varstvo vrst in habitatnih tipov

Z neposrednim varstvom se za vrste in habitatne tipe zagotavlja vzdrževanje, nega in izboljševanje ekoloških razmer. Ekološke razmere, ki se spreminjajo zaradi vpliva človekovih dejavnosti, pa tudi zaradi naravnih procesov, se z načrtnimi opravili za posamezne vrste ali habitatne tipe izboljšujejo ali vzdržujejo v stanju, ki je zanje ugoden. Z ukrepi in opravili se preprečujejo ali zmanjšujejo posledice nekaterih dejavnikov ogrožanja. Za nekatere vrste se zagotavljajo ugodne ekološke razmere s prepuščanjem posameznih območij naravni sukcesiji. Ključno je uravnavanje vode.

Usmeritve za upravljanje:

- Naloge in aktivnosti se praviloma izvajajo zunaj vegetacijske sezone.
- Na območjih zgostitve rastlin in živali se ne izvajajo ravnanja, ki bi lahko kakor koli slabo vplivala nanje, pri čemer se upoštevajo časovne in prostorske značilnosti oblikovanja teh območij.

1.1 Izvajanje neposrednih aktivnosti za varstvo vrst in habitatnih tipov						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal -nik nalog	Sodelujoči	Šte-vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
1.1.1 Upravljanje trstišč, vodnih habitatov, travniških ter z drevjem in grmovjem zaraslih habitatov	1.1.1.1 Košnja in redčenje rastlinstva ob kanalih (strojno in ročno) ^{P!}	Vsako leto	Dolžina (m)		1–2	
	1.1.1.2 Odstranjevanje zarasti (strojno in ročno)	Vsako leto	Površina (m ²)		1–2	
	1.1.1.3 Odstranjevanje usedlin na območju Koreja (izvaja se strojno, z najemom stroja, in ročno) ^{P!} #10	Vsako leto	Površina (m ²)		1	300
	1.1.1.4 Uravnavanja vode na halofitnem travniku na Fontaniggeah (ročno; potrebno vzdrževanje in obnova zapornic/leseni deli – mizarska storitev) ^{P!}	Večkrat, vsako leto		Pomorski muzej S. M.	6	200
	1.1.1.5 Zemeljska in druga dela na rastišču divjega hiacinta (izvaja se ročno)	Vsako leto		Lastniki zemljišč	1	
	1.1.1.6 sodelovanje pri renaturaciji desne brežine kanala Sv. Jerneja od mostu na Leri do izliva ob urejanju privezov ^{P!} #10 #40	2012–2014		Občina Piran	1	
1.1.2 Nadzor nad populacijami invazivnih, tujerodnih in plenilskih vrst	1.1.2.1 Selektivno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst na ekološko sprejemljivi način	Vsako leto			1	
	1.1.2.2 Izkop robnih vodnih jarkov (najem stroja) ^{P!} #10	2011–2012, več tednov	Dolžina (m)		2	9.000
	1.1.2.3 Vzdrževanje (čiščenje, poglobljanje ipd.) robnih vodnih jarkov (strojno in ročno) ^{P!}	Vsako leto	Dolžina (m)		2	
	1.1.2.4 Postavitev ograj, električnih pastirjev ^{P!} # NOV	2011–2013	Dolžina (m)		2	2.000
1.1.3 Oblikovanje in vzdrževanje zemeljskih struktur, umetnih gnezdišč in nadomestnih habitatov	1.1.3.1 Oblikovanje 5.000 m ² gnezditvenih otokov na Piči (izvaja se strojno in ročno; potrebna nakup in dobava materialov za oblikovanje površja, najem stroja)	2012	Delež (%)		1	4.000
	1.1.3.2 Oblikovanje zemeljskih otokov na Fontaniggeah (izvaja se strojno in ročno) ^{P!}	2011–2013	Število		3	
	1.1.3.3 Oblikovanje sten za vodomce (izvaja se ročno)	2011	Število		1	
	1.1.3.4 Vzdrževanje (zasipavanje, preprečevanje erozije...) gnezditvenih otokov na Piči, zemeljskih otokov na Fontaniggeah, sten za vodomce, gnezdilnic (izvaja se strojno in ročno) ^{P!}	Vsako leto			2	

1.1.4 Ekološko obnavljanje razvrednotenih območij in njihovo vzdrževanje	1.1.4.1 Izdelava projektne dokumentacije za nadzor vodnega režima ter ekološko obnovo območja Korea in geodetske podlage ^{#10}	2011		Zunanji sodelavci	1	70.000
	1.1.4.2 Ekološka obnova območja Korea (strojno in ročno; dobava in prevoz materiala, odstranitev materiala, lesenih delov ...) ^{P! #10}	2011–2015	Delež (%)		1	73.700
	1.1.4.3 Sanacija odlagališča odpadkov na Leri (odstranitev odloženih materialov, sanacija površja) ^{P! # NOV}	2011			1	20.000
	1.1.4.4 Vzdrževanje stanja na območju Korea	Vsako leto			1	
1.1.5 Aktivnosti zaradi nepredvidenih spremenjenih ekoloških razmer, ki so nujne za ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov		Stalno			10	1000
1.1.6 Nakup potrebne mehanizacije in opreme ^{#10}		2011–2016			1	547.000
1.1.7 Vzdrževanje potrebne mehanizacije in opreme ter gorivo		Stalno			Vsa k dan	100.000

^{P!} – prednostne naloge
^{# 10} – projekt Life +
^{# 40} – program odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008
^{# NOV} – nov projekt

Sivo polje v preglednici: investicijsko vlaganje v nepremičnine

 Karta 10: Prostorska umestitev nalog in aktivnosti, ki se izvajajo v okviru 1. cilja: ohranitev naravnih vrednot, vrst in habitatnih tipov ter krajine*

* - na karti so prikazane samo tiste naloge in aktivnosti, ki se bodo izvajale v delih parka, ni pa prikazanih tistih, ki se bodo izvajale na območju celega parka

1.2 Izvajanje solinarske dejavnosti v obsegu, potrebnem za ohranitev biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot ter krajine

Solinarska dejavnost obsega pridobivanje soli na Leri in s tem povezano upravljanje notranjih voda s sistemom nasipov, kanalov in zapornic na solnih poljih in v kanalih na Leri ter za zagotavljanje solinske vode tudi na Fontaniggeah, obsega pa tudi vzdrževanje nasipov, objektov in naprav ter končno odvažanje in pakiranje soli. Pridelava soli se izvaja na tradicionalen način.

Izvajanje solinarske dejavnosti je izjemnega pomena za ohranjanje narave, krajine in kulturne dediščine. Pri tem se namreč ohranjajo solna polja ter objekti in druga infrastruktura, potreba za pridelavo soli. Prav tako se v sklopu solinarske dejavnosti na Fontaniggeah omogoča ohranjanje tlorisne strukture nekdanjih solnih polj in vseh ostankov nekdanje solinarske infrastrukture (solnih polj z nasipi) ter drugimi obstoječimi objekti in napravami, vodnimi kanali z brežinami, kamnitimi opornimi zidovi, stopnicami, zapornicami, vrtljivimi mostovi, ostanki poselitve – solinarskih hiš, skladišč soli in obzidanih ploščadi. Solinarska dejavnost na Leri in Fontaniggeah je ključna tudi za varstvo kulturne dediščine.

Ekstremno življenjsko okolje je življenjski prostor za nekatere, prav posebej prilagojene in specializirane vrste, kakršna sta solinski rakec in riba solinarka, ter za posebnost – živo preprogo iz mikroorganizmov oziroma petolo. Ustrezen vodni režim je eden od ključnih dejavnikov za zagotavljanje ekoloških razmer za rastlinske in živalske vrste ter habitatne tipe. Pomembna je uravnoteženost količine sladke in slane vode. Solinarska dejavnost, katere cilj je pridobivanje soli, se izvaja na podlagi koncesijske pogodbe za pridobivanje mineralnih surovin.

*Po razlagi koncesijske pogodbe, točka 2.6.1, je šteti, da se cca 30 % celotne dejavnosti koncesionarja izvaja za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot. **Pretežni del pa se je izvaja zaradi rabe mineralne surovine – morske soli.***

Usmeritve za upravljanje:

- Solinarska dejavnost se v naslednjem desetletnem obdobju na Leri izvaja najmanj v obstoječem obsegu površin in po obstoječi metodi. Postopno se obnavlja tlorisna sestava solin; pri obnovi zemeljskih nasipov se uporabljajo tradicionalne metode.
- Zunaj Lere se solinarska dejavnost za pobiranje soli ne vzpostavlja na novo.
- Na Leri se solinarska polja ne urejajo zunaj obstoječega območja kristalizacije »Piacali«.
- Na Fontaniggeah se v okviru solinarske dejavnosti, razen Muzeja solinarstva, le uravnavajo vode za pobiranje soli na Leri.

Upravljanje notranjih voda

- Upravljanje notranjih voda se načrtuje in izvaja usklajeno z načrtovanjem in izvajanjem upravljanja zunanjih voda.
- Solinarstvo ter s tem povezano uravnavanje notranjih voda na solinskih poljih in kanalih, upošteva zahteve varstva kulturne dediščine, na Leri in Fontaniggeah, vključno z območjem Muzeja solinarstva, se izvajata prilagojeno ekološkim zahtevam rastlin in živali ter habitatnih tipov, in sicer tako, da se upoštevajo različne sezonske ekološke zahteve – pozimi zaradi mirovanja in prezimovanja, poleti zaradi vegetacijskega obdobja, gnezditve in razmnoževanja.
- Na prvem varstvenem območju na Fontaniggeah se upravljajo vode tako, da se jih del uporablja tudi za zgoščevanje v bazenih na Leri.
- Z upravljanjem notranjih voda se med drugim preprečuje dostop onesnažene vode iz kanalov, v katerih so privezana plovila ali v katere se iztekajo zaledne vode (kanali Grande/Drnica in Sv. Jernej) in Dragonja.
- Vzpostavijo se mehanizmi za zagotavljanje živemu svetu ustreznega vodnega režima tudi med občasnimi večjimi obnovitvenimi deli (letna, dvoletna dela) na zaporničnih sistemih.

I. Območje Lera

Na Leri so le tri območja – Piča, »vhod« in »izhlapevanje«, na katerih je treba posebej uravnavati gladino in pretok voda zaradi zagotavljanja biotske raznovrstnosti. Na drugih območjih (npr. kristalizacije) obstoječa ureditev upravljanja voda za potrebe solinarstva povsem ustreza tudi zahtevam za varstvo vrst in habitatov.

Zimski termin (1. september–28. februar)

– območje 1 – Piča:

Območje je treba v tem času izprazniti za 2–3 mesece (da se izsuši in občasno celo zamrzne, zato da je mogoč dostop z mehanizacijo), opravijo se nujna sanacijska dela na gnezdiščih in mehanizmih za urejanje voda (prelivi, zapornice, kanali);

– območje 2 – vhod:

Območje naj bi bilo v tem času preplavljeno z najmanj 5 cm vode. Treba je urediti tudi preproste prelivne mehanizme, ki bodo omogočali sprotno prilagajanje gladine vode za potrebe ptic, nevretenčarjev in predvsem razmer za gojenje osočnika;

– območje 3 – izhlapevanje:

V idealnem primeru naj bi bilo to območje pozimi vsaj občasno preplavljeno, vendar zaradi hidroloških razmer in pridelave soli v celotnem zimskem terminu to ni mogoče. Tudi če je v tem času osušeno, nima bistvenih neugodnih posledic za živi svet, torej je zimska osušitev sprejemljiva.

Poletni termin (1. marec–30. avgust)

– območje 1 – Piča:

Območje mora biti v celotnem poletnem času pod vodo. Tu so namreč gnezditveni otoki za čigre in druge ptice, ki potrebujejo okoliško stalno vodo. Poleg tega mora biti z vodo napolnjeno območje t. i. robnega jarka okoli »otokov«, ki preprečuje dostop kopenskih plenilcev. Višina vode poleti mora biti ves čas na koti cca 10 cm pod ravni roba lesenih obrob na umetnih otokih. Nalivanje vode do te kote naj se ne začne pred 15. aprilom – ta datum je ključen zaradi prihoda čiger (prileteti morajo na že z vodo napolnjeno gnezdišče, polnjenje pred tem datumom pa se ne sme izvesti, sicer bi območje postalo privlačno za rumenonoge galebe, ki začnejo gnezditi prej);

– območje 2 – vhod:

To območje se lahko napolni med visokimi plimami (potrebna je predhodna sanacija posameznih struktur za uravnavanje dotoka vode) in skladno z zahtevami za uporabo vode za postopek pridelave soli. Priporočljivo bi bilo, da bi bilo to območje (kakor razmere dopuščajo) tudi poleti preplavljeno z vodo;

– območje 3 – izhlapevanje:

To območje je ključno za pripravo slanice za potrebe solinarstva. Priporočljivo je, da bi bilo poleti preplavljeno vsaj z minimalno plastjo vode (več kot 5 cm ponavadi niti ni mogoče zaradi razmer na terenu), ker je tu tudi gnezdišče solinskih ptic (predvsem polojnikov in beločelih deževnikov). Potrebno je sprotno usklajevanje o možnostih dolivanja vode med naravovarstvenimi nadzorniki in solinarji, nikakor pa se ne sme zgoditi, da bi to območje ostalo povsem suho, ko na njem gnezdijo solinske ptice (pogosto tudi sredi solnih polj).

II. Območje Fontaniggeah

Na Fontaniggeah so ključna prav vsa območja, ki so na karti 13 označena s črkami od A do L. Območje solnih polj v kompleksu Muzeja solinarstva poleti nima posebne vrednosti za živi svet, obstoječa ureditev pozimi pa ustreza razmeram za živi svet. Za druga območja na Fontaniggeah je način uravnavanja voda tak:

Zimski termin (1. september–28. februar)

Vsa območja od A do K naj bodo pozimi praviloma pod vodo. Njena globina naj se prilagaja konfiguraciji terena, razpoložljivim vodnim količinam in potrebam uravnavanja voda zaradi zahtev solinarske dejavnosti (za Muzej solinarstva in za Lero), vsekakor pa naj bodo območja vsaj preplavljena. Tako naj bodo vsaj tri četrtine območja Fontanigge pozimi preplavljene z vodo, posamezni bazeni, npr. A, B, C, D, E, F, H in J, pa tudi z globljo vodo (do nekaj 10 cm, odvisno od konfiguracije terena in razpoložljivih vodnih količin).

Posamezno območje je zaradi rednih ali izrednih vzdrževalnih del (ali neprimernih hidroloških razmer – nizkih voda – ki ne omogočajo polnjenja z vodo) mogoče občasno izprazniti (za 2–3 mesece), pri čemer naj se upošteva načelo »mozaika« oziroma da ko se eno polje izsuši, naj bo sosednje preplavljeno.

Posamezno območje naj se čim bolj stalno polni s svežim dotokom vode; ni dovolj, da se napolni z vodo jeseni, nato pa se do spomladi ne osvežuje. V ta namen je treba v dogovoru z vodarji/solinarji opravljati redna dela odpiranja/zapiranja zapornic in pri tem prilagajati vodne razmere zahtevam živega sveta.

Nekaj posebnosti za posamezna območja:

- nujna je vzpostavitev dodatnega nasipa, ki bo zaokrožil območje K, v katerem naj bi se v prihodnje zbiral pretežno deževna voda do globine cca 30 cm;
- na območju G (»botanični rezervat«) se uravnava voda posebej, skladno z zahtevami ohranjanja »halofitnega travnika«. Za vzdrževanje tega vodnega režima skrbijo naravovarstveni nadzorniki in sodelavec za spremljanje stanja. V splošnem velja, da mora biti območje tudi pozimi preplavljeno s slano vodo, priporoča pa se, da bi se pogosto nalivala in odlivala zaradi boljšega uspevanja halofitov (simuliranje plimovanja);
- na območju A (Colombera) zaradi porušenosti nasipov ni mogoče nadzorovati vode. Praviloma naj bi bila na tem območju globlja (tudi okoli 50 cm in več) v zimski polovici leta.

Poletni termin (1. marec–30. avgust)

Vsa območja od A do K naj bodo praviloma tudi poleti pod vodo. Njena globina naj se prilagaja konfiguraciji terena, razpoložljivim vodnim količinam, potrebam uravnavanja zaradi zahtev solinarske dejavnosti (za Muzej solinarstva in za Lero). Območje D ter dela območij G in I so zaradi zahtev pridelave soli za prikaz srednjeveškega solinarstva lahko poleti občasno ali stalno osušeni. Za zagotavljanje razmer za živi svet pa je nujno, da so območja B, C, E, F, G, H, J, K in L poleti stalno vsaj preplavljena (gnezdišča solinskih ptic).

Pri določanju višine vode na teh območjih poleti je ključno, da se gladina med aprilom in julijem ne spreminja bistveno (lahko delno upade, tudi zaradi izhlapevanja, ni pa primerno hipno preplavljanje v tem času za več kot 5 cm).

Ključna za uravnavanje vode je tudi zahteva, naj posamezna območja čim bolj stalno dobivajo svež dotok. V ta namen je treba v dogovoru z vodarji/solinarji opravljati redna dela odpiranja/zapiranja zapornic in pri tem prilagajati vodne razmere zahtevam živega sveta. Nujna je tudi obnova poškodb (»katular«) na kanalu Curto in »pri rakcih« ter nasipov okoli območja A (Colombera); na slednjem bi poleti v prihodnje s sistemom mehanizmov za nadzor gladine ustvarjali razmere za privabljanje galebov, ki bi jih plašili s solnih polj, kjer povzročajo veliko škodo za (kakovost) soli.

Vsaj tri četrtine Fontanigge naj bodo tudi poleti preplavljene z vodo.

Za izpolnitev takšnih zahtev je treba sprotno vzdrževati in obnavljati nasipe ter postaviti oziroma obnoviti kontrolne mehanizme v kanalih (»kalio«).

- Karta 13: Ureditev notranjih voda
- Karta 14: Ureditev voda med gnezditvijo ptic
- Karta 15: Ureditev voda med prezimovanjem ptic

1.2 Izvajanje solinarske dejavnosti v obsegu, potrebnem za ohranitev biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot ter krajine						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal-nik nalog	Sodelujoči	Šte-vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
1.2.1 Vzdrževanje vodnega režima notranjih voda	1.2.1.1 Načrtovanje del za uravnavanje vodnega režima notranjih voda, uravnavanje pretoka prek prelivnih mehanizmov, črpanje notranjih voda, ugotavljanje in odpravljanje manjših poškodb, po potrebi prilagajanje vodnega režima zahtevam biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot. ^{P!}	Stalno			Vsa k dan	
1.2.2 Črpanje voda z območij brez odtoka ali z nezadostnim težnostnim odtokom (vzdrževanje črpalk, osovine)		Stalno v obdobjih večjih padavin			10	
1.2.3 Izdelava potrebne dokumentacije za obnovo nasipov	1.2.3.1 Tehnična dokumentacija, upravna dovoljenja ^{delno #10; #40}	2011–2015			1	120.000
1.2.4 Obnova glavnih notranjih kanalov	1.2.4.1 Obnova Pichetta (strojno in ročno delo) ^{P! #10; #40}	2012–2014	Dolžin a (m)		1	1.359.000
	1.2.4.2. Obnova Curta (strojno in ročno delo) ^{P! #10; #40}	2012–2014	Dolžin a (m)		1	176.000
1.2.5 Obnova in vzdrževanje notranjih nasipov na solnih poljih	1.2.5.1 Obnova notranjih nasipov na solnih poljih ^{P! # NOV}	Stalno, sezonsko	Dolžin a (m)		10	15.000
	1.2.5.2 Vzdrževanje notranjih nasipov na solnih poljih ^{P!}	Stalno	Dolžin a (m)		6	9.000
1.2.6 Obnova in vzdrževanje podpornih zidov	1.2.6.1 Obnova podpornih zidov ^{# NOV}	Vsako leto	Dolžin a (m)		10	7.000
	1.2.6.2 Vzdrževanje podpornih zidov ^{P!}	Stalno			10	
1.2.7 Obnova in vzdrževanje notranjih zaporničnih mehanizmov	1.2.7.1. Obnova notranjih zaporničnih mehanizmov ^{P! # NOV}	Vsako leto			10	5.200
	1.2.7.2 Vzdrževanje notranjih zaporničnih mehanizmov ^{P!}	Stalno			Vsa k dan	
1.2.8 Obnova in vzdrževanje lesenih pilotov in oblog	1.2.8.1 Obnova lesenih pilotov in oblog ^{# NOV}	Vsako leto			10	2.500
	1.2.8.2 Vzdrževanje lesenih pilotov in oblog ^{P!}	Stalno			Vsa k dan	

1.2.9 Obnova in vzdrževanje solnih polj z revitalizacijo petole	1.2.9.1 Obnova solnih polj z revitalizacijo petole, nadaljevanje obnove solnih polj na južnem delu kristalizacije Lera ^{# NOV}	Vsako leto			1	1.560.000
	1.2.9.2 Vzdrževanje solnih polj (konciranje in druga dela – brez pobiranja soli)	Stalno			Vsa k dan	
1.2.10 Ureditev pretočnih korit nalivnega kanala poslužnic na Leri ^{# NOV}					1	250.000
1.2.11 Uredite skladišč na Leri (nosilni stebri in fasada) ^{# NOV}					1	130.000
1.2.12 Postavitev lesenih solinarskih hišic za solinarje na južnem delu kristalizacije na Leri ^{# NOV}					1	70.000
1.2.13 Ureditev črpališča na drugem izhlapevanju s podzemno napeljavo kablov ^{# NOV}					1	90.000
1.2.14 Ureditev črpališča na Fontaniggeah ^{# NOV}					1	12.000
1.2.15 Ureditev skladišč in lesenih boksov na depoju z odpremo soli na obstoječem območju gorvodno od vstopa na Leri ^{# NOV}					1	1.125.000
1.2.16 Obnova pomožnih objektov, kot je nekdanja kurilnica in drugi, ob upravni stavbi, za skladišči na Leri ^{# NOV}					1	80.000
1.2.17 Preventivno vzdrževanje nasipov in intervencijsko ukrepanje na nasipih		Stalno			7	
1.2.18 Nabava solinarskega orodja		Stalno			10	4.000

P! – prednostne naloge
 # 10 – projekt Life +
 # 40 – program odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008
 # NOV – nov projekt
 Sivo polje v preglednici: investicijsko vlaganje v nepremičnine

Glej karto 10.

1.3 Zagotavljanje svežih informacij o stanju: stalno spremljanje in analiziranje stanja narave, naravnih vrednot in krajine ter omogočanje znanstvenoraziskovalnega dela

Učinkovito in pravočasno izvajanje varstvenih ukrepov je odvisno od pravočasnega zaznavanja sprememb v parku in od ključnih znanstvenoraziskovalnih podatkov. To pa zagotavlja stalno spremljanje in analiziranje stanja narave po sprejetih standardih in primerljivih merilih ter sprotno prilagajanje načrtov in nalog upravljanja ugotovitvam tega spremljanja.

Usmeritve za upravljanje:

- Na prvem varstvenem območju se raziskave in spremljanje stanja naravnih vrednot in sestavin biotske raznovrstnosti lahko izvajajo le iz varstvenih ali ekoloških razlogov.
- Pri znanstvenoraziskovalnem delu in spremljanju stanja se praviloma uporabljajo neinvazivne metode, pri katerih se živali ne osvetljujejo, vznemirjajo ali ubijajo.
- Pri znanstvenoraziskovalnem delu se uporablja le omejen obseg opreme, ki jo je treba, ko je končano, odstraniti in na območju vzpostaviti stanje, kakršno je bilo pred izvajanjem del.

1.3 Zagotavljanje svežih informacij o stanju						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal-nik nalog	Sodelujoči	Šte-vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
1.3.1 Spremljanje stanja izbranih habitatov in vrst, poročanje	1.3.1.1 Spremljanje stanja ptic, habitatnih tipov in indikatorskih vrst ^{P!}	Dvakrat/ teden		Zunanji sodelavci	100	2.000
1.3.2 Izvajanje aplikativnih raziskav	1.3.2.1 Analiziranje manjkajočih podatkov in ugotavljanje potrebnih raziskav za pridobitev teh podatkov	Enkrat/ teden			50	
	1.3.2.2 Kartiranje habitatnih tipov ^{P!}	2011–12		Zunanji sodelavci	1	74.000
	1.3.2.3 Izdelava akcijskega načrta za ciljne ptičje vrste ^{P! #10}	2011		zunanji sodelavci	1	60.000
	1.3.2.4 Sodelovanje z izvajalci znanstveno-raziskovalnega dela pri načrtovanju ter pri izvajanju raziskav in spremljanju stanja	Stalno			10	
	1.3.2.5 Raziskave nevretenčarjev ^{#20}	2013		Zunanji sodelavci	1	20.000
	1.3.2.6 Raziskava o ribah in prehodnosti kanalov za ohranitev ribjih populacij	2014		Zunanji sodelavci	1	25.000
	1.3.2.7 Izvajanje programa spremljanja stanja – nesreče – bolezni	Stalno		Zunanji sodelavci	2	
	1.3.2.8 Druge raziskave	Stalno		Zunanji sodelavci	2	3.000
1.3.3 Izvajanje mentorstva pri študijskem in raziskovalnem delu		Stalno			2	
1.3.4 Vzdrževanje podatkovnih zbirk, pomembnih za upravljanje parka		Stalno			Vsa k dan	
1.3.5 Nabava opreme za spremljanje stanja in vzdrževanje podatkovnih zbirk		Stalno			10	1.500

^{P!} – prednostne naloge

^{# 10} – projekt Life +

^{# 20} – projekt Habit Change

1.4 Sodelovanje z uporabniki naravnih virov

Rastline in živali za lov, pridelava hrane, gojenje ... so vpeti v ekološko sestavo celotne narave v parku in njegovi neposredni okolici. Zato morata biti varstvo in raba usklajena. To se dosega s sodelovanjem upravljalca parka in izvajalcev omenjenih gospodarskih dejavnosti. Sodelovanje z lovsko družino je potrebno predvsem zaradi usmerjanja uravnavanja številčnosti vrst, ki vplivajo na naravno ravnovesje v parku.

1.4 Sodelovanje z uporabniki naravnih virov						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal-nik nalog	Sodelujoči	Šte-vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
1.4.1 Sodelovanje z lastniki in kmetijsko pospeševalno službo	1.4.1.1 Spodbujanje za vključitev čim več lastnikov/najemnikov kmetijskih površin v programe finančnih spodbud za integrirano pridelavo in opuščanje rabe v okviru Slovenskega kmetijskookoljskega programa (kmetijskookoljski ukrepi) do 2013	Občasno		Kmetijska pospeševalna služba	5	
1.4.2. Sodelovanje z gojiteljem morskih organizmov	1.4.2.1 Sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju gojenja	Občasno		Gojitelji morskih organizmov	2	
1.4.3 Sodelovanje z lovsko družino Strunjan	1.4.3.1 Sodelovanje pri načrtovanju upravljanja populacij divjadi v neposredni okolici parka	Občasno		Lovska družina Strunjan	1	

2. CILJ: OMOGOČANJE DOŽIVLJANJA IN SPOZNAVANJA PARKA tako, da se ob upoštevanju nosilne zmogljivosti parka čim širši krog ljudi ozavešča o pomenu varstva narave ter seznanja s solinskim ekosistemom, rastlinskimi in živalskimi vrstami, solinsko krajino, kulturno dediščino in postopki tradicionalnega pridobivanja soli kot izrazom tradicionalne povezanosti človeka z naravo

IZVEDBENI CILJI

2.1 Zagotavljanje prepoznavnosti parka

2.2 Zagotavljanje poteka obiska, ki je ustrezen z vidika varstva in obiskovanja

NALOGE IN AKTIVNOSTI

2.1 Zagotavljanje prepoznavnosti parka

Sečoveljske soline so majhno zavarovano območje, prepoznavno zaradi svojih posebnih ekoloških značilnosti, kjer je omogočeno spoznavanje ekosistemskih zakonitosti narave, ozaveščanje o soodvisnosti človeka in narave ter posebnostih solinske krajine in kulturne dediščine kot pričevalcev povezanosti in

sožitja človeka in narave, doživljanje narave kot vrednote ter vzgajanje spoštljivega odnosa do narave in drugih vrednot parka, vključno s kulturno dediščino.

Usmeritve za upravljanje:

- Lokalne skupnosti in obiskovalci parka se obveščajo s sporočili in informacijami. Pri tem se uporabljajo ustna, pisna in elektronska sredstva.
- Dogodki, ki se organizirajo v parku, se izkoristijo za informacije (kratke, uvodne, zaključne ...) o parku in za njegovo predstavitev (širjenje promocijskega materiala ...).
- Na dogodkih, ki se organizirajo v parku, se praviloma omejuje število obiskovalcev na največ 100. Dogodki z več udeleženci se štejejo za prireditve, ki se organizirajo le zunaj parka.
- Na dogodke v parku udeleženci praviloma pridejo po kopenski poti (peš, s kolesom ali vlakom) ali po morskimi poti ali pa je zanje organiziran skupni prevoz.

2.1 Zagotavljanje prepoznavnosti zavarovanega območja						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazalnik nalog	Sodelujoči	Število enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
2.1.1 Priprava in širjenje tiskanega, elektronskega in drugega gradiva	2.1.1.1 Izdelava ključnih sporočil za različne ciljne skupine in potrebe ^{P!}	Po potrebi			10	
	2.1.1.2 Vzdrževanje spletne strani (redno delo in zunanji izvajalec) ^{P!}	Stalno, tedensko			Vsa k dan	12.000
	2.1.1.3 Izdaja brošur, drugih publikacij, elektronskih zgoščenek	Redne letne akcije	Število /leto		10	1.500
	2.1.1.4 Izdaja zgibanke (gradivo in storitve) v petih jezikih	2013			1	32.000
	2.1.1.5 Ureditev prenosa slike z gnezdišč v multimedijско središče ^{#10}	2014		Zunanji izvajalci	1	4.800
	2.1.1.6 Knjiga Favnišični pregled KPSS	2011			1	4.000
2.1.2 Priprava in organizacija predstavitev, predavanj, prikazov, razstav, delavnic	2.1.2.1 Delavnice ^{#10}	Stalno, nekajkrat / leto	Število/ leto		16	48.000
	2.1.2.2 Tiskovne konference ^{P! #10}	Stalno, nekajkrat / leto	Število/ leto		3	
	2.1.2.3 Predstavitve, predavanja, prikazi, razstave	Stalno, nekajkrat /leto	Število/ leto		5	500
2.1.3 Dejavnost udeležba pri pripravi in izvedbi informativnega in promocijskega gradiva (snemanje reportaž, poljudnoznanstvenih prispevkov)	2.1.3.1 Izdelava dveh filmov o parku (zunanja filmska ekipa) ^{#10}	2012-2014	Število izvedb	Zunanji izvajalci	2	66.000

2.1.4 Priprava in organizacija dogodkov, ki so posredno povezani s parkom (slikarske razstave, kulturni nastopi,...)		Stalno, nekajkrat / leto	Števil o dogodkov	Zunanji izvajalci	6	400
2.1.5 Druge aktivnosti v zvezi s prepoznavnostjo zavarovanega območja		Stalno, nekajkrat / leto			5	

^{P!} – prednostne naloge

^{# 10} – projekt Life +

2.2 Zagotavljanje poteka obiska, ki je ustrezen z vidika varstva¹ in obiskovanja²

¹ Obisk parka, ki je ustrezen z vidika varstva, je po obsegu uravnotežen z nosilno zmogljivostjo in usmerjen tako, da ne ogroža naravne vrednote, biotske raznovrstnosti, kulturne dediščine in drugih vrednot parka. Šteje se, da je obseg obiska uravnotežen z nosilno zmogljivostjo, kadar je število hkratnih obiskovalcev največ 100, in sicer praviloma v največ treh terminih v enem dnevu.

² Obisk parka, ki je ustrezen z vidika obiskovalcev, omogoča učinkovito in prijazno spoznavanje in doživljanje parka.

Mreža sprehajalnih in kolesarskih poti, informacijske table in znaki, središča za obiskovalce, pristajalni pomoli, parkirišča, sanitarije itd. omogočajo ogledovanje parka, doživljanje narave, spoznavanje kulturne dediščine, življenja v preteklosti in izvajanje pasivne rekreacije, zasnovane na ljudeh in okolju prijaznem dostopu. Med infrastrukturo, ki omogoča obiskovanje, se štejejo tudi parkirišča in druga vstopna infrastruktura na zunanjem robu parka ter gostinski objekt za zagotovitev osnovne ponudbe hrane in pijače za obiskovalce. Za obiskovanje se zaračunava vstopnina, ki jo pobira upravljavec parka. Obisk Muzeja solinarstva se šteje za obiskovanje parka. S plačilom vstopnine so obiskovalci tudi nezgodno zavarovani. Ob vhodu prejmejo informacijsko gradivo o parku in o pravilih obnašanja v njem.

VIZIJA OBISKOVANJA PARKA

V prihodnje bo glavni vstop v park z območja nekdanjega Rudnika v Sečovljah, ki leži zunaj parka (2015). Po sprejetem prostorskem dokumentu so tu možnosti za ureditev potrebne infrastrukture za obiskovalce (parkirišča, gostinski objekt, vstopna točka, sanitarije, razgledne točke ...). Urejena bo pešpot po kroni nasipa desne brežine Drnice (2013) do središča za obiskovalce z razglediščem na Leri, od koder bo mogoč nadzorovan obisk solnih polj. Sedanja dostopna asfaltna pot na Lero bo postala servisna in ne bo več imela vloge glavne poti za obiskovanje tega dela parka. Ob poti ob Drnici se pravokotno nanjo uredi pešpot, vzporedno s sedanjo asfaltno potjo. S tem se v ogled parka vključi obisk trgovine Caserma. Pešpot, ki bo vodila po nasipu Drnice, se bo prek mostička nadaljevala po parku vzdolž letališča, zunaj območja letališča, v razdalji cca 1,5 km, do zdajšnje vstopne točke na Fontanigge (2015). Na tej poti se bodo nazadnje položile tirnice za vlak. Dostop do te točke bo mogoč še vnaprej (tudi za obiskovalce z motornimi vozili in skupine z avtobusi), a le do sedanjega vstopa na Fontanigge. Tu bo manjše parkirišče. Od te točke bo dostop na Fontanigge, do kamor je cca 3 km, mogoč izključno peš ali s kolesom oziroma z vlakom (na tirnicah) (2013) ali drugim skupinskim vozilom, ki bo vozil do Muzeja solinarstva (in nazaj po isti trasi) (2012). Pešpot se bo od muzeja nadaljevala do čelnih nasipov in naprej do kanala Curto, prav tako pa se bo ohranjala od pomola ob ustju kanala Giassi do muzeja. Vzpostavljena bo še ena pešpot za povezavo med Lero in Fontaniggeami, daga cca 2 km, in sicer prek mostu čez kanal Pichetto (2012); zaradi občutljivosti tega dela območja s stališča varstva biotske raznovrstnosti bo gibanje tod omejeno in

dovoljeno izključno za skupine pod vodstvom parkovnega vodnika. Predvidena je nova učno-sprehajalna pot na skrajnem južnem delu Fontanigge v dolžini cca 1 km (2016), ob kateri bo tudi novo območje za razlago značilnosti in vrednot parka ter pot ob sladkovodnem močvirju Korea (2019). Izkrcaje s plovil bo mogoče na pomolih ob ustju kanala Giassi in v Drnici. Obiskovanje in ogled parka (s kolesi in peš) bo potekalo še naprej tudi po Poti zdravja in prijateljstva Parencana.

I. faza (2011)

Obisk poteka kakor doslej po cesti do multivizijskega središča, krožno ob solnih poljih na Leri v vodenih skupinah ter po nasipu ob Dragonji do Muzeja solinarstva in do čelnega nasipa do morja do kanala Curto. Namesto avtobusov, ki vozijo v park, se spodbuja drugačno dostopanje, med drugim po morski poti, peš, s kolesom ter na druge okolju in tradiciji prijazne načine. Vzporedno se poglobi koridor za dostop do pomola z morske strani ob kanalu Giassi do Muzeja solinarstva (2.2.11.1). Uredi in uvede se obiskovanje s kolesi in izposojevalnica koles (2.2.11.2). Obiskovanje poteka tudi po poti na Parencani.

II. faza (2012–2013)

Začne se urejati parkirišče in nadstrešek/vhodna točka na Rudniku (2.2.9.1). Stečejo pripravljala dela za pot po nasipu Drnice (2.2.4.1). Preuči se možnost povezave z ladjico med Rudnikom in multimedijским središčem na Leri (2.2.8.2). Položijo se tirnice za vlak od vhoda pri mejnem prehodu do Muzeja solinarstva. Kupi se vlak (2.2.6). Če projekt za tirnice in vlak še ne bo pridobljen, se zagotovi drug način skupinskega prevoza do muzeja.

Vzpostavi se obiskovalcem prijazna steza na nasipu od Drnice proti Casermi, kjer je trgovina (2.2.4.2), zdajšnja dostopna asfaltirana pot na Lero postane servisna.

Uredi se nova pešpot za obiskovalce na Fontaniggeah, in sicer na začetku območja ob Stojbah (dolžina cca 1 km) (2.2.4.7).

Vzpostavi se kopenska povezava med Lero in Muzejem solinarstva po poti in prek novega mostu čez kanal Pichetto – pot je namenjena izključno za vodene skupine in nadzorovani obisk (2.2.4.5).

Uredi se dodatni pomol za barko v izlivnem delu kanala Drnica (2.2.8.1). Vzporedno se v kanalu Drnica ob upravnih stavbi uredijočasni privezi (10) za obiskovalce parka (2.2.8.2).

III. faza (2014–2016)

Vzpostavi se nova pešpot z mostom prek Drnice z vhoda Rudnik ob letališki stezi do začetne postaje vlaka na Fontaniggeah (2.2.4.3). Nova pešpot se nahaja v parku zunaj območja letališča.

Obiskovalci začnejo vstopati skozi vhod na Rudniku. Imajo dve možnosti: – odpravijo se peš po stezi po nasipu Drnica do Lere – do multivizijskega središča in do solnih polj na ogled delujočih solin ter do trgovine Caserma, od tam pa nazaj; – odpravijo se peš po stezi ob letališču do Fontanigge, od koder se odpeljejo z vlakom do Muzeja solinarstva. Od tam se lahko sprehodijo do morja po nasipu do kanala Curto. Izvede se tudi povezava z ladjico med Rudnikom in središčem na Leri po Drnici.

Ob sladkovodnem močvirju Korea se uredi sprehajalna pešpot, ki ima začetek na Rudniku (2.2.4.4).

IV. faza (2017–2020)

Položijo se tirnice za vlak iz smeri Rudnika (s poti ob Drnici) do Fontanigge (2.2.7).

- Karta 16: Obiskovanje parka 2011
- Karta 17: Obiskovanje parka 2012–2013
- Karta 18: Obiskovanje parka 2014–2016
- Karta 19: Obiskovanje parka – končna vizija

- Park se obiskovalcem ponuja kot celota, ki vključuje naravo in kulturno dediščino, omogoča jim ogled območja aktivne pridelave soli na Leri in muzejske predstavitve srednjeveške pridelave ter drugih delov muzejske zbirke v Muzeju solinarstva na Fontaniggeah.
- Obiskovalci lahko doživljajo enkratno okolje solin praviloma peš, s kolesom ali vlakom, kar se spodbuja, in ne zapuščajo označenih poti. Motorna vozila praviloma pustijo na parkiriščih pred vhodi v park.
- Park je mogoče obiskati samostojno ali z vodnikom. Individualni obiskovalci in skupine do največ 15 oseb se lahko po parku gibljejo brez vodnika, a le po označenih poteh. Skupine nad 15 oseb se predhodno napovedo na upravi parka oziroma pri upravljavcu Muzeja solinarstva. Praviloma jih spremlja vodnik, izjema pa je prehod po nasipu ob Dragonji od vhoda na Fontanigge do Muzeja solinarstva oziroma po drugih poteh, ko bodo vzpostavljene (železnica, vhod po morski poti) za skupine, napovedane samo za ogled muzeja.
- Obiskovalci s psi na vrvi se zato, da ne bi vznemirjali ptic in drugih obiskovalcev ali poškodovali podlage na solnih poljih, preusmerjajo na pot ob Dragonji ali ob kanalu Sv. Jernej in na Parencano.
- Obiskovalcem, ki se težko gibljejo (invalidi, starejše osebe), se dostop v park izjemoma omogoči z osebnim motornim vozilom, pri čemer se peljejo počasi le do upravne stavbe na Leri ali do Muzeja solinarstva na Fontaniggeah, obzirno do sprehajalcev, kolesarjev in solinarjev.
- Obiskovalcem parka se v delu med Lero in Fontaniggeami čez kanal Pichetto omogoča prehod ob spremstvu parkovnega vodnika, in sicer zaradi izpolnjevanja obveznosti varstva vrst po evropskih direktivah le med 1. septembrom in 1. decembrom.
- Obiskovalci lahko pridejo v park tudi s čolnom ali ladjico z morske strani ali kanala Drnica. Za to se v kanalu Drnica zagotovi 45 privezov. Vsi privezi v kanalu Drnica se tako štejejo kot privezi za obiskovanje parka.
- Obiskovalci, ki uporabljajo priveze v kanalu Drnica, do njih dostopajo peš ali s prevozom, ki ga zagotovi upravljavec parka. Na plovilih se ne zadržujejo dlje, kolikor je potrebno za vplutje in izplutje.
- Obiskovalcem se omogoča obisk parka tudi s plovili na vesla, in sicer zlasti po Drnici, pred čelnimi nasipi in v izlivnem delu kanala Pichetto, pri čemer jih na čolnu spremlja naravovarstveni nadzornik ali vodnik, pogoj pa je veslanje le zunaj obdobja zgojitve rastlin in živali ter največ dvakrat na dan.
- Obiskovanje in izvajanje organiziranih oblik joge in drugega duhovnega sproščanja se omogoča v parku tam, kjer se ne ogroža ne živi svet ne solinarje pri delu.
- Na podlagi dosedanjih ocen in analize nosilne zmogljivosti praviloma ne sme biti v parku naenkrat več kot 100 obiskovalcev v dveh vodenih skupinah (ločeno za Lero in za Fontanigge). Vodenje skupin je dovoljeno v razmaku najmanj dveh ur.
- Za uravnavanje števila obiskovalcev, zato da se nosilna zmogljivost parka ne preseže, se spodbuja obisk v obdobjih zunaj viškov obiskovanja (maj, junij in september) z organiziranjem delavnic in drugih dogodkov, kakršni so štetje ptic, čistilne akcije, vodeni ogledi, projekcije filmov in drugo.

- Če je nosilna zmogljivost presežena, upravljavec parka ukrepa s preusmerjanjem obiskovalcev na druga parkovna območja (npr. na Parencano), s časovnimi (dnevnimi ali sezonskimi – med gnezditvijo oziroma razmnoževalno sezono) ali prostorskimi omejitvami (začasno zaprtje poti iz istih razlogov) in omejevanjem števila obiskovalcev (obvezna predhodna napoved skupin). V reševanje presežene nosilne zmogljivosti se vključi tudi upravljavec Muzeja solinarstva.
- Obiskovalci se ozaveščajo o pomenu solnih polj za življenje in preživetje živali in rastlin ogroženih vrst. Spodbujajo se k spoštljivemu odnosu do rastlin in živali, pa tudi do celotne narave in kulturne dediščine ter do dela solinarjev. Prav tako se spodbujajo k mirnemu in doživetemu opazovanju rastlin in živali ter solinskega ekosistema, brez vnašanja motečega ravnanja (vpitja, kurjenja, šotorjenja, trganja rastlin, plašenja živali, odmetavanja odpadkov ...).
- Poti v parku se ne asfaltirajo na novo.

Vstopnina

- Vstopnina v park je enotna in za posamezen obisk enkratna. Vstop v parkovne objekte (v multivizijsko središče, Muzej solinarstva in druge objekte) je prost. Vstopnina se zaračunava tudi za vstopanje v park zaradi talasoterapije in za priveze za obiskovanje parka v Drnici.
- Za socialno ogrožene obiskovalce se zagotavljajo brezplačne vstopnice za obisk parka.

2.2 Zagotavljanje poteka obiska, ki je ustrezen z vidika varstva in obiskovanja						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal-nik nalog	Sodelujoči	Šte-vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
2.2.1 Usklajevanje obiska	2.2.1.1 Usklajevanje, dogovarjanje, sprejemanje napovedi ... ^{P!}	Stalno		Pomorski muzej S. M.	dne vno	
2.2.2 Vodenje skupin obiskovalcev	2.2.2.1 Vodenje skupin z naravovarstvenim nadzornikom ali vodnikom ^{P!}	Stalno		Pomorski muzej S. M.	dne vno	
	2.2.2.2 Posebno strokovno vodenje (naravoslovno, kulturnovarstveno)	Stalno		Pomorski muzej S. M.	10	
	2.2.2.3 Vodenje – pridelava soli	Stalno		Pomorski muzej S. M.	10	
	2.2.2.4 Vodenje skupin s kanujem	stalno, predvse m poleti			8	
	2.2.2.5 Druga tematska vodenja	Stalno		Zunanji strokovnja ki	10	4.200
2.2.3 Zagotavljanje enakomernejše porazdelitve obiska prek leta	2.2.3.1 Organiziranje posebnih dogodkov (delavnice za otroke, kulturni dogodki, organizirano opazovanje ptic itd. v zimski polovici leta)	Stalno		Zunanji strokovnja ki, Pomorski muzej S. M.	10	2.000

2.2.4 Urejanje poti	2.2.4.1 Ureditev poti po desnem bregu Drnice # NOV	2011–2014	Dolžina (m)		1	150.000
	2.2.4.2 Ureditev poti na Leri od Drnice do Caserme P! # NOV	2011–2013	Dolžina (m)		1	80.000
	2.2.4.3 Ureditev poti od vhoda na Rudniku ob letališki stavbi # NOV	2014–2016	Dolžina (m)		1	150.000
	2.2.4.4 Ureditev poti na območju Korea #10	2014–2015	Dolžina (m)		1	160.000
	2.2.4.5 Postavitev mostu čez Pichetto in ureditev poti # NOV	2011–2013	Dolžina (m)		1	16.000
	2.2.4.6 Postavitev mostu čez Drnico # NOV	2014–2016			1	20.000
	2.2.4.7 Ureditev poti na Stojbah # NOV	2012–2013	Dolžina (m)		1	50.000
	2.2.4.8 Obnova vrtljivega mostu čez Drnico # NOV	2012–2013			1	60.000
2.2.5 Postavitev tabel (lastno delo in zunanji izvajalci)		2011–2014			1	5.700
2.2.6 Ureditev prevoza obiskovalcev z vlakom na Fontaniggeah P!	2.2.6.1 Priprava projekta, pridobitev dovoljenj, ureditev trase, postavitev tirnic, nabava vlaka – zunanje storitve in nakupi # NOV	2012–2014			1	610.000
2.2.7 Ureditev prevoza obiskovalcev z vlakom iz smeri Rudnika (s poti ob Drnici) do Fontanigge	2.2.7.1 Priprava projekta, pridobitev dovoljenj, ureditev trase, postavitev tirnic, nabava vlaka – zunanje storitve in nakupi # NOV	2019			1	600.000
2.2.8 Urejanje pomolov, privezov, pristanov	2.2.8.1 Ureditev pomola na izlivnem delu Drnice # NOV	2013–2014			1	25.000
	2.2.8.2 Ureditev pomola na Drnici ob upravni stavbi # NOV	2011–2013			1	8.000
	2.2.8.3 Ureditev manjšega pomola za kanu in pristana na Drnici ter shrambe za kanu # NOV	2012			1	2.000
2.2.9 Urejanje parkirišč pred vhodom v park	2.2.9.1 Ureditev parkirišča in nadstreška na Rudniku # NOV	2012–2013			1	30.000
	2.2.9.2 Začasna ureditev 50 parkirnih prostorov za obiskovalce pred vhodom na Lero # NOV	2011–2014			1	12.000
	2.2.9.3 Ureditev 15 parkirnih prostorov za obiskovalce pred vhodom na Fontanigge # NOV	2011–2014			1	5.000
2.2.10 Urejanje infrastrukture za zadovoljitev osnovnih potreb obiskovalcev	2.2.10.1 Začasna ureditev okolju prijaznih sanitarij na vhodu Lere #30	2011–2011			1	52.000
	2.2.10.2 Ureditev sanitarij za obiskovalce Fontanigge # NOV	2013			1	60.000
	2.2.10.2 Vzdrževanje sanitarij za obiskovalce Fontanigge	stalno			12	
2.2.11 Aktivnosti za spodbujanje naravi prijaznega obiskovanja parka	2.2.11.1 Usposobitev dostopa z morske strani do pomola ob kanalu Giassi - poglobitev	2011			1	
	2.2.11.2 Nakup koles, vzpostavitev kolesarnice	2011–2012			5	2.000

2.2.12 Ureditev objekta ob desnem bregu Drnice, prvega nad upravnimi stavbami, za doživljanje in opazovanje narave ^{# NOV}		2011–2014			1	150.000
2.2.13 Vzdrževanje obstoječe infrastrukture ^{P!}	2.2.13.1 Vzdrževanje poti, objektov, tabel, pomolov, privezov, sanitarij, ...	Stalno			10	2.500

^{P!} – prednostne naloge

^{# 10} – projekt Life+ⁱ

^{# 30} – projekt SANBOX

^{# NOV} – nov projekt

Sivo polje v preglednici: investicijsko vlaganje v nepremičnine

 Karta 11: Prostorska umestitev nalog in aktivnosti, ki se izvajajo v okviru 2. cilja: omogočanje doživljanja in spoznavanja parka*

* - na karti so prikazane samo tiste naloge in aktivnosti, ki se bodo izvajale v delih parka, ni pa prikazanih tistih, ki se bodo izvajale na območju celega parka

3. CILJ: PRISPEVANJE K URESNIČEVANJU CILJEV JAVNEGA INTERESA Z DRUGIH PODROČIJ

IZVEDBENI CILJI

3.1 Prispevanje k ohranjanju, predstavljanju in spoznavanju kulturne dediščine

3.2 Prispevanje k zaščiti pred delovanjem »zunanjih« voda

3.3 Prispevanje upravljavca k odpravljanju posledic naravnih nesreč in izrednih ekoloških stanj

NALOGE IN AKTIVNOSTI

3.1 Prispevanje k ohranjanju, predstavljanju in spoznavanju kulturne dediščine

Kulturna dediščina je nedeljivi del parka, zato se v okviru javne službe ohranjanja narave omogočajo in spodbujajo razmere za njeno ohranjanje, njeno promocijo pa uporablja kot sinergijski prispevek k promociji celotnega parka.

3.1 Prispevanje k ohranjanju, predstavljanju in spoznavanju kulturne dediščine						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal-nik nalog	Sodelujoči	Šte-vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
3.1.1 Zagotavljanje vode in upravljanje notranjih voda za dejavnosti v kompleksu muzeja	3.1.1.1 Zagotavljanje vode po Veliki in Mali Lami	Stalno, v sezoni		Pomorski muzej S. M.	Vsa k dan	
3.1.2 Vzdrževanje nasipov na območju Muzeja solinarstva		Stalno	Dolžina (m)	Pomorski muzej S. M.	4	

3.1.3 Omogočanje dostopa do Muzeja solinarstva	3.1.3.1 Vzdrževanje poti in železnice ob Dragonji	Stalno			2	5.000
	3.1.3.2 Upravljanje vlaka, prevažanje potnikov	Stalno			Vsa k dan	
	3.1.3.3 Poglobljanje morskega dna ob pomolu pri kanalu Giassi	Stalno			1	
3.1.4 Vzdrževanje solnih polj na Leri		Stalno	Štev.		Vsa k dan	
3.1.5 Prikazovanje in omogočanje ogledovanja postopkov tradicionalnega solinarstva na območju delujočih solin na Leri		Stalno			Vsa k dan	
3.1.6 Prikazovanje in omogočanje ogledovanja postopkov srednjeveškega solinarstva na območju Muzeja solinarstva na Fontaniggeah		2011–2015		Pomorski muzej S. M.	Vsa k dan	
3.1.7 Skupna promocija parka in Muzeja solinarstva ter kulturne dediščine celotnih solin		Stalno		Pomorski muzej S. M.	10	400
3.1.8 Sanacija vodarske hiše na Leri # NOV		2011–2013			1	60.000
3.1.9 Obnova objekta, v katerem je črpalka, na območju izhlapevanja na Leri # NOV		2013–2014			1	30.000
3.1.10 Omogočanje praktičnega solinarskega dela v okviru taborov		Stalno, vsako leto		Pomorski muzej S. M.	1	

NOV – nov projekt

Sivo polje v preglednici: investicijsko vlaganje v nepremičnine

- Karta 12: Prostorska umestitev nalog in aktivnosti, ki se izvajajo v okviru 3. cilja: prispevanje k uresničevanju ciljev javnega interesa z drugih področij

3.2 Prispevanje k zaščiti solin pred »zunanji« vodami

Zaščita solin pred delovanjem morja in škodljivim delovanjem celinskih voda ali drugih dejavnikov je nujna za ohranitev solin. Te naloge sicer izvaja javna služba urejanja voda, upravljavec parka pa ob opravljanju svojih terenskih nalog lahko prispeva k pravočasnosti in učinkovitosti ukrepov.

3.2 Prispevanje k zaščiti solin pred »zunanji« vodami						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal -nik nalog	Sodelujoči	Šte -vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
3.2.1 Sodelovanje pri upravljanju sistema zunanjih voda	3.2.1.1 Sodelovanje pri ugotavljanju poškodb in dokumentiranju stanja vodne infrastrukture, obveščanje pristojnih služb o morebitnem onesnaževanju, izrednem količinskem stanju.	Stalno			Vsa k dan	

3.2.2 Sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju del javne vodnogospodarske službe	3.2.2.1 Sodelovanje pri izdelavi letnih programov	Vsako leto		Izvajalec JVG-službe ^{#1}	1	
	3.2.2.2 Redni nadzor in dokumentacija poškodb vodnogospodarske infrastrukture	Stalno, vsak teden		Izvajalec JVG-službe	50	
	3.2.2.3 Obnova morskega zidu (strojno in ročno delo) ^{#10; #40}	2011–2014	Dolžina (m)	Izvajalec JVG-službe	1	295.000
	3.2.2.4. Obnova Drnice (strojno in ročno delo) ^{#10; #40}	2011–2015	Dolžina (m)	Izvajalec JVG-službe	1	359.000
	3.2.2.5 Obnova kanala Sv. Jernej (strojno in ročno delo) ^{#10; #40}	2012–2014	Dolžina (m)	Izvajalec JVG-službe	1	827.000
	3.2.2.6 Obnova skalometa Lera (strojno in ročno delo) ^{#10; #40}	2011	Dolžina (m)	Izvajalec JVG-službe	1	200.000
3.2.3 Vgradnja zapornice na ustju kanala Pichetto ^{#40}		2013–2015			1	1.000.000
3.2.4 Sanacija kanala Giassi ^{#40}		2013–2015			1	700.000

^{#1} – izvajalec JVG-službe = izvajalec vodnogospodarske javne službe

^{#10} – projekt Life+

^{#40} – program odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008

Sivo polje v preglednici: investicijsko vlaganje v nepremičnine

3.3 Prispevanje upravljavca k odpravljanju posledic naravnih nesreč in izrednih ekoloških stanj

Sečoveljske soline so antropogeno nastali in vzdrževani ekosistem, zato so v primerjavi z naravnim okoljem naravne nesreče v njih verjetnejše (zlasti zaradi podnebnih sprememb), prav tako pa izredna ekološka stanja, ki jih povzročijo epidemične bolezni živali (v preteklosti nevarnost ptičje gripe), ali stanja, pri katerih se zaradi pomanjkanja kisika pojavi gnitje in posledično zastrupitev živali (botulizem).

3.3 Prispevanje upravljavca k odpravljanju posledic naravnih nesreč in izrednih ekoloških stanj						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazalnik nalog	Sodelujoči	Število enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
3.3.1 Sodelovanje pri odpravljanju posledic naravnih nesreč in izrednih ekoloških stanj	3.3.1.1 Sodelovanje pri ugotavljanju, dokumentiranju, obveščanju ali odpravljanju posledic naravnih nesreč in izrednih ekoloških stanj	Ob morebitnih izrednih stanjih			2	

4. CILJ: OMOGOČANJE POVEZANOSTI LOKALNEGA PREBIVALSTVA S PARKOM

Lokalno prebivalstvo, ki živi v neposredni okolici parka in je bilo v preteklosti z njim tradicionalno povezano, mora biti deležno vseh ključnih informacij o njem, pa tudi vseh nasvetov in pomoči, povezanih

z ravnanjem v in ob parku. Sečoveljske soline lahko prispevajo k bogatenju kakovosti življenja okoliških prebivalcev in trajnostnemu razvoju območja. Če cilji parka niso ogroženi, se lokalnim prebivalcem omogoči tradicionalno sožitje s parkovnim območjem.

Usmeritve za upravljanje:

- Omogočajo se tradicionalni dogodki, ki jih organizira lokalna skupnost, tako da cilji parka niso okrnjeni, praviloma na njegovem obrobju.
- Omogoča se prehod plovil lokalnih prebivalcev, ki imajo stalno prebivališče v KS Sečovlje, po Drnici gorvodno od vrtljivega mostu do priveznih mest zunaj parka, vendar pod pogoji nadzorovanega prehoda (npr. z uporabo magnetne kartice za dvig zapornice).

NALOGE IN AKTIVNOSTI

4. Omogočanje povezanosti lokalnega prebivalstva s parkom						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal-nik nalog	Sodelujoči	Šte-vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
4.1 Sodelovanje z lastniki, lokalnimi skupnostmi in deležniki pri doseganju ciljev varstva in razvoja parka ter strokovno svetovanje in pomoč lastnikom/ najemnikom/uporabnikom zemljišč	4.1.1 Sodelovanje pri pripravi in izvedbi projektov in prireditev za povezovanje parka in okolice	Stalno	Štev. projektov		3	
	4.1.2 Uveljavljanje lokalnih proizvodov in storitev	Stalno	Štev. promocij, dogodkov		3	
4.2 Sodelovanje z lokalnimi vzgojno-izobraževalnimi ustanovami			Štev. dni za šolo	Pomorski muzej S. M.	6	
4.3 Vzpostavitev mehanizma za prehajanje plovil lokalnih prebivalcev skozi park	4.3.1 Postavitev zapornice in mehanizma za samodejno upravljanje ^{# NOV}	2011			1	15.000

^{# NOV} – nov projekt

Sivo polje v preglednici: investicijsko vlaganje v nepremičnine

5. IZVAJANJE NEPOSREDNEGA NADZORA V NARAVI

Neposredni nadzor v naravi, s katerim se zagotavlja spoštovanje in upoštevanje varstvenih ureditev in usmeritev v parku, je ključen za doseganje varstvenih ciljev. Pri tem obiskovalce in druge uporabnike parka na kraju samem usmerjajo, obveščajo, ozaveščajo in opozarjajo, ob kršitvah pa tudi kaznujejo.

Usmeritve za upravljanje:

- Naravovarstveni nadzor se izvaja na kopenskih vhodnih točkah v park in po parku.
- Obseg naravovarstvenega nadzora je povečan, ko je največ obiskovalcev, v letnih in mesečnih ciklih, predvsem pa med razmnoževanjem in prezimovanjem živali.

– Delo naravovarstvenih nadzornikov se osredotoča predvsem na pokrivanje »konic« obiskovanja (v letnem ciklu je to predvsem med aprilom in junijem, ko je razmnoževalna in vegetacijska sezona na vrhu, v parku pa največ obiskovalcev, v mesečnem ciklu predvsem za konec tedna in praznike, pri dnevnem ciklu pa se večina dejavnosti naravovarstvenega nadzora preusmeri na popoldanski in večerni čas, ko je število obiskovalcev praviloma večje.

5. Izvajanje neposrednega nadzora v naravi						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazalnik nalog	Sodelujoči	Število enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
5.1 Izvajanje neposrednega nadzora v naravi ^{P!}	5.1.1 Nadzor na vhodnih točkah	Stalno		Zunanji sodelavci	Vsa k dan	2.000
	5.1.2 Nadzor v parku	Stalno			Vsa k dan	
	5.1.3 Nadzor v kanalu Sv. Jernej	Stalno		Zunanji sodelavci	dnevno	800
	5.1.4 Usklajevanje dela prostovoljnih nadzornikov	Stalno		Zunanji sodelavci	Vsa k dan	
	5.1.5 Izobraževanje prostovoljnih nadzornikov	Stalno			2	18.000
5.2 Sodelovanje z drugimi nadzornimi službami ^{P!}	5.2.1 Sodelovanje z generalno policijsko upravo, občinsko redarsko službo, inšpektorati (za okolje in prostor, lovstvo in ribištvo, promet ...)	Stalno			30	
5.3 Postavitev infrastrukture za omejevanje motenj in nadzor ^{P!}	5.3.1 Postavitev kovinskih vrat	2012–2015			1	5.000
	5.3.2 Postavitev ograj, namestitev boj na morju	2012–2016			1	4.000
	5.3.3 Postavitev pilotnih sten na kanalih	2012			1	800
	5.3.4 Postavitev zapornice na vhodu Pichetta ^{#40}	2018–2019			1	200.000
	5.3.5 Postavitev drugih fizičnih preprek in opozoril	Vsako leto			2	500
5.4 Vzdrževanje infrastrukture za omejevanje motenj in nadzor ^{P!}		Stalno			Vsa k dan	

^{P!} – prednostne naloge

^{#40} – program odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008

Sivo polje v preglednici: investicijsko vlaganje v nepremičnine

6. SPLOŠNE NALOGE IN AKTIVNOSTI

Splošne naloge in aktivnosti upravljanja so »podporne« naloge za izvajanje nalog in aktivnosti ter uresničevanje ciljev parka, ki so navedeni v točkah 1.1 do 1.4. Sem spadajo upravno-administrativne in organizacijske naloge, naloge za povečevanje usposobljenosti in učinkovitosti javne službe, vzdrževanje materiala in sredstev ter upravljanja nepremičnin v parku.

6. Splošne naloge in aktivnosti						
Naloge	Aktivnosti	Časovni potek	Kazal-nik nalog	Sodelujoči	Šte-vilo enot	Strošek /leto oz. /nalogo EUR
6.1 Upravno-administrativne in organizacijske naloge	6.1.1 Načrtovanje, poročanje	Stalno			Vsa k dan	
	6.1.2 Organiziranje, usklajevanje	Stalno			Vsa k dan	
	6.1.3 Vodenje inventarja nepremičnin in evidenc osnovnih sredstev	Tekoče			Vsa k dan	
	6.1.4 Sklepanje zavarovalniških pogodb	Vsako leto			2	
	6.1.5 Priprava mnenj, soglasij, pogodb, obvestil, informacij	Stalno			Vsa k dan	
6.2 Priprava in vodenje projektov		Tekoče			Vsa k dan	
6.3 Mednarodno sodelovanje		Stalno			6	2.000
6.4 PIAR					Vsa k dan	3.000
6.5 Finančno-računovodske naloge		Stalno		Zunanji servis	Vsa k dan	
6.6 Povečevanje usposobljenosti in učinkovitosti službe	6.6.1 Izvajanje notranjih izobraževalnih seminarjev	Vsako leto			1	
	6.6.2 Udeležba zaposlenih na seminarjih, delavnicah – kotizacija	Vsako leto			2	1.000
	6.6.3 Samoizobraževanje, pridobivanje specialističnega znanja o ohranjanju narave	Stalno			1	500
6.7 Vzdrževanje poslovnih prostorov, materiala in opreme	6.7.1 Vzdrževanje objektov, materiala in opreme (lopate, kosilnice, delovni stroji, čolni ...)	Stalno			Vsa k dan	1.500
	6.7.2 Čiščenje poslovnih prostorov	Stalno			Vsa k dan	

5. UPRAVLJAVEC PARKA

5.1 Koncesijsko razmerje

Koncesijska pogodba med koncesionarjem, **podjetjem SOLINE Pridelava soli, d. o. o. (krajše: Soline, d. o. o.)**, in koncendentom, Republiko Slovenijo, o izvajanju javne službe ohranjanja narave – upravljanju zavarovanega območja – je bila sklenjena 12. 7. 2003 za 20 let, to je do leta 2023 (Koncesijska pogodba za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline in rabo naravne vrednote Sečoveljske soline, v nadaljevanju: koncesijska pogodba), na podlagi Zakona in Uredbe o koncesiji za rabo naravne vrednote

Koncesijsko razmerje med pogodbenima partnerjema prinaša koncesionarju in koncendentu nekatere prednosti. Te so zlasti: podjetje od države pridobi brezplačno na razpolago zemljišče in obstoječo infrastrukturo za izvajanje solinarske dejavnosti in drugo rabo, podjetje ob izvajanju solinarske dejavnosti prispeva k ohranjanju narave, tj. upravljanju parka in varstvu kulturne dediščine, ki sta v javnem interesu in v skrbni države, država v celoti zagotavlja varnost solin pred neugodnim delovanjem morja in visokih voda, podjetje vlaga lastna investicijska sredstva v nepremičnine, ki so last države, s čimer se povečuje vrednost državnega premoženja, podjetje lahko trži blagovno znamko in krajinsko podobo parka.

5.2 Naloge upravljanja parka

Upravljavce parka opravlja naloge, ki so določene v predpisih in koncesijski pogodbi:

- v 133. členu Zakona o ohranjanju narave:

- (1) Upravljavce zavarovanega območja opravlja varstvene, strokovne, nadzorne in upravljalne naloge na zavarovanem območju.
- (2) Upravljavce opravlja kot javno službo te naloge:
 1. pripravlja predlog načrta upravljanja;
 2. sprejema letni program dela na podlagi načrta upravljanja in opravlja oziroma skrbi za opravljanje v načrtu določenih nalog;
 3. sodeluje z lokalnimi skupnostmi pri doseganju namena zavarovanja in zastavljenih ciljev varstva in razvoja zavarovanih območij;
 4. stalno spremlja in analizira stanje narave in naravnih vrednot na zavarovanem območju;
 5. upravlja nepremičnine, ki so v lasti ustanovitelja na zavarovanem območju, za potrebe upravljanja, če je v aktu o zavarovanju tako določeno;
 6. sodeluje z zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic za del, ki se nanaša na zavarovano območje;
 7. izvaja varstvene ukrepe na zavarovanem območju;
 8. sklepa pogodbe za varstvo naravnih vrednot na zavarovanem območju iz 47. člena tega zakona;
 9. sklepa pogodbe o skrbništvu nad naravnimi vrednotami na zavarovanem območju iz 48. člena tega zakona;
 10. usklajuje in spremlja izvajanje raziskovalnih nalog v zvezi z zavarovanim območjem;
 11. skrbi za vzdrževanje, obnavljanje in varovanje naravnih vrednot na zavarovanem območju;
 12. skrbi za predstavljanje zavarovanega območja;
 13. sodeluje z lastniki zemljišč na zavarovanem območju, jim strokovno pomaga in svetuje;
 14. pripravlja in vzdržuje poti in označbe ter drugo infrastrukturo, ki je namenjena obisku zavarovanega območja;
 15. vodi obiskovalce po zavarovanem območju;
 16. zagotavlja dostop do informacij o zavarovanem območju.
- (3) Na podlagi javnega pooblastila izvaja upravljavce neposredni nadzor na zavarovanem območju in upravlja z bazami podatkov, ki se nanašajo na zavarovano območje, v skladu s tem zakonom;

- v 15. členu Uredbe o koncesiji za rabo naravne vrednote Sečoveljskih solin in o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline:

Koncesionar ima naslednje pravice in dolžnosti:

1. izvajati koncesijo kot dober gospodar v skladu z Zakonom o ohranjanju narave, uredbo o Krajinskem parku Sečoveljske soline, s to uredbo, koncesijsko pogodbo, načrtom upravljanja parka ter letnimi načrti upravljanja parka,
2. izdelati osnutek načrta upravljanja parka,

3. vsakih pet let poročati vladi o izvajanju načrta upravljanja parka,
4. pripraviti letni načrt upravljanja parka,
5. poročati pristojnim organom v skladu s predpisi,
6. organizirati in sodelovati pri vseh naravovarstvenih akcijah na območju parka,
7. pridobivati od ministrstva posebna navodila za izvajanje koncesije,
8. pridobivati od organizacije, pristojne za ohranjanje narave (po Zakonu o ohranjanju narave), strokovno pomoč in usmeritve pri izvajanju koncesije,
9. pridobivati od pristojnih organov podatke o dejstvih, ki so pomembni za izvajanje koncesije,
10. skrbeti za tekoče obveščanje javnosti o pomembnih dogodkih na območju parka,
11. obveščati pristojne inšpektorate o ugotovljenih kršitvah na območju parka,
12. pripravljati projekte za pridobivanje finančnih sredstev,
13. zagotavljati administrativne in druge pogoje za delo Odbora Krajinskega parka Sečoveljske soline,
14. sodelovati z izvajalcem vodnogospodarske javne službe, ki skrbi za vzdrževanje naravnih vodotokov in drugih naravnih zbiralnikov vode ter vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi,
15. sodelovati s Pomorskim muzejem »Sergej Mašera« Piran, ki opravlja dejavnosti, ki so potrebne za opravljanje nalog v zvezi z varstvom solinarske kulturne dediščine in muzejske dejavnosti, in z izvajalcem javne službe za varstvo kulturne dediščine;

- v Koncesijski pogodbi za upravljanje krajinskega parka Sečoveljske soline in rabo naravne vrednote Sečoveljske soline v točki 2.1:

Koncesija za upravljanje parka obsega:

1. opravljanje varstvenih, strokovnih, nadzornih in upravljavskih nalog v parku,
2. izvajanje varstvenih režimov in drugih nalog s ciljem ohranjanja biotske raznovrstnosti rabe parka,
3. izvajanje nalog javne službe po 133. členu ZON oziroma drugem predpisu, ki določa naloge upravljavca zavarovanega območja,
4. izvajanje neposrednega nadzora po ZON oziroma drugem predpisu, ki ga nadomesti,
5. upravljanje nepremičnin na območju parka in stvari, ki jim služijo in so v lasti države,
6. vzdrževanje in obnavljanje infrastrukture parka.

Druge naloge upravljavca parka

Upravljavec parka za pridobivanje lastnega prihodka opravlja poleg navedenih nalog javne službe še nekatere dejavnosti, če so izpolnjeni ti pogoji:

- izvajanje nalog zunaj obsega (vsebin in časa) javne službe ohranjanja narave,
- ne gre za dejavnosti, za katere je treba pridobiti koncesijo ali druge pravice za rabo,
- gre za dejavnosti, ki zahtevajo majhen vložek delovnega časa (zakonsko dopustni vložek v številu nadur na posameznega zaposlenega) in zato nikakor ne krnijo izvajanja javne službe.

Te dejavnosti so povezane zlasti z/s:

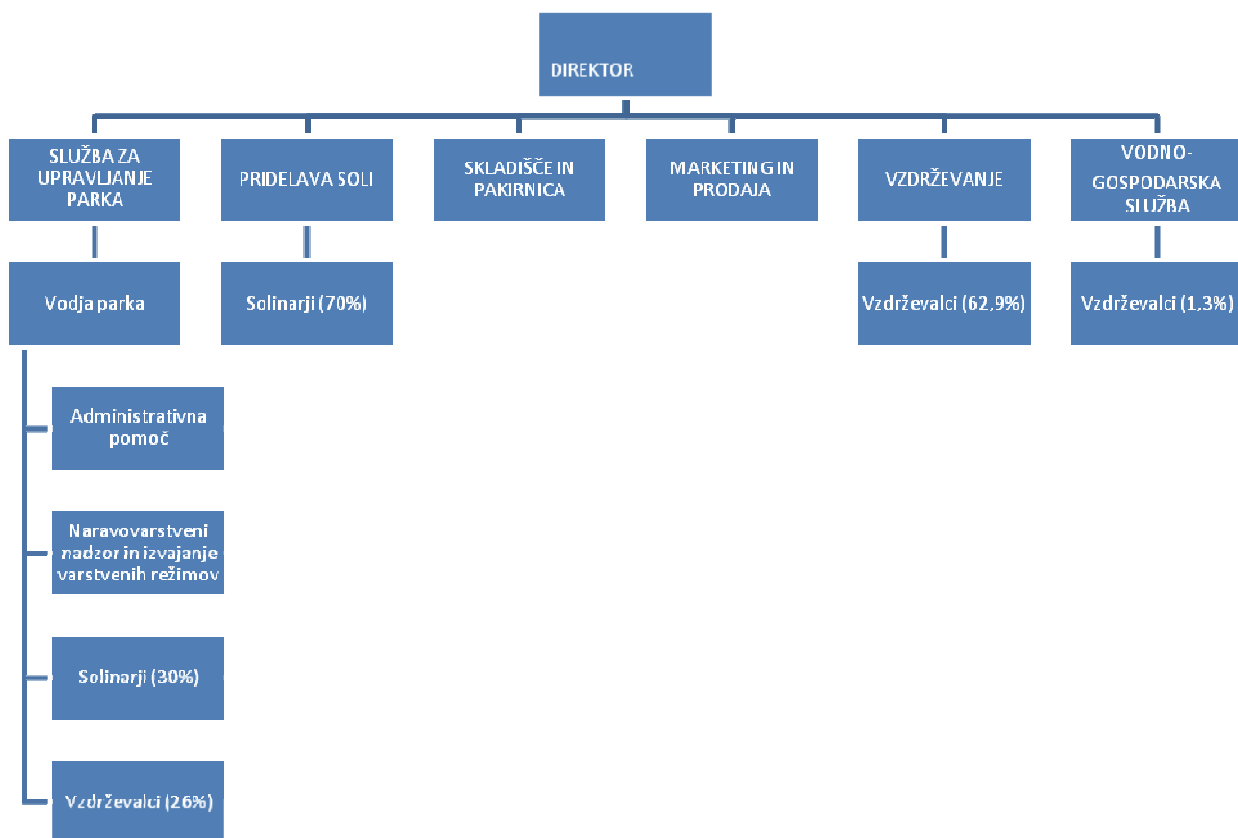
- izvajanjem porok v parku,
- izvajanjem drugih dogodkov v parku,
- komercialnim avdio-videosnemanjem, če vsebina in namen nista v nasprotju s cilji parka ter njegovo značilno in prepoznavno podobo, če snemanje poteka tako, da ne vpliva na vsebine parka in mu ne škodi tako, da pači njegovo podobo s prikazovanjem neusklajenih ravnanj v njem; pri tem se upošteva določilo 44. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine o prepovedi uporabe podobe in imena kulturnega spomenika brez soglasja lastnika;
- zagotavljanjem ponudbe pijače in hrane za zadovoljitev osnovnih potreb obiskovalcev parka.

Pri izvajanju navedenih dejavnosti upravljavec lahko uporablja parkovno opremo in sredstva, pri čemer naročnik storitve poleg delovnih stroškov plača najemnino/prispevek ter obratovalne in amortizacijske stroške. Tako pridobljena sredstva se vračajo v upravljanje parka.

5.3 Organiziranost upravljavca

Podjetje Soline, d. o. o., sestoji iz več enot oziroma stroškovnih mest: enote za pridelavo soli, skladišče in pakirnico, enote za trženje in prodajo, enote za vzdrževanje, vodnogospodarske službe in službe za upravljanje parka. Podjetje vodi direktor.

Park upravlja **Služba za upravljanje parka**, na čelu katere je vodja parka. Sestavljajo jo sodelavci za opravljanje upravljaljskih – strokovnih, varstvenih, izvedbenih in nadzornih nalog, za opravljanje upravno-administrativnih in finančnih nalog ter za vzdrževanje poslovnih prostorov, materiala in opreme (slika 1).

Slika 1: Organizacija podjetja

5.4 Načrt delovanja in razvoja službe za upravljanje

5.4.1 Izobrazba in delovne izkušnje

Naloge javne službe ohranjanja narave opravljajo zaposleni v podjetju Soline, d. o. o., ki izpolnjujejo pogoje, kakršne za delovna mesta s področja ohranjanja narave določa Katalog delovnih mest – tarifni del (Ministrstvo za okolje in prostor, št. 100-2/2007/32, z dne 11. 7. 2008) na podlagi Kolektivne pogodbe za dejavnost okolja in prostora – tarifni del (Uradni list RS, št. 60/2008). Pogoji se v prihodnje prilagajajo morebitnim spremembam navedenega kataloga. Nanašajo se zlasti na predpisano izobrazbo in zahtevane delovne izkušnje.

Parkovni nadzorniki se vključijo v sistem naravovarstvenih nadzornikov po Zakonu o ohranjanju narave, takoj ko bo Ministrstvo za okolje in prostor zagotovilo pogoje za pridobitev ustreznih pooblastil.

Obseg delovnih ur v naslednjih petih letih znaša 31.365 delovnih ur, kar je ekvivalent 15,03 polno zaposlenega, obseg delovnih ur v okviru projekta Life+ pa še dodatnih 89.752 delovnih ur, kar je ekvivalent 43,12 polno zaposlenega. Podjetje zaposli sodelavce za čas trajanja projekta Life+. Po zaključku projekta Life+ je za naslednjih pet let predvidenih 49.712 delovnih ur, kar je ekvivalent 23,9 polno zaposlenega.

[illegible]

Za upravljanje notranjih voda (vzdrževalci notranjih voda)		Višji vzdrževalec Vzdrževalec	2,55 ^{#1}	2,55 ^{#1}	2,55 ^{#1}	2,55 ^{#1}	2,55 ^{#1}	2,1 ^{#1}	
	Life+	Višji vzdrževalec	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		
Za izvajanje solinarstva		Solinar	1,8 ^{#1}	1,8 ^{#1}	1,8 ^{#1}	1,8 ^{#1}	1,8 ^{#1}	7,2 ^{#1}	
SKUPAJ			15,03^{#1}	15,03^{#1}	15,03^{#1}	15,03^{#1}	15,03^{#1}	23,9^{#1}	
	Life+		43,12	43,12	43,12	43,12	43,12		
	VSE		58,15^{#1}	58,15^{#1}	58,15^{#1}	58,15^{#1}	58,15^{#1}	23,9^{#1}	

Preglednica 1: Obseg nalog in aktivnosti 2011–2021

^{#1} – obseg nalog je odvisen od obsega izvajanja celotne solinarske dejavnosti

^{#2} – šifre delovnih mest so iz Kataloga delovnih mest – tarifni del (št. 100-2/2007/32 z dne 11. 7. 2008) na podlagi Kolektivne pogodbe za dejavnost okolja in prostora – tarifni del (Uradni list RS, št. 60/2008)

^{#3} – projekt Life+ z naslovom »Človek in narava v Sečoveljskih solinah«, ki ga je odobrila Evropska komisija in se izvaja v letih 2010 do 2015

5.4.3 Ovrednotenje nalog

Naloge se ovrednotijo v ekvivalentu plačilnega razreda, ki je za ustrezno delovno mesto naveden v Katalogu delovnih mest – tarifni del (Ministrstvo za okolje in prostor, št. 100-2/2007/32, z dne 11. 7. 2008). Podrobno se ovrednotenje nalog z navedbo ekvivalentnega plačilnega razreda prikaže v letnih načrtih. Pri vrednotenju vodstvenih nalog se ekvivalentno upošteva tudi Pravilnik o merilih za ugotavljanje delovne uspešnosti direktorjev s področja okolja in prostora (Uradni list RS, št. 28/06).

5.5 Razmerja med upravljavcem parka in upravljavcem Muzeja solinarstva

Med upravljavcem parka oziroma podjetjem Soline, d. o. o., in upravljavcem Muzeja solinarstva se urejajo medsebojna razmerja, zlasti glede vodnega režima, solinarstva, vzdrževanja nasipov in obiskovanja parka, s podrobnimi pisnimi dogovori, navodili ali sporazumi, in sicer na podlagi teh izhodišč:

- Solinarska dejavnost se na območju celotnih solin izvaja na podlagi ene koncesijske pogodbe, ki jo ima podjetje Soline, d. o. o. Podjetje opravlja tradicionalno solinarsko dejavnost na Leri in po srednjeveških postopkih na Fontaniggeah. Obiskovalcem parka se omogoča ogled obeh načinov pridobivanja soli na obeh območjih. Pri prikazovanju srednjeveškega solinarstva se upoštevajo navodila strokovnjakov Muzeja solinarstva zaradi čim večje avtentičnosti prikaza. Strokovnjaki Muzeja solinarstva obiskovalcem razlagajo postopke in predstavljajo kulturno dediščino.
- Vodni režim notranjih voda ter notranje nasipe in kanale na celotnem območju solin upravlja podjetje Soline, d. o. o., oziroma upravljavec parka, vključno s tistimi na območju Muzeja solinarstva, pri čemer upošteva varstvene režime in navodila za varstvo kulturne dediščine. Za zagotavljanje kar najboljših možnosti za prikazovanje srednjeveških metod pridelave soli se v kanalih Giassi in Cavani 131 vzdržuje čim nižji vodostaj, vsaj enkrat mesečno pa se v njima delno zamenja voda. Podrobnejša navodila glede upravljanja voda se opredelijo v Navodilih za upravljanje z vodnim režimom notranjih voda, notranjih nasipov in kanalov. V delu, ki vpliva na Muzej solinarstva, sodeluje pri pripravi teh navodil Pomorski muzej »Sergej Mašera«.

- Obiskovanje parka in Muzeja solinarstva se oglašuje vedno vsebinsko povezano z informacijami o obeh. Oba upravljavca na začetku koledarskega leta izdelata skupne vzorce oglasov in skupen načrt oglaševanja.
- Napovedi obiskov za vstopanje v park na Fontaniggeah bodisi po kopenski bodisi po morski poti, vključno z obiskom Muzeja solinarstva, se vodijo na enotnem elektronskem portalu, tako da jih lahko vnašata in se z njimi sproti seznanjata oba upravljavca hkrati.
- Za obiskovalce parka, vključno z Muzejem solinarstva, velja enotna cenovna ponudba za vstopanje v park. Vsak obiskovalec muzeja je hkrati obiskovalec parka. Vstop v muzej, kot tudi v multivizijsko središče in druge objekte, namenjene obiskovalcem, je prost.
- Upravljavec parka redno upravlja in vzdržuje vso potrebno infrastrukturo za vstopanje in obisk parka, vključno z infrastrukturo za dostop do Muzeja solinarstva.
- V Muzeju solinarstva se prodaja kot spominek tudi sol in drugi parkovni izdelki, v trgovini na Casermi se prodajajo tudi muzejski spominki, pri čemer se upravljavca parka in Muzeja solinarstva pisno dogovorita o višini rabata, ki pripada enemu in drugemu.
- Organiziranje in vodenje taborov in delavnic ter drugih oblik aktivnosti za praktično seznanjanje s solinarskim delom na območju Muzeja solinarstva še naprej izvaja upravljavec muzeja, pri čemer prenočitve na območju muzeja oziroma parka praviloma niso dopustne, ampak le izjemoma v zvezi z raziskovalnimi in študijskimi programi, ki jih izvajajo študentje etnologije ali drugih študijskih smeri s področja kulturne dediščine ali raziskovalci z domačih ali tujih univerzitetnih in drugih raziskovalnih ustanov, in to v minimalnem številu in minimalnih obdobjih (ne več kot 10 dni, največ dvakrat na leto). Pri tem muzej sodeluje z upravljavcem parka, ki zagotavlja možnosti za izvajanje praktičnega solinarskega dela. Tabore in delavnice ter druge oblike dejavnosti za praktično seznanjanje s solinarskim delom upravljavca oglašujeta na enak način kakor obiskovanje.
- Solinarski hiši ob kanalu Giassi na območju Fontanigge, ki se skladno s tem načrtom obnavljata (poglavje VI/1), sta namenjeni varstvu kulturne dediščine in izvajanju muzejskih dejavnosti.
- Pisne dogovore, navodila in sporazume na podlagi navedenih izhodišč pripravi upravljavec parka in upravljavec Muzeja solinarstva najpozneje v dveh mesecih po sprejetju Načrta upravljanja, o čemer seznani obe pristojni ministrstvi. Slednji dve tudi sodelujeta pri usklajevanju neenotnih pogledov na upravljanje.

6. NAČRT ZAGOTAVLJANJA FINANČNIH SREDSTEV

Viri financiranja parka so:

- a) prispevek države;
- b) prispevek koncesionarja – v koncesijski pogodbi ni določen delež, ki naj bi ga prispeval koncesionar;
- c) donacije in dotacije;
- d) lastni prihodki parka;
- e) sredstva iz državnih in mednarodnih projektov, skladov, organov, organizacij, mednarodnih programov pomoči...;
- f) drugi prihodki.

6.1. Predvideni stroški v obdobju 2011–2021

PREDVIDENI STROŠKI (EUR)	2011	2012	2013	2014	2015	2016–2021 /eno leto
Stroški dela	387.600	402.000	422.000	430.000	450.000	460.000
Stroški materiala in storitev	235.000	283.000	255.000	250.000	253.000	395.000
SKUPAJ	622.600	685.000	677.000	680.000	703.000	855.000
Stroški dela, materiala in storitev po projektu Life+-EU delež ^{#1}		185.759			247.678	
Investicijski stroški po projektu Life+ - EU delež ^{#1}		846.235			1.128.314	
Investicijski stroški po projektu SANBOX	52.000					
Investicijski stroški^{#4}	0	523.700	1.125.000	705.000	1.560.000	546.000
Investicijski stroški po Programu odprave posledic poplav^{#2}	2.001.500	1.000.002	3.500.000	3.500.000	1.870.000	
SKUPAJ	2.676.100	3.240.696	5.302.000	4.885.000	5.508.993	1.431.000

6.2. Predvideni finančni viri v obdobju 2011 – 2021

PREDVIDENI PRIHODKI IN NJIHOV VIR (EUR)	2011	2012	2013	2014	2015	2016– 2021 /eno leto
Lastni prihodek ^{#3}	90.000	100.000	110.000	120.000	130.000	130.000
Državni proračun – p.p. 2129	296.107	383.982	390.000	400.000	420.000	450.000
Projekti: CLIMAPARKS & HABIT CHANGE, SANBOX, novi	88.000	102.000	76.500	30.000	30.000	30.000
Donacije	10.000	10.000	10.000	15.000	15.000	15.000
Prispevek koncesionarja	190.493	89.018	90.500	115.000	108.000	260.000
SKUPAJ	674.600	685.000	677.000	680.000	703.000	885.000
Projekt Life+ - EU sredstva ^{#1}	0	1.031.995	0	0	1.375.993	-
Državni proračun – p.p. 9638 ^{#2}	2.001.500	1.000.002	3.500.000	3.500.000	1.870.000	-
Novi projekti ^{#4}	0	523.700	1.125.000	705.000	1.560.000	546.000
SKUPAJ	2.676.100	3.240.697	5.302.000	4.885.000	5.508.993	1.431.000

^{#1} – projekt Life+ (pojasnilo spodaj)

^{#2} – program odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008 (pojasnilo spodaj), ki vključuje tudi slovenski delež k projektu Life+

^{#3} – lastni prihodek (pojasnilo spodaj)

^{#4} – investicijsko vlaganje in vzdrževanje, vključno z novimi projekti iz državnih in mednarodnih projektov in skladov, mednarodnih programov pomoči, ki še niso odobreni, zlasti za nova investicijska vlaganja (pojasnilo spodaj)

#1 – Projekt Life+ »Človek in narava v Sečoveljskih solinah«

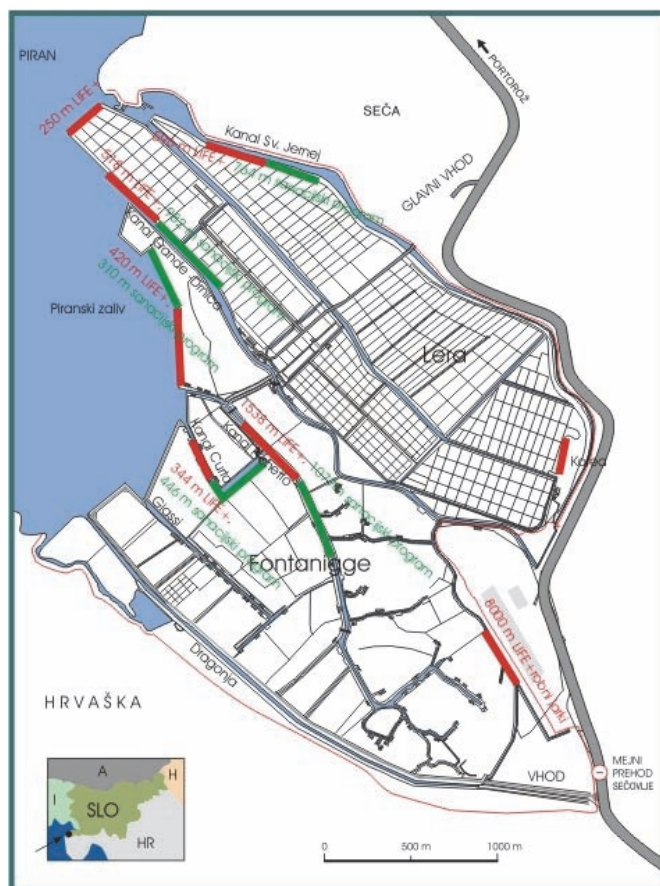
Evropska komisija je v okviru projektov Life+ upravljavcu parka odobrila projekt »Človek in narava v Sečoveljskih solinah«, ki se bo izvajal v letih od 2010 do 2015. Celotna njegova vrednost je 7.056.366 EUR, od tega prispeva EU 3.439.983 EUR, Ministrstvo za okolje in prostor pa 3.106.382 EUR, pri čemer se slovenski delež zagotavlja iz sredstev Programa odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008. Odnos med sanacijskim programom in projektom Life+ je prikazana na sliki 1 v poglavju VII/2.

Za nabavo opreme je namenjenih 352.800 EUR^{#01}. Preostala sredstva se porabijo za izvedbo različnih nalog, in sicer za nadgradnjo sanacijskih del na nasipih ob levi brežini kanala Sv. Jernej, čelnih nasipih, ob Drnici, kanalih Curto in Pichetto, za obnovo prizadetega habitata želve sklednice na območju Korea in preprečitev motenj s strani plenilcev. Poleg izvedbenih se bodo opravljala različna dela za uveljavitev projekta in zavarovanega območja.

^{#01} V projektu je načrtovan nakup teh osnovnih sredstev: hidravlični kopač do 100 kW, hidravlični kopač do 15 kW (2 pcs.), viličar, traktorska prikolica, vodna črpalka (6000 l/min), vodna črpalka (1600 l/min), 2 prenosna računalnika s portom in zunanji monitorjem, 2 GPS-mobilni napravi, 2 digitalni kameri 12 mio. pikslov, tovornjak 3,5 ton/dizel, nerjavna škatla za zunanje snemanje, videosnemalnik, 4 kamere, zunajhišni grelnik in ventilator (4 pcs.), midspan za IP-kamere, brezžični oddajnik/sprejemnik, televizor, sončni zbiralniki, barvni tiskalnik A3, kopirni stroj, teleskop s stojalom in torbo, projektor, projekcijsko platno, označevalne table, bralnik.

Časovna dinamika pričakovanega priliva sredstev iz EU je prikazana v preglednici 2.

Lokacija del, ki se izvajajo na podlagi Programa odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008 in projekta Life+, je prikazana na **sliki 1** spodaj.

Slika 1: Prikaz lokacij investicijskih del, ki se izvajajo po Programu odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008 (■) in projekta Life+ (■)

#2 – Program odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008

Decembra 2008 je morje zaradi močnega južnega vetra, znižanega zračnega pritiska in lastnega plimovanja poplavlilo nižja območja slovenske obale. Povzročena je bila izjemno velika škoda tudi v krajinskih parkih Strunjan in Sečoveljske soline. Na nekaterih točkah so se porušili obrambni nasipi solin in večina notranjih nasipov je bila prelita. Nasipi so se poškodovali ali porušili še ob upadanju gladine vode zaradi upadanja pornih tlakov v zaledju. Poleg tega je zaradi izjemno nizkih temperatur nastala zmrzal in posledično dodatne poškodbe.

Na podlagi ocene škode je vlada avgusta 2009 sprejela »Program odprave posledic neposredne škode na stvareh – objektih vodne infrastrukture, naravnih vrednotah in kulturni dediščini na območju krajinskih parkov Sečoveljske in Strunjanske soline po poplavi zaradi visokega plimovanja morja z dne 1. decembra 2008«. Ocenjena višina sredstev za odpravo posledic naravne nesreče za oboje solin znaša 17.600.000,00 EUR, samo za Sečoveljske soline pa 14.600.000 EUR. Ocena višine sredstev za posamezne objekte je razvidna iz preglednice 1. Program se izvaja v letih od 2009 do 2016.

	Območje	OCENJENA VREDNOST SANACIJSKIH UKREPOV (v EUR, vključno z DDV 20 %)
1.	Popravilo visokovodnih nasipov ob Drnici	4.400.000,00
2.	Popravilo visokovodnih nasipov ob kanalu Sv. Jernej	2.500.000,00
3.	Popravilo visokovodnih nasipov ob Dragonji	300.000,00
4.	Popravilo notranjih nasipov, črpanje vode in vzpostavitev habitatov	1.500.000,00
5.	Popravilo visokovodnih nasipov na morski strani	4.200.000,00
6.	Izvedba zapornice na kanalu Pichetto	1.000.000,00
7.	Popravilo kanala Giassi	700.000,00
	SKUPAJ	14.600.000,00

Preglednica 1: Ocenjena višina sredstev po posameznih objektih iz programa za odpravo posledic naravne nesreče za območje Sečoveljskih solin

Načrtovana dinamika zagotavljanja sredstev iz programa za odpravo posledic naravne nesreče po letih je prikazana v preglednici 2. V program se vključujejo tudi sredstva iz programa Life+, ki je opisan spodaj.

LETO	OBSEG POTREBNIH SREDSTEV ZA ODPRAVO POSLEDIC NEPOSREDNE ŠKODE PO POPLAVI za KP Sečoveljske soline (v EUR)	NAČRTOVANA DINAMIKA ZAGOTAVLJANJA SREDSTEV EU IZ PROGRAMA LIFE+ (v EUR)
2009	1.330.000,00	0,00
2010	800.000,00	1.031.995,00
2011	2.000.000,00	0,00
2012	1.600.000,00	1.031.995,00
2013	3.500.000,00	0,00
2014	3.500.000,00	0,00
2015	1.870.000,00	1.375.993,00
SKUPAJ	14.600.000,00*¹	3.439.983,00

*¹ – slovenski delež k projektu Life+ v višini 3.106.382,00 EUR je predvidoma vključen med sredstva Program odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008

Preglednica 2: Načrtovana dinamika zagotavljanja sredstev po letih

#3 - Viri lastnega prihodka parka

- vstopnina v park; zajema tudi »posebno« vstopnino za priveze pri obiskovanju parka v Drnici in vstopnino za uporabnike talasoterapije;
- prihodki od prodaje spominkov, trženja znamke parka KPSS, prihodkov od trgovine;
- prihodki od dejavnosti, povezanih z/s:
 - izvajanjem porok v parku,
 - izvajanjem drugih dogodkov v parku,
 - komercialnim avdio-videosnemanjem,
 - zagotavljanjem ponudbe pijače in hrane za zadovoljitev osnovnih potreb obiskovalcev parka.

#4 – Investicijska vlaganja in investicijsko vzdrževanje

Nameni investicijskega vlaganja v nepremičnine na območju parka in njihovega investicijskega vzdrževanja so:

1. za upravljanje parka se vlaga v infrastrukturo za obiskovanje ter za podporo ohranjanju ugodnega stanja vrst, habitatov in naravnih vrednot;

2. za tradicionalno solinarsko dejavnost se vlaga v infrastrukturo za izvajanje tradicionalnega solinarstva (solna polja, notranji nasipi in kanali ter solinarski objekti). Naložbe v solinarsko infrastrukturo so delno namenjene upravljanju parka, obenem pa prispevajo k varstvu kulturne dediščine;

Investicijska vlaganja so načrtovana v višini **10.631.400,00 EUR**, od tega v okviru Life+ projekta, ki ga financira Evropska komisija, in slovenskega deleža k Life+ projektu iz Programa odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008, v višini 5.339.700,00 EUR ter v okviru Sanbox projekta v višini 52.000,00 EUR. Za preostala načrtovana investicijska vlaganja v višini 5.239.700,00 EUR ni zagotovljenih finančnih sredstev, predvideva se pridobivanje sredstev iz državnih in mednarodnih projektov in skladov, mednarodnih programov pomoči in podobnih virov.

Načrtovana so naslednja investicijska vlaganja in investicijsko vzdrževanje (povzeta iz preglednic Nalog in aktivnosti v poglavju III/4):

1.1.4.1 Izdelava projektne dokumentacije za nadzor vodnega režima ter ekološko obnovo območja Korea in geodetske podlage ^{#10}	2011	70.000
1.1.4.2 Ekološka obnova območja Korea (strojno in ročno; dobava in prevoz materiala, odstranitev materiala, lesenih delov ^{#10}	2011-15	73.700
1.2.3.1 Tehnična dokumentacija, upravna dovoljenja ^{delno #10; #40}	2011-2015	120.000
1.2.4.1 Obnova Pichetta (strojno in ročno delo) ^{#10; #40}	2012-2014	1.359.000
1.2.4.2 Obnova Curta (strojno in ročno delo) ^{#10; #40}	2012-2014	176.000
1.2.5.1 Obnova notranjih nasipov na solnih poljih ^{#NOV}		15.000
1.2.6.1 Obnova podpornih zidov ^{#NOV}		7.000
1.2.7.1 Obnova notranjih zaporničnih mehanizmov ^{#NOV}		5.200
1.2.8.1 Obnova lesenih pilotov in oblog ^{#NOV}		2.500
1.2.9.1 Obnova solnih polj z revitalizacijo petole, nadaljevanje obnove solnih polj na južnem delu kristalizacije Lera ^{#NOV}	2011-2015	1.560.000
1.2.10 Ureditev pretočnih korit naličnega kanala poslužnic na Leri ^{#NOV}	2011-2015	250.000
1.2.11 Ureditev skladišč na Leri (nosilni stebri in fasada) ^{#NOV}	2011-2015	130.000
1.2.12 Postavitev lesenih solinarskih hišic za solinarje na južnem delu kristalizacije na Leri ^{#NOV}	2011-2015	70.000
1.2.13 Ureditev črpališča na drugem izhlapevanju s podzemno napeljavo kablov ^{#NOV}	2011-2015	90.000
1.2.14 Ureditev črpališča na Fontaniggeah ^{#NOV}	2011-2015	12.000
1.2.15 Ureditev skladišč in lesenih boksov na depozitu z odpremo soli na obstoječem območju gorvodno od vstopa na Leri ^{#NOV}	2011-2015	1.125.000
1.2.16 Obnova pomožnih objektov, kot je nekdanja kurilnica in drugi, ob upravni stavbi, za skladišči na Leri ^{#NOV}	2011-2015	80.000
2.2.4.1 Ureditev poti po desnem bregu Drnice ^{#NOV}	2011-2014	150.000
2.2.4.2 Ureditev poti na Leri od Drnice do Caserme ^{#NOV}	2011-2013	80.000
2.2.4.3 Ureditev poti od vhoda na Rudniku ob letališki stavbi ^{#NOV}	2014-2016	150.000
2.2.4.4 Ureditev poti na območju Korea ^{#10}	2014-2015	160.000
2.2.4.5 Postavitev mostu čez Pichetto in ureditev poti ^{#NOV}	2012-2013	16.000
2.2.4.6 Postavitev mostu čez Drnico ^{#NOV}	2014-2016	20.000
2.2.4.7 Ureditev poti na Stojbah ^{#NOV}	2012-2013	50.000
2.2.4.8 Obnova vrtljivega mostu čez Drnico ^{#NOV}	2012-2013	60.000
2.2.6.1 Priprava projekta, pridobitev dovoljenj, ureditev trase, postavitve tirnic,	2012-2014	610.000

nabava vlaka – zunanje storitve in nakupi #NOV		
2.2.7.1 Priprava projekta, pridobitev dovoljenj, ureditev trase, postavitve tirnic, nabava vlaka – zunanje storitve in nakupi #NOV	2019	600.000
2.2.8.1 Ureditev pomola na izlivnem delu Drnice #NOV	2013-14	25.000
2.2.8.2 Ureditev pomola na Drnici ob upravni stavbi #NOV	2011-2013	8.000
2.2.8.3 Ureditev manjšega pomola za kanu in pristana na Drnici in shrambe za kanu #NOV	2012	2.000
2.2.9.1 Ureditev parkirišča in nadstreška na Rudniku #NOV	2012-2013	30.000
2.2.9.2 Začasna ureditev 50 parkirnih prostorov za obiskovalce pred vhodom na Lero #NOV	2011-2014	12.000
2.2.9.3 Ureditev 15 parkirnih prostorov za obiskovalce pred vhodom na Fontanigge #NOV	2011-2014	5.000
2.2.10.1 Začasna ureditev okolju prijaznih sanitarij na vhodu Lera #30	2011	52.000
2.2.10.2 Ureditev in vzdrževanje sanitarij na ustrezen način za obiskovalce Fontanigge #NOV	2011/ stalno	60.000
3.2.2.3 Obnova morskega zidu (strojno in ročno delo) #10; #40	2011-2014	295.000
3.2.2.4 Obnova Drnica (strojno in ročno delo) #10; #40	2011-2015	359.000
3.2.2.5 Obnova kanala Sv. Jernej (strojno in ročno delo) #10; #40	2012-2014	827.000
3.2.2.6 Obnova skalometa Lera (strojno in ročno delo) #10; #40	2011	200.000
3.2.3 Vgradnja zapornice na ustju kanala Pichetto #40	2013-2015	1.000.000
3.2.4 Sanacija kanala Giassi #40	2013-2015	700.000
4.3.1 Postavitev zapornice in mehanizma za samodejno upravljanje #NOV	2011	15.000

SKUPAJ	10.631.400
od tega:	
Projekt Life+ in slovenski delež iz Programa odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008	5.339.700
SANBOX projekt	52.000
Nov projekt	5.239.700

10 - Projekt Life+ in #40 slovenski delež iz Programa odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008
30 - SANBOX projekt
NOV - Nov projekt - predvideva se pridobivanje sredstev iz državnih in mednarodnih projektov in skladov, mednarodnih programov pomoči ipd.; ni še zagotovljenih finančnih sredstev

6.3. Razmerja med stroški

Upravljanje parka se v podjetju prepleta z gospodarsko dejavnostjo pridobivanja soli, z izvajanjem vodnogospodarske javne službe, z rabo naravne vrednote. Razmerja stroškov dela ter materialnih in investicijskih stroškov upravljanja parka do stroškov dela ter materialnih in investicijskih stroškov gospodarske dejavnosti pridobivanja soli, izvajanja vodnogospodarske javne službe in rabe naravne vrednote se prikažejo v letnih programih in letnih poročilih dela upravljanja parka. Prikaže se tudi razmerje stroškov do izvajanja Programa odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008.

IV. VARSTVENE IN RAZVOJNE USMERITVE, VARSTVENI REŽIMI ZA RAVNANJA, DEJAVNOSTI IN POSEGE TER NJIHOVA UMESTITEV V PROSTOR

Pojem »ravljanja, dejavnosti in posegi« zajema vse dejavnosti, ki se v parku izvajajo ali načrtujejo, a ne spadajo med neposredne dejavnosti ohranjanja narave, ampak med naloge drugih javnih služb, npr. varstva kulturne dediščine in urejanja voda ali splošne ali posebne rabe naravnih virov oziroma naravne vrednote. Njihovi nosilci so fizične in pravne osebe. Za doseganje varstvenih ciljev parka je ključno, da se vse dejavnosti, ravnanja in posegi izvajajo tako, da s temi cilji niso v nasprotju oziroma jih podpirajo ter omogočajo pozitivne sinergijske učinke varstva in razvoja. S tem namenom se določajo varstvene in razvojne usmeritve.

Posegi in dejavnosti se načrtujejo in izvajajo v skladu z varstvenimi režimi na podlagi Uredbe in drugih pravnih aktov ter v skladu z varstvenimi in razvojnimi usmeritvami ob upoštevanju načela trajnosti ter optimalnega doseganja varstvenih in drugih ciljev parka. Pri tem se s posebno pozornostjo obravnavajo in upoštevajo živa bitja, rastline in živali, zlasti v obdobjih, ko so posebno občutljivi, npr. med prezimovanjem, razmnoževanjem in vzrejo mladičev. Za obdobje razmnoževanja ptic, to je gnezdenja in vzreje mladičev, se šteje obdobje od 1. marca do 1. septembra.

1. Splošne varstvene in razvojne usmeritve

- Dejavnosti, ki niso neposredno povezane s solinarstvom, se izvajajo le na majhni površini in v majhnem obsegu, tako da nista okrnjena ekološki in krajinski značaj območja ter izvajanje solinarske dejavnosti.
- V park se ne uvajajo dejavnosti in ravnanja, ki zahtevajo dodatno trajno opremljenost s komunalno infrastrukturo, stacionarno prebivanje ali prenočevanje ali ki so množični, npr. kongresni turizem in drugo, kar bi lahko bistveno vplivalo na park in s tem načrtom ni opredeljeno.
- Dejavnosti, ravnanja in posegi se izvajajo tako, da se izognejo območjem zgostitve rastlin in živali, in sicer območjem zgostitve gnezdišč ptic praviloma med 1. marcem in 1. septembrom, območjem zgostitve prezimujočih ptic pa praviloma med 1. decembrom in 1. marcem.

2. Varstvene in razvojne usmeritve za posamezna ravnanja, dejavnosti in posege:

2.1 Upravljanje zunanjih voda

- Dotok vode se upravlja tako, da se ne slabša ugodno ekološko stanje rastlin, živali in njihovih habitatov, predvsem pa da se ne spremeni bistveno kakovost in količina vode, pri čemer se upošteva varstvene režime glede kulturne dediščine.
- Vodna infrastruktura se praviloma vzdržuje in obnavlja z uporabo plovnega bagra z morja, čeprav je izvajanje teh del odvisno od morske gladine in so posamezni objekti zaradi nizke gladine lahko dalj časa nedostopni. Dodatne kopenske dostopne in servisne poti se namreč ne vzpostavljajo, razen intervencijskih dostopov na kopni strani visokovodnih in visokomorskih nasipov za izvajanje vzdrževalnih in intervencijskih del. Te poti se po posegu fizično zaprejo.

- Vzdrževalna in obnovitvena dela na vodni infrastrukturi (nasipih, obalnih zidovih ...) se izvajajo po sodobni tehnologiji, vendar ob upoštevanju namena zavarovanja parka in naravovarstvenih ter kulturovarstvenih omejitev v skladu s predpisi, zaradi česar se v čim večji meri uporabljajo tradicionalni postopki, znanje in izkušnje, ki so se v preteklosti izkazali za najustreznejše v posebnem solinskem okolju.
- Za večino vzdrževalnih in obnovitvenih del se uporabljajo naravni materiali; značilen gradbeni material v solinah je že stoletja kamen in solinsko blato kot vezivo in tesnilo, vse skupaj pa je utrjeno z lesenimi piloti, plohi in žico; tudi pri investicijskem vzdrževanju se v čim večji meri upoštevajo preizkušene tradicionalne tehnike (npr. težnostni kamniti zidovi).
- Gradnja pri vzdrževanju in obnavljanju vodne infrastrukture poteka v obdobjih, ko teren ni razmočen od močnih ali dolgotrajnih padavin, sicer so posledice v naravi po uporabi mehanizacije velike.

2.2 Varstvo kulturne dediščine*

* - za območje Fontanigge; varstvo in ohranjanje kulturne dediščine se omogoča in izvaja tudi na ostalem delu Sečoveljskih solin – na Leri in je posredno zajeto v poglavjih IV/3/1.2 in IV/3/3.1.

Objekti

- Na Fontaniggeah, kjer srednjeveškega solinarstva v nekdanjem obsegu ni mogoče več vzpostaviti, se izvajajo kulturnovarstveni ukrepi, kakršni so konservacija in rekonpozicija, ki preprečujejo slabšanje stanja ostankov solinarskih objektov oziroma ga izboljšujejo, obenem pa ne spreminjajo in izbrisujejo pričevalnosti nekdanjega solinarstva in življenja ljudi na solinah.
- Solinarske hiše na Fontaniggeah se restavrirajo, rekonstruirajo ali revitalizirajo le za varstvo in predstavitev kulturne dediščine ali upravljanje parka za obiskovanje, doživljanje, spoznavanje ali razlago kulturne dediščine in narave, skladno s tem načrtom. Obnovljeni objekti se ne namenjajo stacionarnemu prebivanju, lovu, ribolovu, turizmu, rekreaciji in športu. Pred pripravo in prijavo projektov za obnovo (rekonstrukcijo ali revitalizacijo) se določi njihova bodoča namembnost soglasno z upravljavcem parka in pristojnimi službami za varstvo narave in varstvo kulturne dediščine.
- Solinarski hiši ob kanalu Giassi na Fontaniggeah, ki se skladno s tem načrtom obnavljata (poglavje VI/1), se namenjata varstvu kulturne dediščine in izvajanju muzejskih dejavnosti.
- Kulturnovarstveni ukrepi se prednostno izvajajo na objektih, kjer je omogočen dostop, tako da ni treba dodatno urejati poti in da njihova lokacija ne povzroča novih konfliktnih okoliščin glede na cilje parka; če je treba vzpostaviti začasne poti, se po zaključku del odstranijo (teren se vzpostavi v prvotno stanje).

Srednjeveško solinarstvo na območju Muzeja solinarstva

- Za predstavitev srednjeveškega postopka pobiranja soli se uporabljata obstoječi dve solni polji. Ta predstavitev se ne širi na druga solna polja.
- Pri upravljanju vodnega režima zaradi prikazovanja srednjeveške pridelave soli se upoštevajo ekološke zahteve rastlin in živali ter njihovih življenjskih okolij, zato se ta ne poplavlja in ne izsušujejo oziroma se vodni režim ne spreminja tako, da bi bilo ogroženo preživetje.

- Vegetacijska zarast se zaradi prikazovanja srednjeveškega pridobivanja soli kosi in odstranjuje le zunaj gnezditvene sezone ptic, to je med 1. septembrom in 1. marcem, razen tik ob funkcionalnih stavbah Muzeja solinarstva v pasu do 3 m, kjer se košnja lahko opravlja celoletno.

Omogočanje obiskovanja in spoznavanja solinarstva na območju Muzeja solinarstva

- Obiskovanje Muzeja solinarstva naj bo čim manj moteče za naravo in druge obiskovalce v parku, s čim manjšo uporabo motornih vozil, po zagotovitvi okolju prijazne rešitve skupinskega prevoza pa sploh brez motornih vozil.
- Spodbuja se obiskovanje Muzeja solinarstva po morju in z uporabo koles po poti na nasipu ob Dragonji.
- Na območju Muzeja solinarstva se preprečujeta hoja in zadrževanje obiskovalcev zunaj označenih poti, redno se vzdržujejo smetnjaki in čistijo odpadki.
- Na območju Muzeja solinarstva se za obiskovalce namestijo oziroma uredijo stranišča, ki se redno vzdržujejo in čistijo z odvozom usedlin; stacionarno komunalno omrežje se na prvem območju parka ne gradi.
- V Muzeju solinarstva se izdaja tudi promocijsko gradivo parka.
- Organiziranje in vodenje taborov in delavnic ter podobnega za praktično seznanjanje s solinarskim delom na območju Muzeja solinarstva še naprej izvaja upravljavec muzeja, pri čemer prenočitve na območju muzeja oziroma parka praviloma niso dopustne, ampak le izjemoma v zvezi z raziskovalnimi in študijskimi programi, ki jih izvajajo študentje etnologije ali drugih študijskih smeri iz kulturne dediščine ali raziskovalci z domačih ali tujih univerzitetnih in drugih raziskovalnih ustanov, in to v minimalnem številu in minimalnih obdobjih (ne več kot 10 dni, največ dvakrat na leto). Pri tem muzej sodeluje z upravljavcem parka, ki zagotavlja možnosti za izvajanje praktičnega solinarskega dela. Taborje in delavnice ter druge oblike dejavnosti za praktično seznanjanje s solinarskim delom oglašujeta na enak način kakor obiskovanje.

2.3 Varstvo okolja (pred onesnaževanjem)

- Občina izvede prednostne komunalne ureditve v neposredni okolici parka.

2.4 Solinarska dejavnost za pridobivanje mineralnih surovin^{#1}

^{#1} Pretežni del solinarske dejavnosti se izvaja kot raba mineralne surovine, le cca. tretjina dejavnosti se šteje za dejavnost javne službe ohranjanja narave. Ne glede na to je celotna solinarska dejavnost opisana pri upravljanju parka v poglavju III/4/1.2. V tem poglavju so navedene tudi varstvene usmeritve za upravljanje in solinarsko dejavnost v smislu rabe mineralne surovine.

➡ Glej poglavje III/4/1.2.

2.5 Rekreativna in turizem

- Rekreativne dejavnosti se izvajajo v omejenem obsegu – kot »pasivna rekreacija«, v oblikah, ki niso moteče za okolje in naravo. Izvajajo se lahko tiste dejavnosti, ki ne zahtevajo posegov v prostor, so vezane na mrežo označenih poti, ne povzročajo hrupa, niso množične (ne več kot 100 ljudi), ne vodijo v drobitev habitatov in ne onesnažujejo okolja. Izvajalci plačajo vstopnino v park.
- Rekreativne in turistične dejavnosti se izvajajo zunaj prvega območja.
- Organizirani programi joge in druge oblike duhovnega sproščanja se izvajajo s predhodnim soglasjem upravitelja parka, s katerim se določijo čas, kraj in drugi pogoji izvedbe. Izvajalci plačajo vstopnino v park.
- V parku se ne spuščajo modelna letala, plovila in vozila, ker to vznemirja živali, kar je v skladu s 3. členom Uredbe prepovedano.

Veslanje s kanuji

- Veslači, ki niso člani Veslaškega kluba Piran, lahko do označenih mest za spuščanje in dvigovanje plovil iz vode prihajajo le po označenih poteh in morajo plačati vstopnino v park.

Izvajanje dejavnosti Veslaškega kluba Piran

- Veslanje se lahko trenira le v kanalu Drnica, in sicer v obstoječih okvirih.

Termalni turizem

- Termalni turizem, kakršna je talasoterapija, ki vključuje izkoriščanje solnega blata v zdravilne namene, lahko poteka na površini, določeni v prostorskem načrtu na Leri, in sicer tako, da je zmogljivost term največ 80 oseb naenkrat, da se dostop do term zagotavlja le po morju prek novozgrajenega pomola v izlivnem delu v Drnici in peš ter da se pri tem ne razvijajo dodatne gostinske in druge dejavnosti. Udeleženci talasoterapije se na solinah ne zadržujejo dlje od trajanja terapijskega postopka. Odpadne vode in izrabljeno solno blato se odvajajo oziroma odlagajo tako, da ne škodujejo parku. Vsa infrastruktura, vključno z objekti, se izvede tako, da se vizualno vklaplja v solinsko krajino.

Gostinska dejavnost

- Gostinska dejavnost se v parku za zunanje uporabnike, ki niso obiskovalci ali udeleženci dogodka v parku, ne izvaja.

 Karta 20: Rekreativne dejavnosti, turizem

2.6 Kmetijstvo

- Čim več lastnikov/najemnikov kmetijskih površin se vključi v programe finančnih spodbud za integrirano pridelavo in opuščanje rabe v okviru Slovenskega kmetijskošolskega programa (kmetijskošolski ukrepi).
- Izvaja se tradicionalna kmetijska dejavnost in kmetijstvo na tretjem območju parka ter najmanj po standardih integrirane pridelave.
- Za gojenje in varstvo rastlin se uporabljajo naravna in ne agrokemična sredstva.

- Pri izvajanju kmetijske dejavnosti se uporabljajo domače, gensko nespremenjene vrste ali sorte.
- Karta 21: Kmetijske površine, travišča

2.7 Lov in ribolov

- V parku, ki je nelovna površina, se v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu lahko izvajajo izredni posegi – poseg v populacijo divjadi na lovnih ali nelovnih površinah ne glede na lovno dobo v dogovoru z upravljavcem parka. Razloge za izredno poseganje določa navedeni zakon, če se, primeroma, s tem prepreči resna škoda na premoženju, za zdravje ljudi in javno varnost, pa tudi iz drugih nujnih razlogov prevladovanja javne koristi, ki so lahko tudi socialni ali gospodarski, ter zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje in ob taki poškodbi divjadi ali utemeljenem sumu bolezni, zaradi katere osebek ni sposoben preživeti v naravnem okolju.
- Pri načrtovanju upravljanja divjadi v oklici parka se upoštevajo pritiski osebkov prilagodljivih plenilskih vrst in invazivnih tujerodnih vrst na biotsko raznovrstnost parka.
- Športni ribolov je mogoč le zunaj parka v morju, pri čemer se lahko uporabljajo za stojišča visokomorski nasipi (tj. skalomet na zunanji morski strani) od ustja Dragonje (severno od nekdanje carinarnice) do kanala Curto, ki so na meji parka. (Glej karto 20.)
- Ribiči lahko do mest za ribolov prihajajo le po označenih poteh in po makadamski poti ob Dragonji ter morajo plačati vstopnino v park.
- Ribolov v Dragonji, Drnici, kanalih Sv. Jernej, Giassi, Pichetto, Lera in drugih je prepovedan.

2.8 Marikultura

- Morski organizmi se lahko gojijo le na drugem območju parka na Leri.
- Gojijo se izključno morski organizmi domorodnih vrst.
- V gojitvene postopke se praviloma ne vnašajo nobena dodatna hranila, zdravila ali biološki zatiralci škodljivcev, če pa je to izjemoma nujno in strokovno utemeljeno, se predhodno predvidi in prepreči vse možne negativne vplive na park.
- Gojitelj z lastnimi sredstvi sproti spremlja vpliv dejavnosti na ekosistem in poroča upravljavcu parka.
- Vzgojeni morski organizmi se odvažajo po morju oziroma se iztovarjajo v območju ribiškega пристanišča oziroma ribogojne baze, ki je tudi mesto prvega pretovora ujetih morskih organizmov, od kjer se odpremlja ribiške proizvode po cesti ob kanalu Sv. Jerneja, predelava pa poteka le zunaj parka.
- Gojenje školjk in rib ter ostalih morskih organizmov pred solinami se izvaja na način, s katerim se zagotavlja čim manjši negativni vpliv na park.

- Delovanje ribiškega pristanišča oziroma ribogojne baze vključno z iztovarjanjem, skladiščenjem, vzdrževanjem plovil in opreme, odstranjevanjem in odvajanjem odpadkov ter transportom, se uredi dodatno tako, da se čim bolj zmanjša škodljiv vpliv na park.

2.9 Uporaba vozil in plovil^{#01}

^{#01} – v drugem območju parka

Pogoji vožnje in ustavljanja motornih vozil

- Motorna vozila se praviloma ustavljajo in parkirajo na parkiriščih pred parkom.
- Motorna vozila se za izvajanje solinarske dejavnosti, javne službe urejanja voda, javne službe varstva kulturne dediščine, dejavnosti veslaškega kluba in dostopanje do upravne stavbe parka uporabljajo čim bolj premišljeno, po možnosti z organiziranjem skupinskega prevoza.
- Za vožnjo se ne uporabljajo dvo- in štirikolesniki ter podobna vozila na motorni pogon, namenjena za vožnjo po brezpotjih.
- Hitrost vožnje z motornimi vozili je največ 20 km/uro.
- Za motorni promet se v parku ne gradijo nove ceste in parkirišča. Ceste in druge površine se v parku ne asfaltirajo.

Pogoji vožnje in ustavljanja motornih plovil

- Motorna plovila se uporabljajo:
 - v kanalu Sv. Jernej dolvodno od mostu pri vhodu na Leri (od parcele št. 7680, k. o. Portorož),
 - v Drnici dolvodno od vrtljivega mostu v bližini upravne stavbe (od parcele št. 3453, k. o. Sečovlje)
 in gorvodno (določeno s predpisom ministra) od vrtljivega mostu za omogočanje prehoda plovil lokalnih prebivalcev, ki imajo stalno prebivališče v krajevni skupnosti Sečovlje, do njihovih privezov zunaj parka.
- Za vožnjo po parku se ne uporabljajo vodni skuterji.
- Hitrost vožnje vodnih plovil je največ 2 milje/uro.
- Plovila se v parku ustavljajo le ob pomolih, pristanih ali privezih ter se ne sidrajo.
- Plovba v parku je praviloma mogoča od sončnega vzhoda do ure po sončnem zahodu.
- Na plovilih v parku se ne prenočuje in se ne izvajajo ravnanja, s katerimi bi se povzročalo kakršno koli onesnaževanje okolja z odpadki, odplakami, hrupom ali svetlobo. Plovil v parku ni dovoljeno servisirati ali popravljati, razen na območju popravilnic, ki imajo za to pridobljena ustrezna dovoljenja.
- Plovila se v parku ne spuščajo v vodo, razen na za to urejenih in v naravi označenih mestih.

Glej karto 20.

Urejanje in upravljanje privezov

- Trajni privezi se na območju parka za zunanje uporabnike urejajo in omogočajo le v kanalu Sv. Jernej.
- Privezi v kanalu Sv. Jernej se uredijo tako, da se:
 - ohrani desna brežina kanala z rastišči halofitov v obstoječem stanju,
 - ohrani blag naklon brežine in bibavičnega pasu,
 - ohrani dinamika plimovanja in vodni tok,
 - postavijo okolju prijazni privezi, pri čemer se izhaja iz obstoječega načina postavljanja lesenih konstrukcij pomolov na pilotih,
 - postavi največ 285 privezov.
- Privezi se upravljajo tako, da se:
 - izvaja nadzor nad njimi v kanalu,
 - na plovilih ne dopušča prenočevanje,
 - v kanalu ne dopuščata popraviljanje in vzdrževanje plovil,
 - ob kanalu ne parkirajo vozila, razen na za to označenih mestih,
 - premestijo sanitarije in zabojniki za odpadke na začetek kanala,
 - hitrost plovbe omeji na 2 milji/uro.

Opomba:

Vožnja in ustavljanje vozil in plovil za obiskovanje parka (za kar se šteje vsako vstopanje s plovili v park, razen pri plutju do privezov v kanalu Sv. Jernej in prehodu domačinov po Drnici) je obravnavana v poglavju III, točki 2.1 in 2.2: Usmeritve za upravljanje.

Vožnja in ustavljanje vozil in plovil za izvajanje rekreacijske dejavnosti je obravnavana v tem poglavju, točka 2.5.

Karta 22: Plovni kanali

Karta 23: Privezi

2.10 Znanstvenoraziskovalno delo

- Znanstvenoraziskovalno delo v parku se sme izvajati le s predhodnim dogovorom z upravljavcem parka, pri čemer izvajalec znanstvene raziskave predloži upravljavcu predhodno pisno obvestilo s podatki o kraju, trajanju, načinu in namenu njene izvedbe.
- Na prvem varstvenem območju se raziskave lahko izvajajo le zaradi varstva naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti, iz ekoloških razlogov in zaradi potreb javnih služb urejanja voda in kulturne dediščine.
- Pri znanstvenoraziskovalnem delu se praviloma uporabljajo neinvazivne metode, pri katerih se živali ne osvetljujejo, vznemirjajo ali ubijajo.
- Pri znanstvenoraziskovalnem delu se uporablja le omejen obseg opreme, ko je končano, pa jo je treba odstraniti in na območju vzpostaviti stanje, kakršno je bilo pred izvajanjem tega dela.
- Izvajalec znanstvenoraziskovalnega dela po raziskavi predloži svoje izsledke.

2.11 Dogodki

- Na parkovnem območju se lahko organizirajo in prirejajo nemnožični dogodki, ki so vsaj posredno povezani s parkom, pri čemer število udeležencev posameznega dogodka ne sme presegati 100 oseb. Športne, kulturne in druge javne prireditve, ki so praviloma množične, se na območju ne prirejajo.
- Dogodki se praviloma prirejajo zunaj prvega območja. Lahko se organizirajo le tam, kjer ni škodljivega vpliva na biotsko raznovrstnost.
- Udeleženci praviloma pridejo na dogodek peš ali s kolesi; izjeme so za ljudi z omejitvami pri gibanju in med neugodnimi vremenskimi razmerami. Pri izjemnem dostopu do kraja dogodka z motornimi vozili se praviloma organizira skupinski prevoz.
- Pri organiziranju dogodkov, vključno s porokami in drugimi zasebnimi dogodki, praviloma za omejeno število ljudi (do največ 15 oseb) je treba predhodno pridobiti soglasje upravljavca parka, ki ob dogodku zagotovi spremljanje in nadzor.
- Dogodki praviloma ne smejo trajati več kot 2 uri po zaprtju parka za obiskovalce.

2.12 Snemanje in fotografiranje v komercialne namene

- V parku se izvaja komercialno avdio-videosnemanje, če vsebina in namen nista v nasprotju s cilji ter značilno in prepoznavno podobo parka, če je snemanje takšno, da ne vpliva na vsebine parka in mu ne škodi tako, da izkrivlja podobo parka s prikazovanjem neustreznih ravnanj v njem.
- Avdio-videosnemanje v komercialne namene je mogoče le ob predhodnem soglasju upravljavca parka, v katerem se določijo zlasti pogoji snemanja, morebitna varščina, stroški storitev parka, spremljanja in nadzora.

3. Varstvene usmeritve na vplivnem območju parka

- Vsi posegi, ravnanja na vodotokih, morju in kopnem, ki je del vodnega zaledja solin, se izvajajo tako, da se ohranja obstoječi vodni režim in se ne slabša kakovost vode oziroma da se njeno stanje izboljšuje; zato se zagotavljata nadzorovano zbiranje in odvajanje odpadnih in odcednih voda.
- Ravnanja, ki bi se izvajala tako blizu parka, da lahko vznemirjajo živali v parku – na primer zračne (mitingi, akrobatski leti, padalci, baloni, modelna letala ...), kopenske (dirke z motornimi vozili ...) ter vodne športne (dirke s čolni, deskanje s padalom, vožnja s skuterji ...) in rekreativne dejavnosti – se izvajajo le izjemoma in sicer v takih časovnih razporedih, da je živalim in ljudem v parku zagotovljeno obdobje miru. Organizatorji in izvajalci teh dejavnosti se o izvajanju le-teh predhodno dogovorijo z upravljavcem parka.
- Za prepovedane posege in ravnanja (iz drugega odstavka 4. člena Uredbe), ki se izvajajo na območju zunaj parka, neposredno ob meji s prvim območjem parka, in ki bi lahko negativno vplivali na vzrejo mladičev, se poleg letalskih mitingov, motornih dirk in podobnih prireditev štejeta tudi deskanje po morju in deskanje s padalom. Ti dve športni dejavnosti se izvajata le zahodno od črte med točkama A – od skrajnega robu Lere, in B – do izliva Dragonje, in to na desni brežini, kakor prikazuje karta.

Glej karto 20.

- Nočno osvetljevanje v oklici parka se prednostno in v čim krajšem možnem času uskladi s predpisanimi standardi.
- Reklamne in druge table, ki kvarijo krajinsko podobo solin oziroma parka, se postavljajo v oddaljenosti najmanj 200 m od parkovne meje.
- Letališka dejavnost se usmerja v povečevanje rednih prog in čarterskih letov, ki so za park in biotsko raznovrstnost sprejemljivejši. Šole letal in helikopterjev se iz zračnega prostora nad solinami, ki spadajo med najpomembnejše in turistično najprivlačnejše nacionalne vrednote, po možnosti preusmerijo drugam.
- V zračnem prostoru nad parkom se zaradi motenj in vznemirjanja ptic ne izvajajo športne in rekreativne zračne dejavnosti med gnezdenjem ali pa se izvajajo kar najmanj, dolgoročno pa se iz tega zračnega prostora preusmerijo, kakor je navedeno v prejšnji alineji. Izvzeto je vzletanje in pristajanje letal.

V. PROGRAM DELA JAVNE SLUŽBE VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE NA OBMOČJU MUZEJA SOLINARSTVA IN JAVNE SLUŽBE UREJANJA VODA

1. PROGRAM DELA JAVNE SLUŽBE VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE NA OBMOČJU MUZEJA SOLINARSTVA

Predstavitev materialne in nematerialne kulturne dediščine v Slovenski Istri ima v sredozemskem prostoru zaradi tradicionalnega in svojstvenega pridobivanja soli, ki temelji na večstoletni dediščini (začetki segajo v srednji vek), pomembno mesto v okolju.

Izvajanje programa dela javne službe varstva kulturne dediščine na območju Muzeja solinarstva se izvaja v skladu z veljavno zakonodajo na kulturnem področju: Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08 in 4/10) in podzakonski akti. Kulturno dediščino podrobneje ureja Zakon o varstvu kulturne dediščine ZVKD-1 (Uradni list RS, št. 16/08 in 123/08; v nadaljevanju: ZVKD-1) in podzakonski akti. Za razglašeni kulturni spomenik državnega pomena Sečovlje – Muzej solinarstva v Krajinskem parku Sečoveljske soline (EŠD 13697) se upoštevajo tudi določila, ki izhajajo iz Odloka o razglasitvi Muzeja solinarstva za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 29/01).

Iz navedenih zakonskih podlag se povzemajo naloge javne službe premične kulturne dediščine oziroma muzejske dejavnosti, ki so tudi v skladu z Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran (Primorske novice, Uradne objave, št. 37/06) – na podlagi tega odloka izvaja naloge javne službe varstva kulturne dediščine Muzeja solinarstva javni zavod Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran. Med te naloge spadajo:

- osnovna javna služba: identificiranje, akcesija in inventariziranje premične in žive dediščine, dokumentiranje, preučevanje (znanstvenoraziskovalno delo), vrednotenje in razlaganje premične

iz žive dediščine, priprava in izvedba konservatorsko-restavratorskih postopkov na premični dediščini državnega pomena, varovanje in hranjenje zbirk, izvajanje programov pripravnštva in izpopolnjevanja; ter

- javna služba predstavljanja in dostopnosti kulturnih vrednot spomenika državnega pomena – Muzeja solinarstva v Krajinskem parku Sečoveljske soline. To pomeni, da je muzej v krajinskem parku dostopen oziroma odprt najširši javnosti z muzejsko predstavitevjo predmetov kulturne dediščine in žive dediščine (učno-demonstracijsko delo oziroma pedagoško-andragoški progami *in situ*) ter izdajanjem publikacij in učinkovito predstavitevjo v medijih.

Navedene naloge javne službe prispevajo k trajni ohranitvi kulturnih, tehniških, etnoloških, krajinskih, likovnih in zgodovinskih vrednot, varovanju in ohranjanju pričevalnosti kulturnega spomenika Muzeja solinarstva z izjemno nepremično, premično in živo kulturno dediščino, ki izhaja iz tradicionalnih, srednjeveških postopkov pridobivanja soli.

Za izvajanje navedenih dejavnosti so potrebna finančna sredstva, ki se zagotavljajo iz sredstev državnega proračuna (Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za okolje in prostor) in pridobljenih sredstev iz uspešnih kandidatur na mednarodnih razpisih ter lastnih prihodkov.

Za pregledno, gospodarno in učinkovito načrtovanje in porabo proračunskih in drugih sredstev je potrebna specifikacija v skladu z zakonodajo na kulturnem in finančnem področju za:

- stroške dela,
- splošne materialne stroške (stroški obratovanja, npr. komunalni stroški, čiščenje, vzdrževanje vozil, zavarovalne premije),
- programske materialne stroške za izvajanje osnovne javne službe, predstavitve, dostopnost, uveljavljanje kulturnih vrednot,
- stroške nakupa opreme (tj. opreme za zagotavljanje varovanja, informatizacijsko podporo, depoje) in
- investicijsko vzdrževanje (obnova objektov kulturne dediščine).

STROŠKI 2011–2021							
VRSTA STROŠKOV v EUR	LETO						VIR SREDSTEV
	2011	2012	2013	2014	2015	2016–2021 /leto	
STROŠKI DELA – 1 redno zaposlen kustos	25.000	25.000	25.000	25.000	30.000	30.000	Ministrstvo za kulturo

SPLOŠNI MATERIALNI IN OSNOVNI PROGRAMSKI STROŠKI Obratovanje muzeja, izvajanje osnovne muzejske javne službe in zagotavljanje dostopnosti do kulturnih vrednot	20.000	20.000	20.000	20.000	24.000	24.000	Ministrstvo za kulturo
STROŠKI PREDSTAVLJANJA KULTURNE DEDIŠČINE V PARKU Razlaganje, predstavljanje kulturne dediščine v parku, organiziranje taborov	23.000	25.000	25.000	30.000	35.000	35.000	Ministrstvo za okolje in prostor ^{#1} od leta 2012!
NAKUP OPREME	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	Ministrstvo za kulturo
NALOŽBE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE Objekti kulturne dediščine Obnova dveh objektov ob kanalu Giassi	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	Ministrstvo za kulturo, mednarodni projekti
SKUPAJ	172.000	174.000	174.000	179.000	193.000	193.000	

^{#1} Ministrstvo za okolje in prostor pokriva tisti del programskih stroškov, ki so neposredno povezani s parkom, in sicer v deležu prihodka od vstopnin v park, pri čemer je okvir za načrtovane deleže prihodek Muzeja solinarstva od vstopnin v muzej v povprečju zadnjih dveh let, zmanjšan za plačilo solinarja za okvirno 13.000,00 EUR na leto; nalogo solinarja prevzame kot redno delo upravljavec parka (naloga 3.1.6).

2. PROGRAM JAVNE SLUŽBE UREJANJA VODA

Sistem urejanja voda v parku sestavlja omrežje vodotokov, kanalov (primarnih in sekundarnih), visokomorskih in visokovodnih ter notranjih nasipov, črpališč z odvodnimi in dovodnimi kanali in zapornic. Od tega so med vodno infrastrukturo uvrščeni kanali in nasipi ob Dragonji, Drnici in kanalu Sv. Jernej ter čelni morski nasipi od ustja Dragonje do Seče.

Zapornice v navedenih nasipih sodijo med vodnogospodarsko infrastrukturo, saj skupaj z nasipi tvorijo celoto, ki prvenstveno in v pretežni meri služi kot zaščita pred škodljivim delovanjem morja in zalednih voda, upravljanje z njimi pa je v pretežni meri namenjeno uravnavanju voda pred poplavitvami. Upravljanje zapornic, ki služi solinarski dejavnosti, pa ne sodi med dela, ki se izvajajo v okviru javne službe urejanja voda.

Izvajanje javne službe urejanja voda obsega zlasti obratovanje, vzdrževanje in spremljanje stanja vodne infrastrukture, namenjene ohranjanju in uravnavanju vodnih količin in varstvu pred škodljivim delovanjem voda, izvedbo izrednih ukrepov med povečano stopnjo ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda ali nenadnega onesnaženja voda, izvedbo sanacijskih ukrepov po naravnih in drugih nesrečah ter vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč celinskih voda.

Upravljanje voda ter vodnih in priobalnih zemljišč v parku je izrazito usmerjeno k doseganju dobrega stanja voda in z vodo povezanih ekosistemov ter trajnostne rabe vode, kar se dosega s človekovim uravnavanjem voda na stoletni način.

Še očitnejša je povezanost med človekovimi dejavnostmi in zagotavljanjem varstva pred škodljivim delovanjem voda v parku. Soline so prehodno območje med morjem in kopnim, na katerem se območje varuje z vzdrževanjem visokomorskih (proti morju) in visokovodnih (ob vodotokih in kanalih) nasipov.

Ohranjanje in uravnavanje vodnih količin se v parku dosega z upravljanjem, ki temelji na sistemu kanalov in nasipov, predvsem pa zapornic in črpališč, saj je del območja Lere v depresiji, iz katere težnostni odtok padavinske vode ni mogoč.

STROŠKI – programski 2011–2021		2011	2012	2013	2014	2015	2016–2021 Ocena/leto	Vir sredstev
Izvajanje vodnogospodarske javne službe	Tekoče delo	165.000	170.000	175.000	180.000	185.000	185.000	MOP – ARSO
Izvajanje nalog iz Programa odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008*	Popravilo visokovodnih nasipov ob Drnici, kanalu Sv. Jernej, ob Dragonji, na morski strani	Finančna sestava izvajanja programa in dinamika zagotavljanja finančnih sredstev po letih sta za celoten program prikazani v poglavju 6. Delno se sredstva za popravilo zagotavljajo iz projekta Life+.						

* Program odprave posledic neposredne škode po poplavi 2008 se je začel uresničevati v letu 2009. V tem letu in v letu 2010 so bila izvedena zlasti naslednja sanacijska dela:

- ureditev leve brežine Drnice od izliva v dolžini cca 1100 m – prva faza,
- popravilo zidu na desni brežini Drnice v dolžini 28 m,
- popravilo zidu na čelni strani nasipa ob izlivu kanala Lera,
- sanacije zapornic: v nasipu levega brega Drnice, na vrtih Lere, na Colomberi (Lera),
- tlakovanje brežine na Colomberi,
- sanacije: poti - preboji Drnice, propusta in dostopna po od letališča,
- nadvišanje kamnitega zidu na desnem bregu Drnice,
- sanacije: prebojev v kanalu Picketto, vzhodnega prečnega nasipa Colombere, prebojev nasipa ob desnem bregu Drnice gorvodno od vrtljivega mostu,
- nadvišanje skalometa na Colomberi.

VI. OCENA URESNIČLJIVOSTI NAČRTA UPRAVLJANJA

Uresničljivost načrta upravljanja je odvisna predvsem od razpoložljivih finančnih sredstev. Pričakuje se, da se ne bodo zmanjševala, ampak rahlo povečevala. Vsi veliki investicijski projekti pa so vezani na mednarodne projekte, pri čemer je uspeh na javnih razpisih negotov, zato je negotova tudi uresničljivost navedenih nalog in del. Posebno tvegano je koncesijsko razmerje za upravljanje parka, kajti po mednarodnih pravilih za investicijska sredstva običajno ne morejo kandidirati osebe zasebnega prava.

Najnujnejše je, da se tekoče opravljajo **osnovne naloge upravljanja, s katerimi se vzdržuje in ne slabša stanje v parku**. Te naloge so posebej označene kot prednostne in se opravljajo pred drugimi. Če pa niso izvedene v predvidenem obdobju, bo to neposredno in takoj škodovalo celotni izvedbi načrta ter poslabšalo doseganje ciljev. Glede na cilje parka bo neizvajanje teh ukrepov prizadelo ogrožene živalske in rastlinske vrste, neugodno vplivalo na biotsko raznovrstnost območja in varovane vrednote kulturne krajine, na ohranjanje tradicionalnega solinarstva ter izvajanje nalog v zvezi z varstvom solinarske kulturne dediščine in muzejske dejavnosti, saj ne bo zadoščeno pogojem za njihovo ohranjanje. Prednostne naloge je nujno treba opraviti v določenem letu, ker so ključne za izvajanje varstvenih režimov in razvojnih usmeritev.

Zelo pomembni so tudi ukrepi, nanašajoči se na **zgraditev parkovne infrastrukture**, ki bo podpirala razvojne cilje parka. Ključna pri uresnitvi vizije obiskovanja parka je dopolnitev infrastrukture s postavitvijo tirov in zagotovitev prevažanja obiskovalcev z vlakom. Ker so edina realna finančna sredstva za vzpostavitev vlakovnega prevoza sredstva iz mednarodnih projektov, je uresničljivost zastavljenih nalog odvisna od uspeha pri kandidaturi na javnih razpisih.

VII. OBLIKA POROČILA O IZVAJANJU NAČRTA UPRAVLJANJA

Poročilo o izvajanju načrta, ki ga upravljavec parka na podlagi 19. člena Uredbe pripravi vsakih pet let ter z njim seznanjeni Vlado RS in Občino Piran, vsebuje:

I. Pregleden opis upravljanja nalog in del v petletnem obdobju

II. Prikaz stopnje doseganja ciljev parka

Prikaz stopnje doseganja ciljev parka je količinsko izražena vrednost **kazalnika/-ov** za vsak posamezen cilj in gibanje sprememb. Kadar je smiselno, se številčna vrednost kazalnikov izrazi tudi v odstotnem deležu uresnitve cilja glede na končni cilj.

Za 1. cilj: ohranitev naravnih vrednot, vrst in habitatnih tipov ter krajine

Kazalnik cilja 1: velikost (površina v ha ali odstotnem deležu od celotnega parka) sestojev in gibanje sprememb glede na cilje:

– ohranitev cca 16 ha sestojev metličja (*Spartinion maritimae*) (1320) in cca 22 ha habitatnega tipa »izlivni rek, estuariji« (1130) ter trstičja ob Dragonji za gnezdenje 5 parov rakarjev, 7 parov srpičnih trstnic, 3 parov svilnic in 5 parov bršink;

– ohranitev cca 20 ha muljastih in peščenih polojev, kopnih ob oseki (1140), cca 12 ha sredozemskih slanljubnih grmičevij (*Sarcocornetea fruticosi*) in cca 60 ha sredozemskih slanih travšč (*Juncetalia maritimi*) (1410) ter povečanje obsega sredozemskih slanljubnih grmičevij (*Sarcocornetea fruticosi*) na cca 24 ha in pionirskih sestojev vrst rodu *Salicornia* in drugih enoletnic na mulju in pesku (1310) na cca 15 ha.

Kazalnik cilja 2: število prisotnih (opaženih) živali in gibanje sprememb glede na cilje:

– ohranitev/povečanje populacije evropsko in nacionalno ogroženih vrst, in sicer želve sklednice na 150 osebkov, gnezdečih beločelih deževnikov (50 parov), malih čiger (50 parov), navadnih čiger (80 parov) in polojnikov (100 parov);

– ohranitev/povečanje negnezdečih ciljnih vrst ptic, in sicer črnoglavega galeba do 400 letujočih osebkov, spremenljivega prodnika do 300 osebkov na preletu/prezimovanju, togotnika do 200 osebkov na preletu, žvižgavke do 800, vodomca do 20 osebkov, prezimujočih na morju/solinah, 100 malih belih čapelj in do 50 velikih belih čapelj;

– ohranitev/povečanje populacij na morju prezimujočih vrst ptic, in sicer črnovratega ponirka do 100, kričave čigre do 10, polarnega slapnika do 80, rdečegrlega slapnika do 5, pritlikavega kormorana do 20, vodomca do 20 osebkov.

Kazalnik cilja 3: delež območja parka, na katerem se izvaja tradicionalno solinarstvo (%)

Kazalnik cilja 4: delež območja, na katerem je razvidna florisna zgradba solnih polj (%)

1.2 za cilj: omogočanje doživljanja in spoznavanja parka

Kazalnik cilja 5: število obiskovalcev in gibanje sprememb glede na predvideno največje število ter časovno in prostorsko razporejenost obiskovalcev, upošteva nosilno zmogljivost solinskih ekosistemov

za cilj: prispevati k uresničevanju ciljev javnega interesa z drugih področij

Kazalnik 6: število skupnih sinergijskih nalog in aktivnosti z Muzejem solinarstva in Vodnogospodarsko javno službo

za cilj: omogočanje povezanosti lokalnega prebivalstva s parkom

Kazalnik 7: Število aktivnosti, izvedenih skupaj z lokalnim prebivalstvom

III. Ocena učinkovitosti upravljanja

Ocena učinkovitosti upravljanja je primerjalni prikaz števila opravljenih nalog, izraženih s kazalniki, v petih letih glede na število načrtovanih nalog v načrtu upravljanja.

PRIKAZI NA KARTAH 1–23

UPORABLJENI VIRI

- Odlok Občine Piran o razglasitvi Krajinskega parka Sečoveljske soline, PN – Uradne objave, št. 5/90 – se uporablja v delu, če varuje kulturni spomenik lokalnega pomena.
- Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij Unesca (21. 10. 1992), med drugim Konvencije o močvirjih mednarodnega pomena – Ramsarske konvencije.
- Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline (Uradni list RS, št. 29/01).
- Odlok o razglasitvi Muzeja solinarstva za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 29/01).
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB, in 61/06 – ZDru-1).
- Uredba o podelitvi rudarske pravice imetnikom dovoljenj za raziskovanje oziroma pridobivanje mineralnih surovin (Uradni list RS, št. 103/00 in 81/02).
- Koncesijska pogodba med koncedentom (Republika Slovenija, ki jo zastopa Vlada Republike Slovenije, minister za okolje in prostor) in koncesionarjem (Soline, Pridelava soli, d. o. o.) o medsebojnih razmerjih v zvezi z rudarsko pravico za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine (21. 12. 2001).
- Uredba o koncesiji za rabo naravne vrednote Sečoveljskih solin in o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline (Uradni list RS, št. 11/02).
- Koncesijska pogodba za upravljanje krajinskega parka Sečoveljske soline in rabo naravne vrednote Sečoveljske soline, sklenjena med koncedentom (Republika Slovenija, ki jo zastopa Vlada Republike Slovenije, minister za okolje in prostor) in koncesionarjem (Soline, Podjetje za pridelavo soli, d. o. o., Seča 115, Portorož) z dne 14. 7. 2003.
- Resolucija o pomenu Krajinskega parka Sečoveljske soline (PN – Uradne objave, št. 12/93).
- Odlok o prostorskih ureditvenih pogojih za območja planskih celot Strunjan (1), Fiesa - Pacug (2), Piran (3), Razgled - Moštra - Piranska vrata (4), Portorož (5), Lucija (7), Seča (8), Sečoveljske soline (10), Dragonja (12) in M SE/2 v občini Piran (PN – Uradne objave, št. 25/93, 17/97, 19/99 in 23/00).
- Obvezna razlaga dela 10. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območja planskih celot Strunjan (1), Fiesa - Pacug (2), Piran (3), Razgled - Moštra - Piranska vrata (4), Portorož (5), Lucija (7), Seča (8), Sečoveljske soline (10), Dragonja (12) in M SE/2 v občini Piran (PN – Uradne objave, št. 25/93, 17/97, 19/99, 23/00 in 28/03).
- Smernice za načrt upravljanja za KPSS, Zavod RS za varstvo narave, OE Piran, april 2004.
- Piranske soline včeraj, danes, jutri (Krajinski park Sečoveljske soline), Varovanje, ohranjanje in prezentacija kulturne dediščine v solinah Fontanigge, Kulturnovarstveni elaborat. ZVKDS, OE Piran (703/03) in Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran (O/II-2011-03), 7. 8. 2003.
- Kanal Giassi, Muzej solinarstva v Sečoveljskih solinah, konservatorski program. ZVKDS, OE Piran (O/II-3032-03), 15. 12. 2003.
- Soline Lera v Krajinskem parku Sečoveljske soline, Varovanje, ohranjanje in prezentacija kulturne dediščine, Kulturnovarstveni elaborat. ZVKDS, OE Piran (O/II-739-05), marec 2005.
- Geister, I. (2004): Sečoveljske soline. ČZD Kmečki glas, d. o. o., Ljubljana.
- Pahor, M., Poberaj, T. (1963): Stare Piranske soline. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Rubinič, B. (2000): Sečoveljske soline v publikaciji Polak, S. (ur.): Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji. DOPPS, Ljubljana, str. 65–74.
- Žagar, Z. (ur.) (1992): Muzej solinarstva. Museo delle saline. Katalog Pomorski muzej »Sergej Mašera«, št. 7, Piran.
- Operativni program – program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007–2013 (*oktober 2007*).
- Pomorski muzej »Sergeja Mašera« Piran, 2009: Soline, ogrožena kulturna krajina, Annales Mediterranea.

Opis in ovrednotenje kulturne dediščine sta povzeta po elaboratih: PIRANSKE SOLINE VČERAJ, DANES, JUTRI (Krajinski park Sečoveljske soline), Varovanje, ohranjanje in prezentacija kulturne dediščine v solinah Fontanigge, Kulturnovarstveni elaborat. ZVKDS, OE Piran (703/03) in Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran (O/II-2011-03), 7. 8. 2003, KANAL GIASSI, MUZEJ SOLINARSTVA V SEČOVELJSKIH SOLINAH, KONSERVATORSKI PROGRAM. ZVKDS, OE Piran (O/II-3032-03), 15. 12. 2003, in SOLINE LERA V KRAJINSKEM PARKU SEČOVELJSKE SOLINE, Varovanje, ohranjanje in prezentacija kulturne dediščine, Kulturnovarstveni elaborat. ZVKDS, OE Piran (O/II-739-05), marec 2005.

Karta 1: Krajinski park Sečoveljske soline, varstvena območja.

Varstvena območja: 1. območje 2. območje 3. območje

meja KPSS in Ramsarske lokalitete

Karta 2: Ledinska in druga imena delov solin in kanalov.

1. kalijo vhod Lera-manjši, 2. kalijo vhod Lera-večji, 3. kalijo Mezzana, 4. zapornica kanal Lera, 5. kalijo Piccia, 6. kalijo veslači, 7. kalijo ob Rudniku, 8. kalijo Colombera-Grande, 9. kalijo Colombera-morje, 10. kalijo Toničo, 11. kalijo kavana del Forno, 12. kalijo Life, 13. kalijo Hidro, 14. kalijo Rakci, 15. kalijo Curto-Pichetto, 16. kalijo Curto, 17. kalijo Giassi, 18. kalijo ob morju, 19. kalijo Dragonja, 20. zbirni kanal "Piccia", 21. glavni dotočni kanal, 22. glavno črpališče ČP 1, 23. glavni odtočni kanal, 24. črpališče ČP 2, 25. pretočni kanal ČP2, 26. kalijo ČP2, 27. črpališče ČP3, 28. Sifon Pichetto, 29. zbirni kanal Fontanigge sever, 30. zbirni kanal Fontanigge jug, 31. kanal Pichetto, 32. sifon Drnica, 33. glavni odtočni kanal 2. izhlapevanja

Karta 4: Pretok in uravnavanje notranjih voda

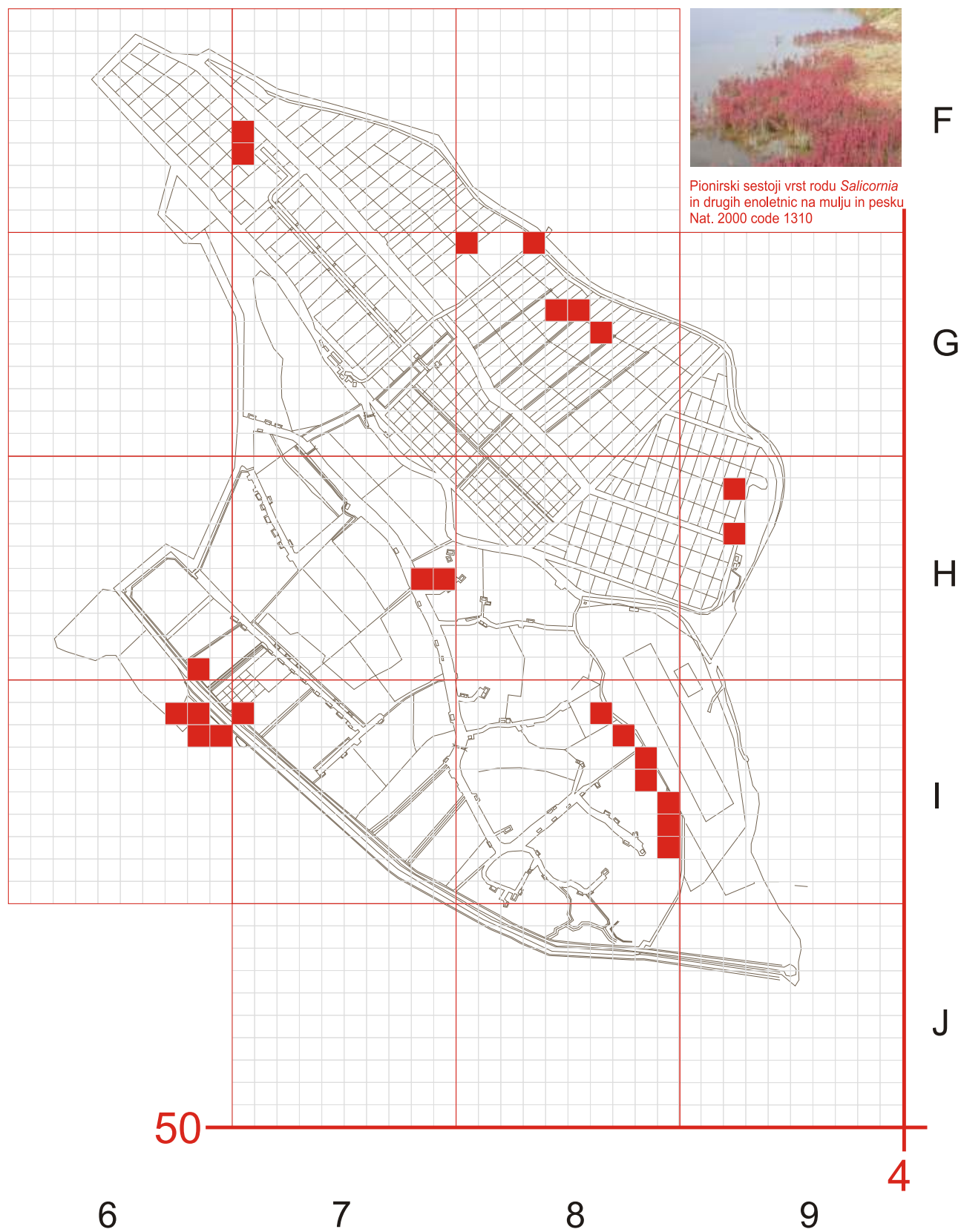
UTM 1 X 1 km - KPSS

UTM 1 X 1 km - KPSS

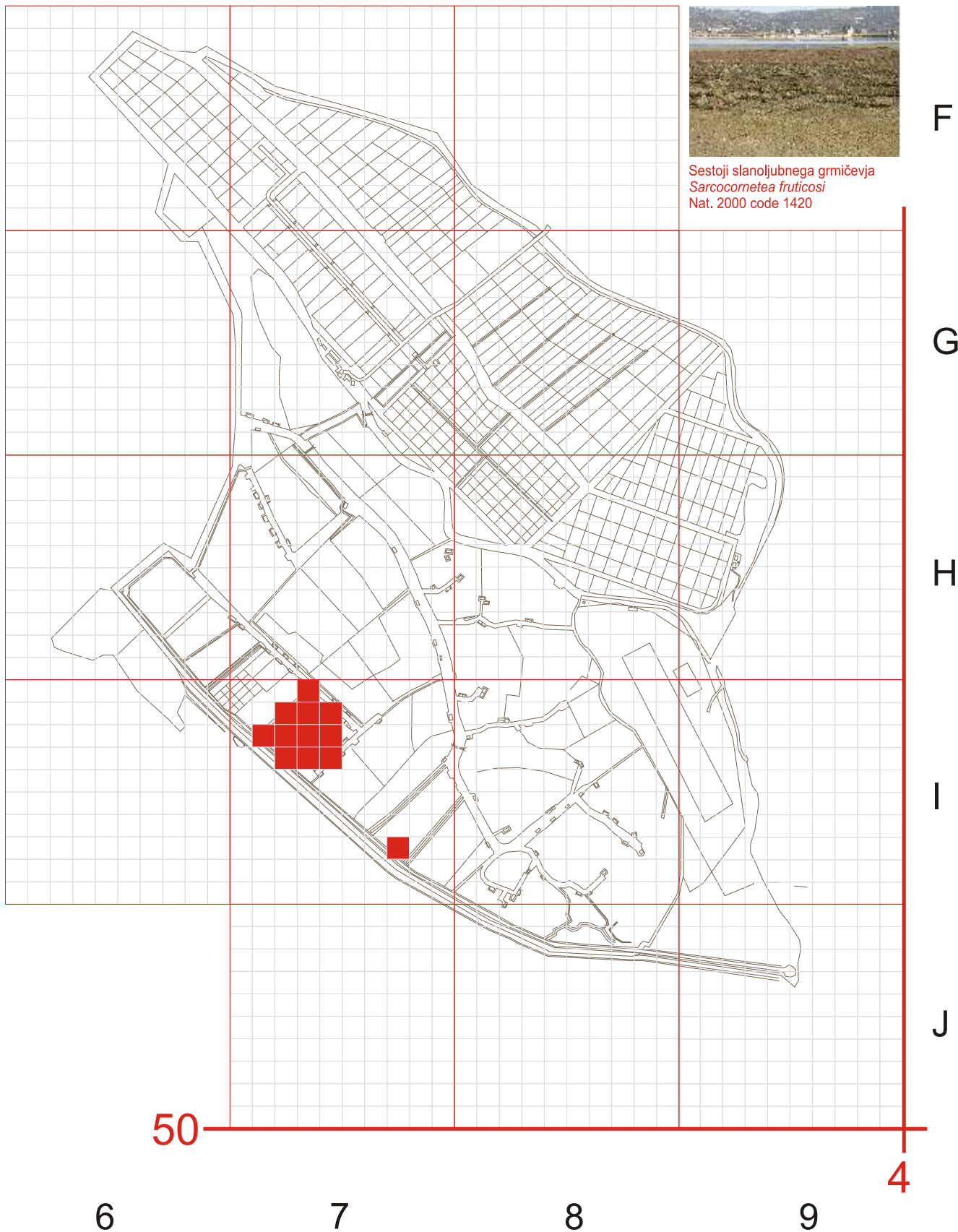
UTM 1 X 1 km - KPSS

UTM 1 X 1 km - KPSS

UTM 1 X 1 km - KPSS

UTM 1 X 1 km - KPSS

Karta 6: Naravne vrednote, ekološko pomembna območja

naravne vrednote

Karta 7: Posebno varstveno območje (območje Natura 2000)

Karta 8: Potencialni posebni ohranitveni območji (potencialni območji Natura 2000)

Karta 9: Kulturna dediščina v parku

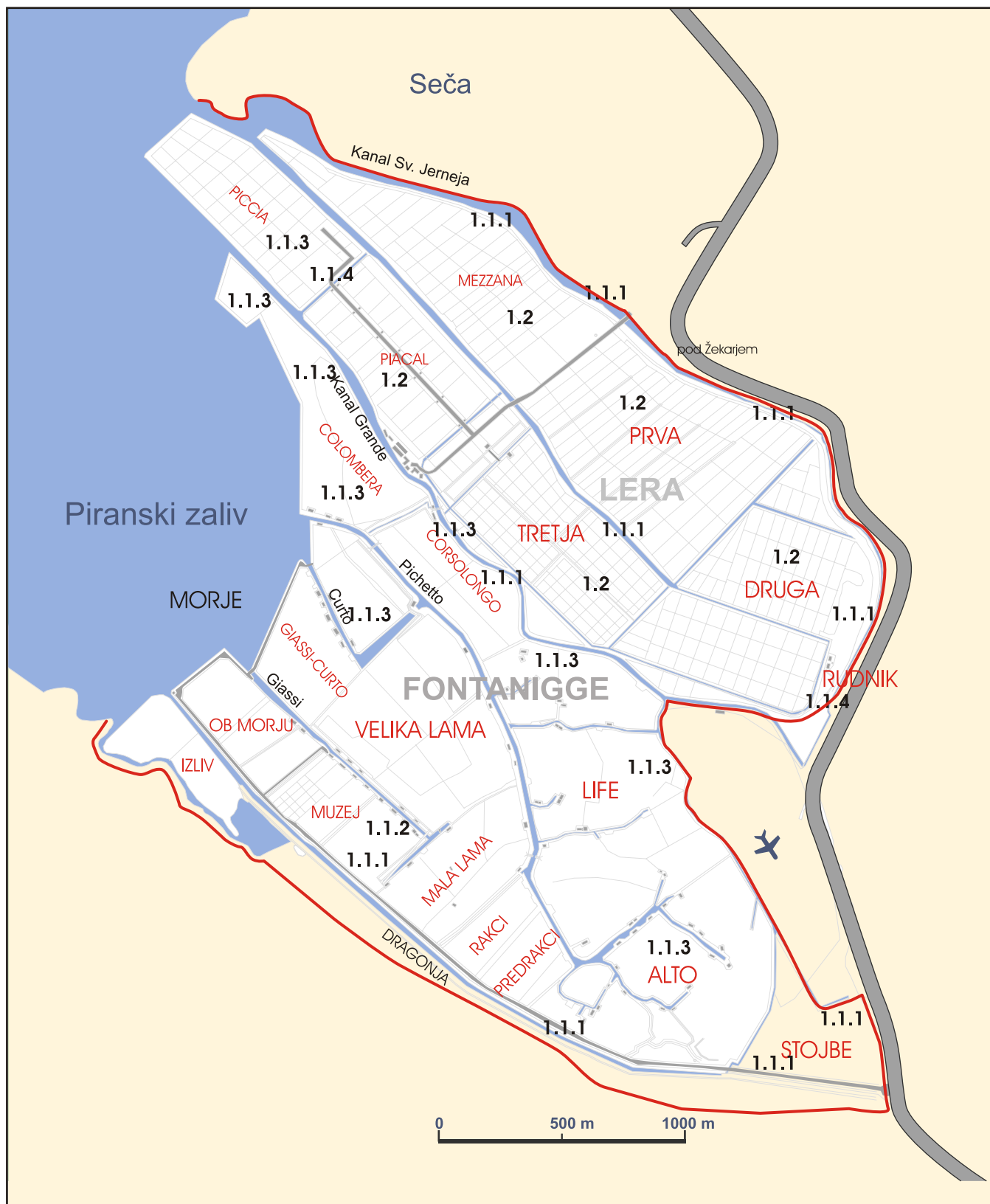
EŠD 7868: Sečovelje - Sečoveljske soline

EŠD 13697: Sečovelje - Muzej solinarstva v Sečoveljskih solinah

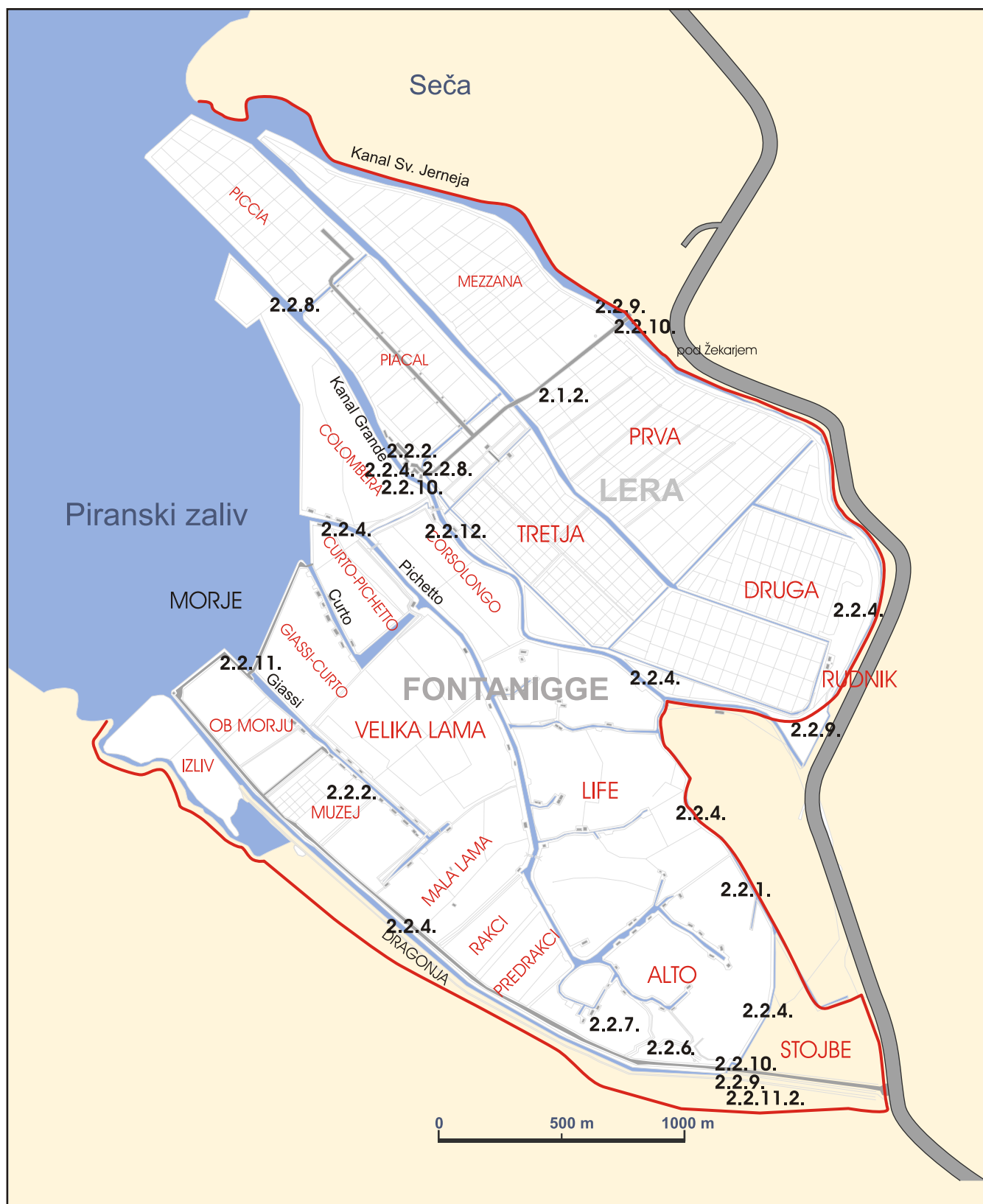
EŠD 26281: Seča - Villa maritima Rt Seča

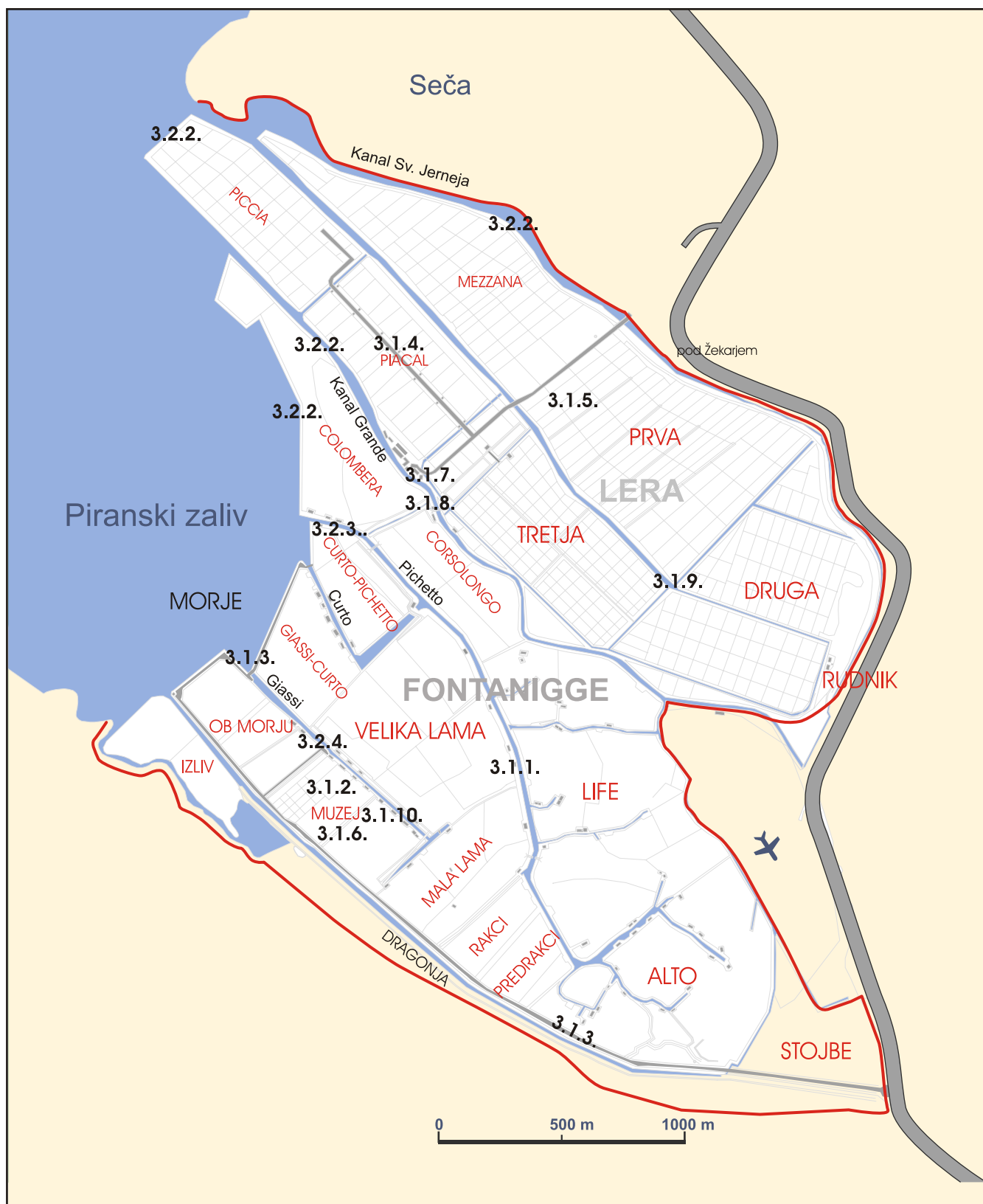
EŠD 7868; spomenik lokalnega pomena: meja po Odloku Občine Piran o razglasitvi Krajinskega parka Sečoveljske soline, PN – Uradne objave, št. 5/90), ki velja v delu, ki se nanaša na varstvo kulturne dediščine /ugotavlja se neskladnost meje z območjem letališča/

Karta 10: Prostorska umestitev nalog in dejavnosti 1. cilja: ohranitev naravnih vrednot, vrst in habitatnih tipov ter krajine.

Karta 11: Prostorska umestitev nalog in dejavnosti 2. cilja: omogočanje doživljanja in spoznavanja parka

Legenda

 Bazeni v katerih mora biti vse leto vsaj 30 cm vode

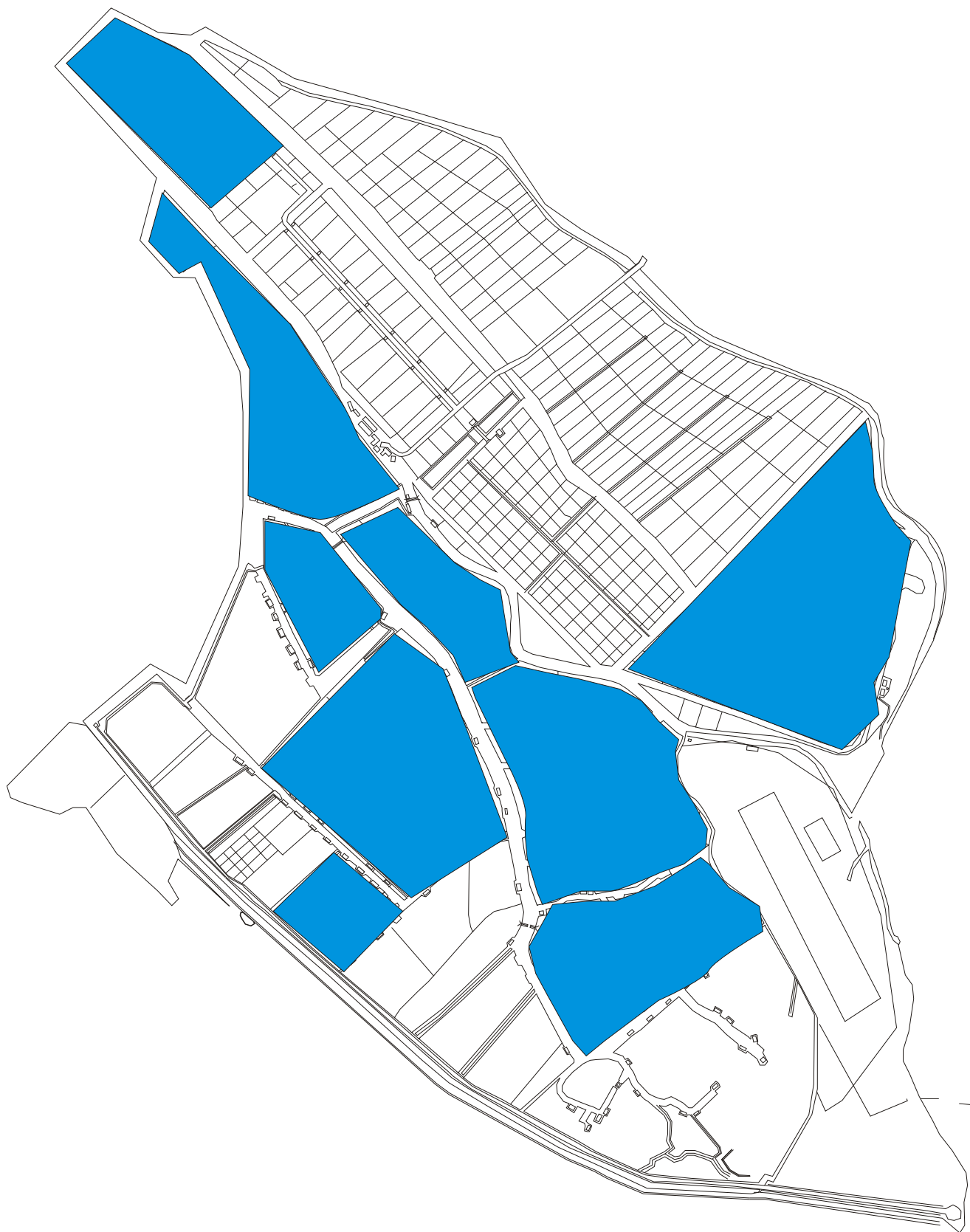
 Bazeni, ki so lahko občasno brez vode

 Bazeni v katerih mora biti vse leto vsaj 10 cm vode

 Suhi bazeni v katerih je lahko občasno le deževnica

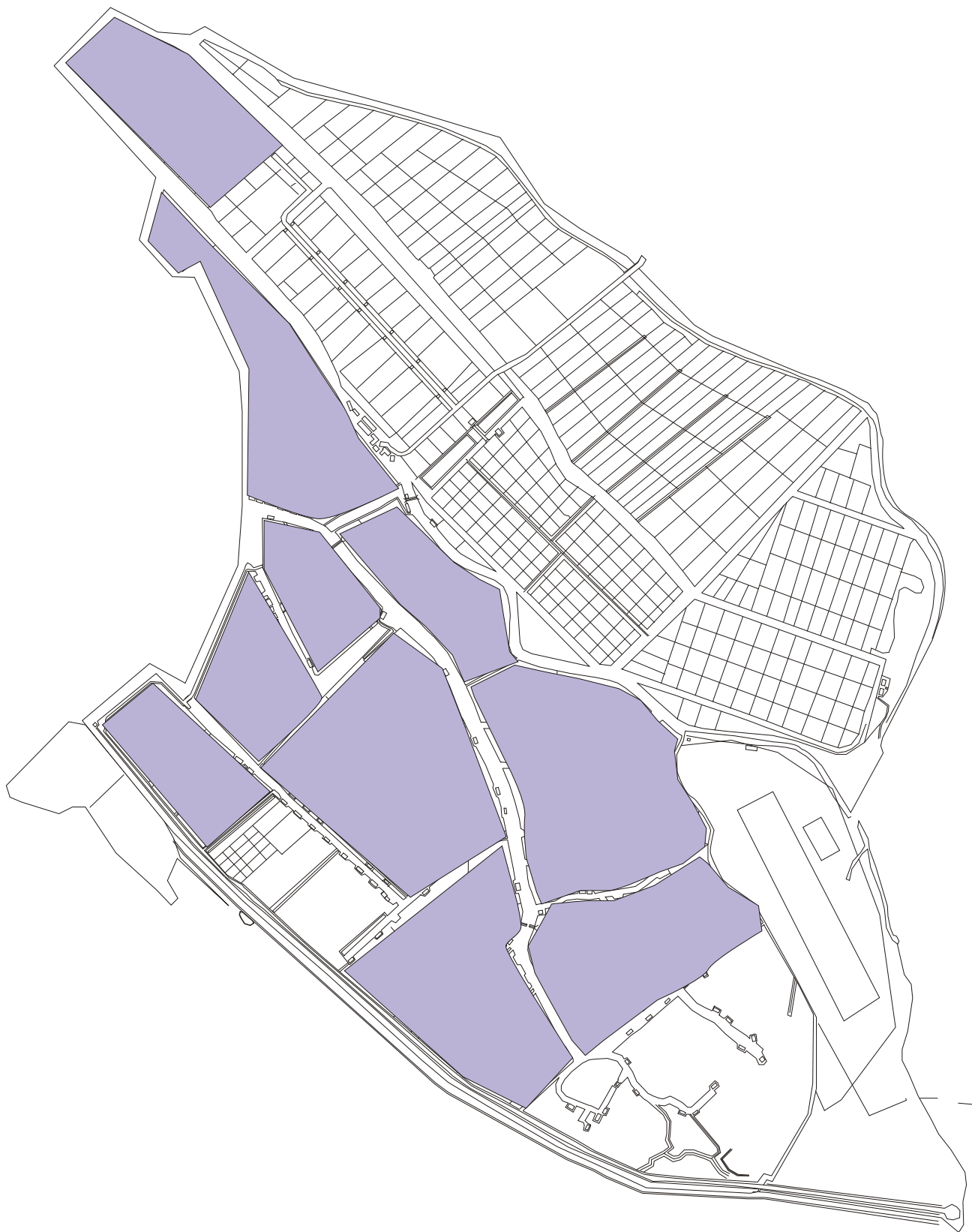
območje 1 - Piccia
območje 2 - vhod
območje 3 - izhlapevanje

Karta 14: Ureditev voda med gnezditvijo ptic

Območja preplavljena z vodo

Karta 15: Ureditve voda med prezimovanjem ptic

Območja preplavljena z vodo

Karta 16: Obiskovanje parka 2011

	servisna pot		pristajalni pomol
	kopinski vhodi in izposoja koles obiskovalcem (ureditev kolesarnice)		pešpot
	območje privezov za obiskovanje parka		pot za vodene skupine
			kolesarska pot

	servisna pot		začetek gradnje strogo nadzorovane poti
	železnica - začetek gradnje		pristajalni pomol
	kopenski vhodi in izposoja koles obiskovalcem		pešpot kolesarska pot
	pomol za kanu		začetek gradnje pešpoti
	pot za vodene skupine		začetek urejanja za skupinski prevoz obiskovalcev s plovilom
			območje privezov za obiskovanje parka

Karta 18: Obiskovanje parka 2014 - 2016

	kolesarska pot		pristajalni pomol
	železnica		pešpot
	servisna pot		strogo nadzorovana pot (omejitve dostopa)
	kopenski vhodi in izposoja koles obiskovalcem		začetek gradnje pešpoti
	pomol za kanu		servisna pot
	pot za vodene skupine		skupinski prevoz obiskovalcev s plovilom

Karta 19: Obiskovanja parka - končna vizija

	servisna pot		pristajalni pomol
	železnica		pešpot kolesarska pot
	kopenski vhodi in izposoja koles obiskovalcem		strogo nadzorovana pot (omejitve dostopa)
	območje privezov za obiskovanje parka		pot za vodene skupine
	skupinski prevoz obiskovalcev s plovilom		pomol za kanu

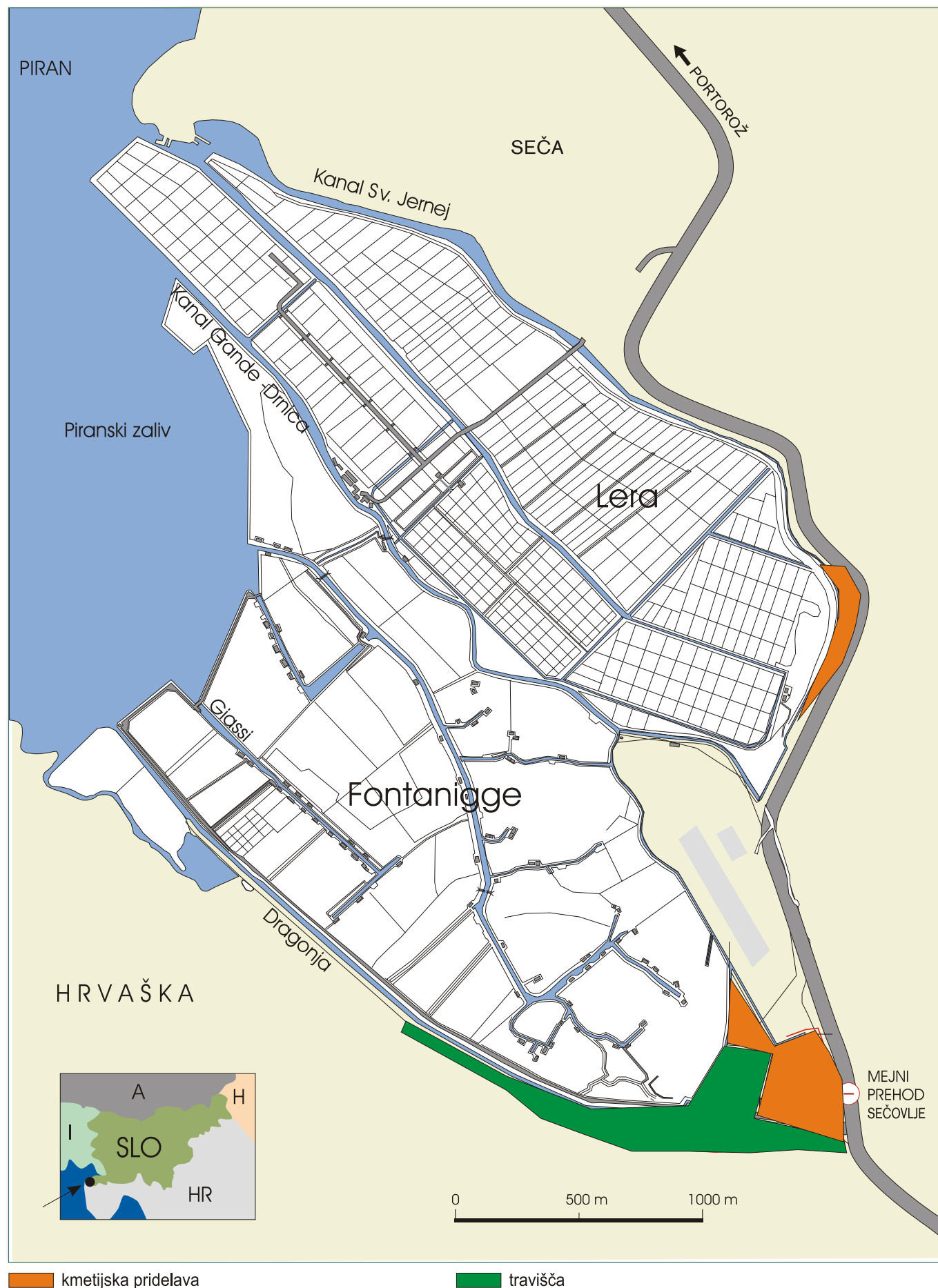
— izvajanje športnega ribolova zunaj parka

— kajitanje

— veslanje

■ območja za talasoterapijo na prostem

..... Veslaški klub Piran

..... kanal, v katerem se izvaja plovba zaradi vzdrževalnih del in potreb KPSS

———— kanal, v katerem se izvaja plovba ob upoštevanju režima

———— kanal, v katerem se izvaja plovba plovil lokalnih prebivalcev do privezov v Sečovljah

● stalna fizična zapora ustja kanala

● območje urejanja lokalnega pristanišča

○ postavitev zapornice

..... območje privezov za obiskovanje parka

■ privezi lokalnih prebivalcev zunaj parka

- začasni privezi za obisk parka (max. 45)
- komunalni privezi zunaj parka (max. 20 plovil)
- lokalno pristanišče (max. 285 plovil)